

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 " "	30 " "
1000 " "	60 " "
2000 " "	90 " "
3000 " "	120 " "
ezen felül	150 " "
Résztvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok	90 " "
Egyéb tagok részére évi tagdíj	10 " "

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelése alatt
A szerkesztésért és kiadási felelős:
Buday Barna főszerkesztő.
Szerkesztő: **Rothmeyer Imre**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. S. Telefon: Aut. 866-65

Előfizetési árak:

OMGE-tagoknak:	Előfizetőknek:
Negyedévre --- 6 pengő	Negyedévre --- 10 pengő
Félévre --- 11 " "	Félévre --- 18 " "
Egészévre --- 20 " "	Egészévre --- 32 " "

Külföldre a fenti árak és a postaköltség
Előfizetést csak naptári negyedévekre fogadjunk el

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telef.: Aut. 899-32

TARTALOM:

Törvényjavaslat a földbirtokrendezés befejezése végett szükséges rendelkezésekről. (By)

Kereskedelmi pótegyezményünk Ausztriával. (—r—l dr.)

A löheremagtermesztés új segédesszköze. (Galgóczy Miklós.)

A rétműtrágyázás egy érdekes esete. (e. D. B.)

Az istállótrágya kezelésének új módja. (Zucker Ferenc dr.)

Miként fokozhatjuk teheneink tejelőképességét. (F. L.)

Rackley és fial angolországi hussfertésnyesztete. (Kenessey Béla.)

Az arzén- és ólomtartalmú védekezőszerekből a szőlőre és a borba jutó mérgező mennyisége. (S. Pálkócs Gyula.)

Az arató-cséplőgép. (Molnár S.)

A lipesi mezőgazdasági kiállítás növénytermesztési részének ismertetése. (Ludwig Alfréd.)

A dohány villáplácl jelentősége és a dohánytermesztés jövedelmezősége. (Eszényi Jenő.)

Törvények és rendeletek.

Könyvismertetés.

A gazdaközösség köréből. (Bajok a munkavállalkozókkal. — Faber György.)

Német gazdapropaganda. (Nagy György dr.)

Állattenyésztési vándorgyűlés Szekesfehervárott.

Flin és Eszt gazdák tanulmánytája.

A gazdasági akadémiák reformja.

Vegyes közlemények.

Tözsde, kereskedelem.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizetőinkhez!

A „Köztelek” legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt június hó 1-én fog megjelenni kettős (52—53.) számként. Egyidejűleg közöljük olvasóinkkal, hogy az elmúlt években bevezetett és bevált rendszer szerint a „Köztelek” ez évben is a nyári hónapokban (július, augusztus) hetenkint egyszer, vasárnap fog megjelenni. Az elmaradó csütörtöki számokért a vasárnapi szám bővebb tartalma fogja kárpótolni előfizetőinket.

Szerkesztőség.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermesztési bizottságának a Csongrád vármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve folyó évi június hó 28-án és 29-én Szentesen rendezendő és tanulmányi szemlével kapcsolatos

VIII. növénytermesztési vándorgyűlésére.

Napirend:

Június 27, szerda. Indulás Budapest, Nyugati pályaudvarról d. u. 2:20 (14:20) óras gyorsvonattal. Érkezés Szentesenre 17:30 órakor. Elszállásolás. Vacsora.

Június 28, csütörtök. Délelőtt 10 órakor vándorgyűlés a Városháza nagytermében a következő tárgysorozattal:

Somssich László gróf, az OMGE elnökének megnyitója.

Üdvözlések.

I. Székács Elemér m. kir. gazd. főtanácsos, a bizottság elnökének növénytermesztési megnyitója.

A magyar növénytermesztés gyakorlati eredményei. Előadó: Günther Imre, az Esterházy hercegi uradalom növénytermesztési intézője.

Növénytermesztésünk, vonatkozással külkereskedelmi mérlegünk javítására. Előadó: Fabricius Endre m. kir. gazdasági főtanácsos, bizottsági főelőadó.

II. Agrárpolitikai időszaki kérdések. Előadó: Mutschbacher Emil dr., m. kir. gazdasági főtanácsos, az OMGE ügyv. igazgatója.

Hozzászólások.

A vándorgyűlés berekesztése.

Délben 1 órakor társasbéd, délután 2 órakor kiszállás Derekegyházra a Vetőmagtermesztési és Értékesítő R.-T. növénytermesztési anyatelepének és a derekegyházi uradalom megtekintésére.

Június 29, péntek. Délelőtt tanyalátogatás, délután 15⁰⁰ vagy 19⁰⁰ órai gyorsvonattal visszautazás Budapest felé.

A szentesi vándorgyűlésen minden érdeklődő gazdát szívesen látunk, a tanulmányi szemléken résztvevők száma azonban technikai okokból korlátozva van és ezért azokon elsősorban a jelentkezés sorrendjében az OMGE növénytermesztési bizottságának tagjai és csak másodsorban jöhetnek a többi tagok figyelembe.

Jelentkezni kell azoknak,

a) akik június 27-én és 28-án este Szentesen szállást óhajtanak,

b) akik a 27-i társasvacsorán és a 28-i társasbédben részt kívánnak venni,

c) akik a derekegyházi tanulmányi szemlén részt óhajtanak venni,

d) akik a tanyalátogatáson részt kívánnak venni,

e) akik 27-én délután Budapestre indulnak, hogy megfelelő számú jelentkezés esetén külön II. osztályú vasúti kocsit legyen biztosítható.

Jelentkezési határidő június hó 23-ig bezárólag.

A jelentkezés az OMGE titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) intézendő.

Budapest, 1928 június hó 12-én.

Székács Elemér s. k.,
az OMGE növénytermesztési
bizottságának elnöke.

Felhívás

a jövő évi vetőmag- és terménykiállítás előkészítése tárgyában.

Egyesületünk tenyészállatkiállítás rendező bizottsága elhatározta, hogy a múlt évi és idei kedvező tapasztalatok alapján folytatni fogja a tenyészállatkiállításnak és vásárnak általános mezőgazdasági

kiállításá történő kiépítését. E téren különösen a már két alkalommal szép sikerrel rendezett vetőmag- és terménykiállítás fejlesztése és kiterjesztése mutatkozik fontos feladatnak. Az idei kiállítás viszonylag kis számban vettek részt a gazdák különböző termények és vetőmagvak kiállításával azért, mert közlésük szerint nem készültek fel a kiállításra és nem rendelkeztek megfelelő kiállítási anyaggal. Erre való tekintettel a jövő évi kiállítás érdekében már most felhívjuk az összes gazdák, valamint a növénytermesztési telepek figyelmét a tenyészállatkiállítással kapcsolatban rendezendő vetőmag- és terménykiállításra és felkérjük őket, hogy az azon való részvétel biztosítása és minél gazdagabb kiállítási anyag gyűjtése érdekében már most, még az aratás megkezdése előtt és annak folyamán tegyék meg a szükséges intézkedéseket, gondoskodjanak minél gazdagabb, értékesebb és tanulságosabb kiállítási anyagról.

Budapest, 1928 június 15.

Jeszenszky Pál s. k.
a rendező-bizottság elnöke.

Meghívó

a Gazdák Országos Propaganda Szövetsége folyó évi június hó 27-én (szerdán) délelőtt 10 órakor az OMGE székházának (Budapest, Köztelek-u. 8. sz.) nagytermében tartandó

taggyűlésére.

Tárgy:

Az OFB működésének fokozatos megszüntetéséről szóló törvényjavaslat ügye.

Budapest, 1928 június 20.

Hadik János gróf s. k.
a szövetség elnöke.

Törvényjavaslat a földbirtokrendezés befejezése végett szükséges rendelkezésekről.

E hó 21-én terjesztette a földművelésügyi miniszter a képviselőház elé a földbirtokrendezés befejezése végett szükséges rendelkezésekről szóló törvényjavaslatot s ezzel a földreform ügye a végső kifejlődés felé közeledik. Előttünk fekszik a nagyfontosságú törvényjavaslat, amely azonban az egységes pártban lényeges változtatásokon ment át. A módosított szöveget nem adták kézre, csak hírlapi értesítések alapján tudjuk megállapítani, hogy mi maradt ki az eredeti szövegből és mi változott meg. A módosítások figyelembevételével a törvényjavaslat fontosabb intézkedéseit alábbiakban ismertetjük:

Az 1. § megállapítja, hogy sem új megváltási eljárás, sem folytatódó megváltási eljárás elrendelésének helye nincs.

A 2. § szerint megváltást ezután az OFB csak már folyamatban lévő megváltási ügyekben mondhat ki (de a törvény életbelépésétől számított egy éven

Fűkaszálo-, marokrakó- és kéveköto aratógépek, szénagyűjtő, répakapa, traktor, cséplőgép, tejgazdasági eszközök, takarmányoskamrák elsősorban kivételben és legalacsonyabb árban beszerezhető a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 29. szám

Kérjen árajánlatot!

Mérnöki kiküldetés díjtalan!

tul ezt is csak a minisztérium felhatalmazása alapján) vagy olyan esetben, mikor a megváltást kikötéssel mellőzte, ha a kikötést a birtokos nem teljesíti. Ahol a megváltható területen kishaszonbérleteket létesített az OFB, ott a kishérlők, amellyel, hogy a lejárakor kishérléteik meghosszabbítását kérhetik, a törvény életbeléptetésétől egy éven belül kishérléteik megváltását is kívánhatják. A birtokos is kérheti a birtokon lévő kishérléteik megváltását és ezzel kapcsolatban az okszerű gazdálkodásra való tekintettel azok áthelyezését is.

Kimondható még a megváltás akkor is, ha az igénybevett földekhez utakról kell gondoskodni, továbbá, ha a törvény büntető rendelkezései szerint megváltásnak van helye.

Ahol az OFB a földreform-novella életbeléptéséig befejezett-nyilvánítás nélkül határozott és azóta eljárást nem rendelt el, ott a megváltási eljárás befejezettnek tekintendő.

A 3. § kimondja, hogy a megváltott földért a juttatott évi haszonbérlet 2 pengő 40 fillért, megváltási árul pedig ennek 25-szörösét, vagyis 60 pengőt köteles fizetni az 1921. évi szeptember hó 7-1 állapot szerinti kimutatott kataszteri tiszta jövedelem összegének minden koronája után. Legelőterület megváltása esetében két koronánál kisebb és 10 koronánál több kataszteri tiszta jövedelmet nem lehet a számítás alapjául venni. Volt ártéri és irtásos területeken a föld árát a ma érvényes becslési eljárások alapján állapítják meg. A törvény 28. § alá eső birtokok megváltási árát is a novella szerint foganatosítandó eljárással állapítják meg, de úgy, hogy az nem lehet több az új kulcs alapján kiszámítható értékénél. A régi eljárás szerint állapítják meg a házhelyek, kertek, szőlők és az építmények értékét is.

A törvény életbeléptéséig már jogérvényesen megállapított árak változatlanok maradnak; kiigazításnak helye nincs.

A 4. § utasítja a községi előjáróságot arra, hogy a juttatottak részéről fizetendő ellenértéket számita ki és a számitás eredményét közszemlére tétel útján ismertesse. A felek a számitási hibák miatt az OFB-nél élhetnek előterjesztéssel.

Az 5. § arról intézkedik, hogy a birtokpolitikai célra igénybevett területek elősorban földműveseknek, törpe- és kishérléteket, aztán visszavándorló földműveseknek, végül közpirtokok kiegészítésére juttatandók; — kimondja, hogy a megüresedő földrészteltek (parcellák) újabb juttatásában kizárólag megfelelő anyagi erővel rendelkező egyének részesülhetnek és lehetővé teszi, hogy a visszamaradó és megbízható új kérelmezőnek nem juttatható parcellák a megváltást szenvedőnek visszautalhatók legyenek.

A 6. § az állami elővásárlási jogot szabályozza. Az ingatlan elidegenítő szerződés tudomásulvétele kérdésében első fokon a mezőgazdasági albizottság, második- és végső fokon pedig a földművelésügyi miniszter határoz. Ha az okleveles vagy hivatásos gazda meglevő ingatlanát legfeljebb 200 holdra egészíti ki, az adás-vételi szerződést köteles a hatóság tudomásul venni; ha csak nem gyakorolja az állami elővásárlási jogot. Ezt a 200 holdat a földművelésügyi miniszter rendelkezéssel 500 holdra emelheti fel. Az elővásárlási jog gyakorlásában nem kell az OFB hozzájárulása.

Ha az állami elővétel gyakorlásának helye van, a jogügylet tudomásulvétele akkor is meg lehet tagadni, ha az állam elővásárlási jogára szükség nincsen. De az állami elővásárlási jog gyakorlása nélkül az elidegenítő jogügylet tudomásulvétele csupán az új törvény életbeléptésétől három évig lehet közérdekű okból is megtagadni és ezt a jogot a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a minisztérium (minisztertanács) gyakorolhatja.

Az elővásárlás kérdésében a földművelésügyi miniszter 45 napon belül dönt, döntés hiján pedig köteles kimondani a tudomásulvételt.

A 7. § az ingatlaneldarabolások után fizetendő járulékokról intézkedik. Ha valaki a törvény életbeléptése után szerzett és száz katasztrális holdat meghaladó ingatlanát a szerzéstől számított öt éven belül parcellázni akarja, ehhez a földművelésügyi minisztertől kell engedélyt kérnie. Ilyen engedély megadása esetében is az ingatlaneldaraboló abban az esetben, ha a parcellázással elért tiszta haszna a husz százalékot meghaladja, az országos földbirtokrendező alap részére a minisztérium által rendelettel megállapítandó mértékű, úgynevezett ingatlaneldarabolási járulékot köteles fizetni. Az altruista és az olyan intézetek, amelyek törvény vagy alapszabályok értelmében a földművelésügyi miniszter részéről jóváhagyott tervek alapján parcellázással hivatásszerűen foglalkoznak, nem esnek az emített korlátozások alá, amelyek alól a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a minisztérium egyébként is felmentést adhat. Az ingatlaneldarabolások ellenőrzésére és jóváhagyására vonatkozó hatáskör az OFB-ről a földművelésügyi miniszterre száll át.

A 8. § a telekkönyvi hatóságnak ad utasítást.

A 9. § elrendeli, hogy a juttatott ingatlan ellenértékét közdó módjára kell a kötelezettekől behajtani.

Ennek szabályozását az illetékes miniszterekre bizza. A szabályozás keretében gondoskodni kell arról, hogy a pénzügyi lebonyolítást végző szerv azok számára is beszédje a tartozásokat, akik nem a jelen törvény kulcsa alapján kívának kielégítést.

A 10. § kimondja, hogy ha az állam elővételi, vagy megváltási jogot gyakorol, állásfoglalásra és nyilatkozatra a községi érdekeltség nevében évenként előre kijelölt három képviselőtestületi tag jogosult. Közérdekeltségnek ezután csak az OFB, vagy a földművelésügyi miniszter külön elrendelése esetén van helye.

A 11. § szerint a földbirtokrendezési ügyekben eljáró ügyvédek díját az OFB állapítja meg.

A 12. § a OFB eljárást szabályozza. Rendszerint egyes bíró határoz, szóbeli tárgyalás alapján. Fellebbezésnek van helye a hármas tanáchoz. A haszonbért vagy vételár megállapító egyes bírói határozatot a földművelésügyi miniszter is megfellebbezheti. A megváltás kérdéseiben az eddigi szabályok szerint alakuló tanács határoz, amelyet az OMGE elnöki tanácsa vizsgál felül. A tanácsok határozata ellen fellebbezés nincs.

A 13. § az állami elővásárlást nehezítő, szinleges szerződéses kikötéseket tiltja el.

A 14. § a megváltást szenvedők kártalanításáról intézkedik. E törvény alapján csak az a birtokos részesül kártalanításban, aki záros határidőn belül nyilatkozatban kijelenti, hogy a megváltási ár kiegyenlítéséül az e §-ban meghatározott mérvű és módozat szerint készpénzben kifizetendő ellenértéket elfogadja. Készpénzben fizetendő ellenértéként a megváltást szenvedőt a törvény szerint járó ellenérték kétharmadrésze illeti meg.

Az első részlet 1929. évi január hóban, a második részlet 1930. évi január hóban, a harmadik részlet 1931. évi január hóban esedékes.

A birtokosok a további egyharmadrészt, továbbá az épületek értékét egészen, legfeljebb 50 év alatti törlesztendő, 4 százalékot kamatozó kötvényekben fogják megkapni. A földhözjuttatottak viszont tartozásukat évi 5 százalékos tőke és kamattörlesztéssel egyenlítik ki, 50, legfeljebb 52 éves lejáratúre megállapított törlesztési terv szerint.

A vagyonválságföldek jövedelme az úgynevezett vagyonválság alapot illeti meg; ebből fedezik a pénzügyi lebonyolítás kezelési költségeit, a kibocsátandó kötvények tőkétörlesztését és kamatait annyiban, amennyiben ezeket a földhözjuttatottak részéről fizetendő annuitás teljesen nem fedezi. A vagyonválság alapra befolyó összegeket fogják továbbá az állami elővásárlási jog gyakorlására, a mezőgazda-

sági hitelek lebonyolításával foglalkozó altruista intézetek tevékenységének előmozdítására és az állami adósságok csökkentésére is lehetőség szerinti mértékben felhasználni.

A 15. § kimondja, hogy az igazságügyminiszter az OFB személyzetét, a munka apadásához képest, fokozatosan annyira köteles csökkenteni, hogy a törvény életbeléptését követő két éven belül a bírói személyzet az elnökökön kívül legfeljebb 12 állandó és 12 kiegészítő bírói tagból álljon.

A 16. § szerint ennek a törvénynek egyes rendelkezéseit a szükséghez képest a minisztertanács külön időpontokban is életbeléptetheti, amikor is az ellenkező jogszabályok hatályukat veszítik.

Midőn a törvényjavaslatot, az egységspárt elnöki tanácsán elfogadott módosítások figyelembevételével a fentiekben ismertettük, meg kell jegyeznünk, hogy a földhaszonbérletek jóváhagyása, illetve átvétele tekintetben fennmaradnak a most érvényben lévő intézkedések és általában a földreformtörvénynek és a novellának mindama rendelkezései érvényben maradnak, amelyek nem ellenkeznek az új jogszabályokkal. Ilyenformán olyan kuszált, zavaros jog-keletkezés, amelyben ember legyen, aki kiismeri magát. Ha már az új törvény a régi törvényeket nem teheti tökéletesen mellőzhetőkké, annyit legalább is elvárunk, hogy tüntesse fel a régi törvények továbbra is érvényben maradó szakaszait, mert különben azok, akik a törvényjavaslatot tárgyalják és megszavazzák, zsákban macskákat vesznek.

Bírálatot ezuttal nem fűzünk a javaslat rendelkezéseire, mert hiszen amenny is köztudomás, hogy amennyiben azok az OFB-nek a maradékteljes lebonyolításán túlmenő fenntartását célozzák és megakadályozzák a földbirtok szabadforgalmának helyreállítását, a gazdaközönség országosan kialakult állásfoglalásába ütköznek.

Ei kell ismernünk, hogy a most ismertett törvényjavaslat az eredeti tervezethez képest több tekintetben javult és közeledett a mezőgazdasági érdekképviseletek álláspontjához, a megindított mozgalom tehát nem volt meddő. A földreform finanszírozását és a kártalanítás kérdését is megoldásra tereli a javaslat, noha a kártalanítás céljaira szükséges költsön forrása: a gyűjtő javaslat ódzkos kapcsolatot teremt. Mindezek a kérdések még mindig ugyancsak bő anyagot kínálnak a kritikának, ezért Hadik János gróf a Gazdak Országos Propaganda Szövetségét, mint a gazdaközönségnek a földreform ügyével különleges figyelemmel foglalkozó szervét, e hó 27-én gyűlésre hívta egybe.

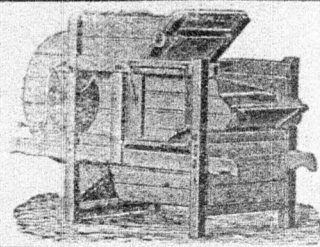
Sajnos, a mezőgazdasági érdekképviseletek nem kaptak módot arra, hogy a törvényjavaslatról kellő időben, tehát még a parlament elé terjesztés előtt foglalkozzanak, ez azonban az érdekképviseleteket nem menti fel az alól, hogy a gazdaközönség érdekében kötelességüket mindvégig teljesítsék. (By.)

Kereskedelmi pótégyezményünk Ausztriával.

A kormány a képviselőház elé terjesztette az Ausztriával 1922 február 8-án kötött és az 1926 augusztus 16-án életbeléptett első pótégyezménnyel kiegészített kereskedelmi szerződésnek folyó évi június hó 14-én aláírt második pótégyezménye be-cikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

A javaslat első szakasza kimondja a pótégyezmény be-cikkelyezését, a második szakasz a pótégyezmény teljes szövegét tartalmazza, a harmadik szakasz pedig kimondja, hogy a pótégyezmény a törvény életbeléptése napján lép hatályba.

Mint már ismételten megírtuk, az osztrák nemzet-gyűlés tervely a mezőgazdasági termelés fokozottabb

Az eredeti Kalmár-rosta

a legjobb, tartóssága és utóérhetetlen tisztítása Európaszerte el van ismerve.

Fajsúly szerint osztályoz, a többtermeléshez szükséges legelőkételetesebb vetőmagot választja ki.

Szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni!

Legelőcsőbb árajánlattal szolgál!

KALMÁR ZS. és TÁRSA terménytisztító-gépgyár, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

INTERURBAN TELEFON: 69

1761

Gondosabb munka!

Ha idejekorán
beszerzi a

Jobb termés!

Több haszon!

Fordson-traktort!

Ford személy- és teherautók, Fordson-traktorerok autorizált képviselői:

MELIS és PINTÉR, Szombathely. Alapították 1898.

Alkalmazottak, motorüzemi szerelőtelep, mintaterem Szombathelyen

Képviselőink: Vas, Zala, Sopron, Veszprém és Tolna megyékben

védalma céljából megszavazta az autonóm vámtarifák harmadik novelláját, amely az előbbi két novellánál is erősebb mértékben felemelt egyes osztrák autonóm vámtételeket, így különösen a gabonafélék, liszt, élőállatok, tej stb. vámját. Az osztrák agrárkörök, amelyekre nézve az agrárvámvédelemre való ily határozott áttérés természetesen nagy erkölcsi sikert jelentett, egyáltalában nem hajlandók beérni azzal, hogy diadaluk csak papíron maradjon, hanem a harmadik novellával felemelt agrárvámtelek gyakorlati érvényesítését követelik. Ennek azonban útját állják a fennálló kereskedelmi szerződések, amelyekben Ausztria számos vámtételét lekötötte. Fel kellett volna tehát mondani az agrárvámkedvezményeket nyújtó szerződéseket, amiktől az osztrák kormány, közvetlenül a genfi világgazdasági értekezlet után, ahol a külforgalmi korlátozások szivós ellenzője és a forgalmi szabadság helyreállításának buzgó apostola gyanánt szerepelt, érthető okokból huzódzott. Mivel azonban a belső politikai nyomás elől mégsem térhetett ki, tárgyalásokat kezdett a szerződéses államokkal a fennálló tarifaszerződéseknek oly módon való megváltoztatására, hogy a felemelt agrárvámok gyakorlatban is érvényesülhessenek. Ezért tavaly júniusban tárgyalás indult meg az osztrák és a magyar kormány között, amelynek során az osztrákok nagy vámemelési kívánságokkal állottak elő. Hosszas alkudozás és vita után Genfben megegyezés jött létre a két fél között, amelyet a most előterjesztett pótegyezménybe foglaltak össze.

A pótegyezmény a jelenlegi szerződéses állapottal szemben a következő fontosabb változásokat tartalmazza:

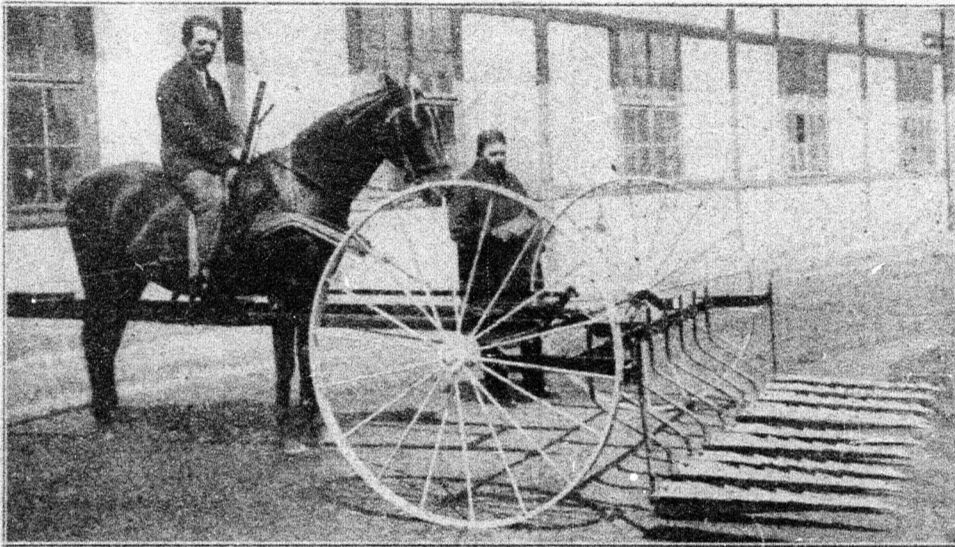
A Magyarország javára az érvényben lévő egyezményben lekötött szerződéses vámtételek közül töröltettek egyes olyan áruk vámtételei, amelyeknél harmadik államok az Ausztriával való viszonylatokban szintén jelentékeny mértékben érdekelve vannak. Ilyen cikkek a tengeriből készült liszt és az abból készült egyéb malomipari termékek, a vagómarha, növendékmarha, borjú, sovány sertés, a friss sertéshús és a hidegvérű lovak. Ezekre vonatkozólag a Jugoszláviával kötendő szerződésben megállapítandó vámtételek lesznek reánk nézve is mértékadók.

A jelenlegi szerződéses vámtételek közül felemeltetett a gabonaliszt vámja 170 aranykoronáról 5 aranykoronára (autonóm vám 12 aranykorona). Miut új szerződéses vámtétel szerepel a buza és a rozs 2 aranykoronával (autonóm vám 4 aranykorona ugyan, amde az eddigi lépcsőzetes vámtétel 25 aranyfillérrel volt érvényben, vagyis az új termésre már 175 aranykoronás vámemelési jog érvényesülni) és a zab 150 aranykoronával (autonóm vám 3 aranykorona).

Ezzel szemben az egyezmény Magyarország javára több mezőgazdasági kiviteli cikk vámjánál az eddiginél nagyobb engedményeket biztosít (élő és leölt baromfi, libamájpástétom, paprika, szárazbab 3-ról 150 aranykoronára, szőlő 15-ről 10 aranykoronára, cseresznye és meggy 5-ről 4 aranykoronára, zöldbab és zöldborsó 3-ról 1 aranykoronára, főzelékkonzervek, továbbá vádmérséklést nyújt egyes olyan cikkekre, amelyekre eddig nem élveztünk vámkedvezményt (például szalmakalapok) s végül egyes olyan cikkeknek, amelyeknek Magyarországra való behozatalánál az osztrák kereskedelmi szerződés alapján vámkedvezmények voltak alkalmazás-

ban, vámpolitikai szabadságunkat vagy teljesen visszanyertük, vagy pedig csökkent a vámkedvezmények mértéke.

Kétségtelen, hogy ez a pótegyezmény reánk nézve rosszabb a ma érvényben lévő szerződésnél, amely a szemben álló érdekeknek meglehetősen szerencsés és méltányos kiegyenlítése volt. Ha Magyarország és a magyar gazdák ezt a mainál rosszabb szerződést pár semmitmondó vámengedmény ellenében mégis elfogadják, úgy ezzel fényes bizonyítást adják annak, mennyire hívei a gazdasági téren való békés együttműködésnek és mennyire nem keresik a hasznát még akkor sem, amikor az osztrák mezőgazdaság túlköveteléseire szinte kihívják. Amde a közmondásos magyar türelemnek is van határa és az osztrák bizottság, az osztrák piac igazán nem érdemel, meg „minden” áldozatot! Ha ez a pótegyezmény, mint az osztrákok sürgetik, július 15-én életbe lép, pár hónap tanulságaiból majd látni fogjuk a békesség kedvéért tett vámengedményeink kihatását termény- és állatkivitelünkre. Akkor dől el, vajjon érdemes-e az osztrák szerződést a mostani változtatásokkal is fenntartanunk? Másrészt: akkor fog ki derülni, vajjon az osztrák fogyasztáson kívül, amelyre

119. sz. kép. Fogatos rovarfogó készülék a löherre magtermését pusztító ápión rovar befogására. Günther Imre intéző találmánya.

kétségkívül a mostani agrárvámvédelmi irányzat terterhének túlnyomó része hárul, mennyivel sújtja az osztrák gazdák elzárkózó politikája termény- és állat-kivitelünket, vagyis mennyi esik az osztrák termelésfejlesztő dárídó számlájából a mi terühünkre? Akkor aztán hidegvérrel elővesszük a ceruzát és osztrák szomszédunk példájára megcsináljuk a magunk számvételét minden mellékletkint felrétételével. Ennek eredményéhez képest kell azután az osztrák szerződés fenntartásáról, vagy felmondásáról döntenünk, de annyi bizonyos, hogy — a közelmúlt tapasztalatai után — több áldozatot hoznunk érte, mint amennyi nekünk gazdaságilag megér, nem érdemes és nem szabad!

(— r — l dr.)

Kérjen árjegyzéket a gazdasági könyvviteli nyomtatványokból

"PÁTRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. Budapest, IX., Üllői-út 25. (Központ).

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A löheremagtermesztés új segéd-eszköze.

Bár éghajlatunk a löheremagtermesztésnek minden tekintetben kedvez, az még sem éri el a szükséges mértéket, mert a löheret takarmánytermesztés céljából termelő gazdák jórésze csak külföldi eredetű és többé-kevésbé kétes értékű magot vásárol, amivel az ország külkereskedelmi mérlegét is rontja.

A löherre kevés magtermésének legnagyobb részben az ápión rovar kártétele az oka. Az idáig fogatos eszközökkel történő védekezés nem adott megfelelő eredményt, a kézi hálózás pedig — bár elég eredményes, — drága és sok taposással jár. A fogatos rovarfogóknak, amelyeknek lényege a növényzet felett elhúzott bécogocsontra, esetleg a bolhafogók mintájára enyvezett deszka, az a közös hibájuk, hogy a növényzet felett haladva, a levert ápiónok és más rovarok legnagyobb része a földre hull és megmenekül a befogástól.

Szükséges volt tehát olyan ápiónfogó eszköz szerkesztése, amely a fogatos bogárfogóknak ezt a hibáját legalább jórésben megszünteti. Ezt a Günther Imre, eszterházi növénynemesező üzemi intézője által hosszú évek megfigyelései alapján, Grábner Emil tanácsára szerkesztett és szabadalmazásra bejelentett eszközt óhajtom az alábbiakban röviden ismertetni.

A 119. sz. kép a gép működési módját annyira világosan szemlélteti, hogy ahhoz sok magyarázat nem is kell. Az előreálló és a növényzet között csaknem a talajhoz simulva haladó, előlről hátrafelé szélesedő, ékalku fogótálcák csipkézett szélükkel elég erősen rázzák a növényt ahhoz, hogy ne csak a szárról és a levelekről

lehulló ápiónok, hanem ugyyszólván valamennyi a löheren élősködő rovar, hernyó, csiga majdnem teljes biztonságban a tálcákba, illetve az azok fenekén hosszabban elhelyezett gyűjtőcsatornába essen.

A gép elé befogott ló az ápiónok leverésével tekintélyes részüket megmentené a fogótálcákba jutástól. Ezért volt szükséges azt a megoldást választani, hogy a ló a gépet maga előtt tölje. Az eredeti terv, hogy a kocsis lóhátról kormányozza a lovat és a gépet, nem vált be. Célszerűbbnek látszott az a változtatás, hogy a kocsis a ló mögött, annak nyomán haladva a gépet a rud segítségével kormányozza és esetleges akadályoknál a fogótálcákat a rud lenyomásával emelje. A fogótálcák magassága a felerősítő karokon furt lyukak segítségével szabályozható, a felerősítő gerendélyen pedig egymástól való távolságuk, illetőleg számuk változtatható.

A gyűjtőcsatornákból a rovarok kiürítése olyan módon történik, hogy a rudon elhelyezett emelőkar segítségével a fogótálcákat felemeljük, mire azok a főtengely körül elfordulva, függőleges helyzetbe jutnak. Ezután a csatornák végén elhelyezett toltóajtócskákat kinyitva, az összegyűjtött rovarok a nyílás alá tartott dobozba vagy kannába hullanak.

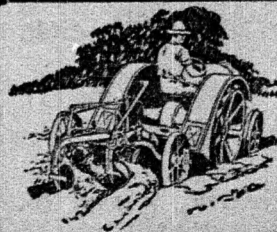
CSÉPLÉSRE szívógázmotorhoz csakis retortabükkfaszén gazdaságos!

Porosz kőszén, kokszt és tüzfát
a legkiválóbb minőségben, vagontételekben azonnal szállíthatunk. Kérjen árajánlatot!

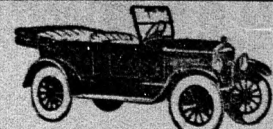
Gáspár Fülöp

tüzifa-, faszén- és kőszéntelepei
Budapest, VI., Hungária-körút 72.

Telefon: Teréz 204—68, Teréz 239—60, Teréz 260—21
Sürgőnyoim: „Gáspárfa Budapest”

1910 óta **Ford** KÉPVISELŐ
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
Telefon: BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. Sürgőnyoim: HANCO Budapest
Autómata 899—86
FORDSON-traktorokban és hozzávaló alkatrészekben megfelelő nagy raktárral rendelkezünk. — Tudunk azonnal szállítani. Kérje 4. sz. prospektusunkat!

Fiók: Székesfehérvár,
Magyar Király szálló épület.
Kérje 4. sz. prospektusunkat!

A gép munkaszélessége 3 méter, amelyen 10 fogótól van elosztva de megfelelő beállítással 8, illetve 9 fogóállal is dolgozhatunk.

A gépet, amelyet *Günther Imre* szabadalma alapján a mosoni Kühne Ede Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. főmérnöke, *Petőz Gyula* szerkesztette meg, egy magyaróvári lóhere-, majd lucernatáblán kipróbáltuk.

A takarmánynak vetett lóhere növényállománya mintegy 55-60 cm magas, zárt és felálló volt. Virágzás előtti fejlődésben, bimbóban állott és az itt-ott már megjelent virágokon 2-3 apionrovarot találtunk. A *Günther-féle* géppel, anélkül, hogy a növényállományban a ló- és kerécsapason kívül nyomot hagyott volna, 3000 m² területet járattunk be. A befogott rovarokat a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia állattani tanszékén *Révy Dező* tanársegéd vizsgálta meg és az ő engedélye alapján közölhetem a következőket:

„A *Günther-féle* apionfogóval begyűjtött anyagot átvizsgálva, abban 200 cm³ apró rovar tömeget találtam. Ennek a kb. 60,000 darabot számláló keveréknek 62%-a az apionbogarak különböző fajtáiból, 36%-a lucerna barkó (*Sitona*), 2%-a levéltetű, levélbolha és más apró rovar volt.

A nagyobb rovarokat különválogatva, abban kb. 300 drb *hamvas-vincellérbogár* (*Otiorynchus lignosus*) és kb. 100 drb kis *répabogár* (*Tanyemecus palliatus*) volt. Ezekhez jön még kb. 350 drb kis *pattanóbogár* (*Agriotes*), továbbá *pókók*, *bödék* és még néhány más bogárfaj. Megemlíteném még az anyagban talált mintegy 500 drb különböző *hernyó* is.

Megpróbáltuk a gépet lucernában is, ahol szintén nagyszámu, nagyobbára ugyanilyen fajta rovarot találtunk, a lucernabödék azonban már nagyobb számmal jelentek meg.

Az elért eredmény a legszebb reményre jogosít. *Virágzás előtt a géppel többször megjárva a magnak hagyott lóherét, de a többi lóherét és lucernát is, a rovarok nagyrészt befoghatjuk.* Ha valamennyi rovar nem is sikerül befognunk, mégis legnagyobb részük elpusztítva, a lóheremagtermés sikertelensége nem az apion kártételén fog múlni.

Használhatjuk azonban a gépet a lucernásokban és a takarmánylóherében is, a zöldtakarmányt pusztító és azt nem egy esetben az állatok részére is kellemetlenné tevő rovar- és hernyótömeg összegyűjtésére. Figyelmeztetnem kell a tekintetben még, peit a lucernásokban elhelyezkedő *hamvas vincellérbogár*, amelynek elpusztítása nemcsak a lucerna, hanem a cukor- vagy takarmányrépatáblának is fontos érdeke.

A gép napi munkateljesítménye nagyon jelentékeny és így ez a rovarfogás olcsó.

Ilyen módon az új apionfogógép nemcsak arra hivatott, hogy évente egyszer elővéve az év többi részére a loztárbán töltsé, hanem üzemban tartható mindaddig, míg zöld lóherénk vagy lucernánk van. A gép a lóheremagtermesztés legnagyobb veszedelmének elhárítása által — kellő kipróbálása és elterjedése után — a magyar lóhere- és lucernamagtermesztés fellendülésére és külkereskedelmi mérlegünk megjavítására hivatott.

Magyaróvár.

Galgóczy Miklós.

Az alapos rovarbefogáson kívül, az apion irtására célszerű még a *Jablonszki* által ajánlott 2%-os *dohánylug* (thanaton) és az újabb ajánlott *arzola* permetezést nemcsak a lóhere, hanem egyúttal a lucerna vetésekben is kipróbálni és ha beválnak, nagyban is alkalmazni. Nagyon értékes lenne, ha a gyakorlati gazdák a *Günther-féle* rovarfogó készülékkel és a fent említett permetezőszerekkel szerzett tapasztalataikat a „*Köztelekben*” közölnék, hogy így ezt a nagy horderejű kérdést sikeresen megoldhassuk.

Rovatvezető.

Gazdasági cselédek szolgálati viszonyai

a vonatkozó összes törvények és rendeletek.
Irtá: **Dr. Perneceky Béla** Ára 2 pengő
„*Patris*” R.-T. könyvkiadója, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KASZÁLÓ- és LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: **e. Dörner Béla.**

A rétmütrágyázás egy érdekes esete.

Mindnyájan tudjuk, hogy nálunk, a kisgazdák kezében lévő földvagyton — melyet a földbirtok-reform most hatalmasan megnagyobbított — nincs jól kamatoztatva, vagy, hogy jobban mondjam: nincs eléggé hasznosítva. Többször látom, hogy a gabona-féléknél utóbbi időben határozottan van javulás, mert pl. a búzatermesztlagok „*ugy ahogy*”, még emelkednek (a mütrágyázás, főleg a szuperfoszfát használata és a nemesített vetőmagvak elterjedése stb. által), de a kukorica-, burgonya-, répatermesztlagoknál bizony gyenge haladást látunk. *Legrosszabbul áll azonban a rétek hozama.* Irtam és hangoztatam pedig eleget, hogy ez volna a *természfokozásra* a *leghálsabb lév*, mert mikor a legelősztyában teljesítettem szolgálatot és a szép békevilágban kiterjedten foglalkoztam a *gyakorlatban* is ezzel a kérdéssel, sokszor tapasztaltam, hogy *itt igen könnyen lehet elérni 50-60, sőt 100%-os terméstöbbletet* is.

Most még hosszabb idő tapasztalatai után bizonyos elégtelenséggel olvasom rétművelési könyvem 179. lapján azt a pár sort, amit több évvel ezelőtt irtam: „*egész bátran mütrágyázhatunk tehát a mezőn, mert nálunk is megáll a külföldi gazdák az a tapasztalata, hogy a mütrágyázás a mezőn általában véve (és okosan keresztülvive) jobb és meglepőbb eredményeket produkál, mint a szántóföldön.*”

A téli folyamán az Athenaeumtól azt a kellemes hírt kaptam, hogy ez az 1923. évben 2500 példányban kiadott könyvem már úgy fogy, hogy nem-sokára a II-ik kiadást kell belőle „*kieresztetni.*”

Hogy a könyvet néhány újabb rétművelési fényképpel élénkítem, a kitűnő Gyárfásnál, majd a derék Kovácsy Bélánál tudakozódtam fényképfelvételek után. Meglehetővé tudtam meg, hogy mezők (rétek, legelők) mütrágyázásáról képeink nincsenek. (Már hogy lennének? — morfondiroztam magamban, mikor még *mezőmütrágyázási kísérleteink* is alig vannak!) Összeszorított fogakkal határoztam el, hogy *majd lesznek! Lesz egyik is, másik is!* Főlkérem „*Béla bátyánkat*” és megbeszéltem vele, mint az Országos Mezőgazdasági Kamara mütrágyázást népszerűsítő akciójának vezetőjével, hogy 25-30 értelmesebb Hangya-kisgazdának, akik *Meszkó Pálnak* körülbelül 20,000 példányban megjelenő és óriási népszerűségnek örvendő lapjának, a „*Hangya*” nak hü olvasói, ad fél kat. hold rétmütrágyázására, ingyen kísérletezésre 75 kg szuperfoszfátot és 50 kilogramm mésznitrogént.

A Hangyában fölhívatást tettünk közzé, mire majd 200-an jelentkeztek! Sajnos, a sok derék kisgazda közül alig 30-nak jutott kísérletre ingyenanyag, ama kötelezettséggel, hogy az adott utasítások szerint járnak el és az eredményről jelentést tesznek. Nem nagyon roskad ugyan a postás a beérkezett jelentések kézbesítésével, de azért jönnek egész jó tudósítások. Most azután már vannak *eredményeink* is és ezek közül ahogyan lehet, kiküldünk fényképezni egy-egy urat egyik-másikhoz és most már *vannak fényképeink is.*

A legelső kisgazdajelentést magam intéztem el, hogy a nehéz kezdet „*első fecskéjét*” megfoghasam. *Kovácsy Béla* elküldte ezt a levelet:

„A rétmütrágyázás eredményéről már most majdnem teljes mértékben beszámolhatok. Oly gyönyörű eredményem van, az *egész falu elismeréssel van iránta.* Annak ellenére, hogy a mütrágyát elég későn kaptam (az állomáson is egy hétig volt, március 24-én vehettük át) a kedvező időjárás, rmdhatom, teljes mértékben érvényesítette a mütrágyázást. Mikor a mésznitrogén után nyolc napra kiszórtam a szuper-

foszfátot és a vasboronázással készen lettem, azonnal *egy esőt kapott, egy héttel később pedig egy ismét jó kiadós eső volt; ez annyira behozta a késést, hogy már április közepén az avatallanok is észrevették a különbséget a trágyázott és trágyázatlan között, május elején pedig mindennap öt-hat ember kérdezte, hogy mit csináltam rétellemmel? Most már tudja az egész falu. Szerintem az elhanyagolt réteink mütrágyázása a legkifizetőbb mütrágyázás.*

Vécs.

Mély tisztelettel
Mészáros Mihály s. k.”

Irtam május 15-e körül a derék Mészáros Mihály gazduramnak, hogy írja meg, hogyan juthatok ki hozzá? és egyik vasárnap szabad napomon kimegyek hozzá a mütrágyázott réjtét lefényképezni. Kaptam tőle pár nappal később az alábbi „*érdekes*” levelet:

Nagybecsű levelező lapját véve, alig hittem szememnek, mikor az aláírást elolvastam, csak ha az idejövétel célját tekintem, látom tisztán, hogy az az egyén lesz az mégis, kinek gazdasági könyvei és cikkei nekem most már teljesen pótolják az eddig oly nélkülözhetetlen politikai és más írásokat, amikben — most már látom — fölösleges kontárkodásom ugysem vált senkinek javára, de legkivált nekem nem! A szak tudás fejlesztését és ezzel a gazdasági jólét emelését tekintem én most már igazán irredentizmusként is. Hová lennének, ha nem volnának társadalmunknak ily jótulajdonságokkal megáldott orvosai, mint a Nagyságos Úr, akik gazdasági bajaink gyógyításában látják élethivatottságukat.

Becsés lapjára válaszolva, közlöm, hogy a rétmütrágyázásom nálunk nagy feltűnést keltett, mindazonáltal a fényképezésre mégsem tartom alkalmasnak, mert mi az én szénám ahhoz képest, amiket már szakkönyvekben láttam lefényképezve? Igaz, hogy kiválik a trágyázatlantól, de kiélt, sorány talaj volt és nem nőhetett meg rajta úgy, mint egy azélt is trágyázott urasági réten szokott lenni. Aztán két hét óta az időjárás is nagyon mostohán bánik vele, a fagyos szentek óta pedig stagnál a vegetáció a réteken. Mindazonáltal, ha a Nagyságos Úr meg akarja nézni és esetleg alkalmassnak tekiüti a fényképezésre, én szívesen megyek el érte a kálkapolnai állomásra, mert — Istennek hála — egy egyszerű kédovas fogattal rendelkezem. A távolság pedig Kálkapolnáról idáig 13 km. Tehát, ha a Nagyságos Úr megírja, bármikor rendelkezésére állok. Kaszálmi pünkösdi utáni héten számítok.

Szíves válaszát várva, maradok hazafias tisztelettel

Vécs.

Mészáros Mihály.”

Bizony én is „*alig hittem szememnek*” hogy egy falusi kisgazdától ilyen *okos* levelet kapok. Most már elhatároztam, hogy *annál inkább* kimegyek. Irtam a „*Ruti pácsinak*”, a híres növénynemesítő *Fleischmann* Rudolfnak (ki önmét 1 1/2 órajárásnyira lakik), hogy vigyen el magával Vécsre (ebbe az eldugott faluba) és jöjjön velem, mert itt egy „*nemesített falusi embert*” fog látni, én pedig végre megláthatom a híres „*F*” nemesített rozstól odahaza a bölcsőjében, a kompolti nemesítő telepen.

Junius 3-án egy hüvös borongós vasárnap napon voltunk Vécsen ennél az érdekes és értékes falusi embernél, ki föllült a bakra, a kis 6 éves Magdolna leánykát is vittük magunkkal, hogy legyen a fényképnél a filmmagasságnak fokmérő-mutatója.

A dombos község határában Mészáros gazduram már messziről mutogatja, hogy a réjtén hogyan meglátszik a mütrágyázott rétpántlika és hogyan elüt színre és a fűnövés sűrűsége és magassága a szomszédétól. Leszállunk a kocsirol, versenyugrást rendezünk egy vizes árkon keresztül és a sok rétparcella között bemutatja Mészáros uram az övét, ahová letaposott gyalogot vezet. A zöld gyep le van tiporva. Kérdésemre mondja, hogy ezt a *kiváncsi szomszédok taposták*, mert akinek erre visz az útja, az

A hugylében lévő nitrogén

legelőnyösebben és legolcsóbban

tőzegkorpával

köthető le!

Szükséglet számosállatonkint és naponkint .. .. . 1 kilogramm!
Különleges berendezés nem szükséges, minden istállóban alkalmazható!

Jelenlegi áraink vagon-tételben helyt **Fekete-bézsény** állomás vagonba rakva 100 kg.-kint:

Tépetlen tőzeg, kockákban	— — — —	P 1-80
Tépett tőzeg, ömlesztve	— — — —	P 2-—
Tőzegkorpa, ömlesztve	— — — —	P 2-20
Tépett, présselt és bálázott tőzeg	— — — —	P 2-85

+ 2% forgalmi adó!

GROF **ZICHY BÉLA** FONYÓD-FEKETEBÉZSENYI
TŐZEGTELEPEINEK BÉRELETE
TELEP: FONYÓD
Központi iroda: **Budapest, V., Sas-u. 25.**
Telefon: Teréz 120-76 (9-161 2-ig)

bemegy, hogy megnézze, hogy mi a csudától lett más a fü azon a pántlikán?

A szomszéd rétyén sok az oroszlánfog (a soklevelű pitypang) nevű gyom, sárgállik a sok Ranunculus gyomvirág, a sok másféle gyom is, kevés ellenben a nemesfű és alig látni hereféléit, míg a műtrágyás parcellán sok a réti ecsetpázsitszálfű, kezd sűrűsödni a réti perje, alul sűrűn látható a fehérhere és koreshere, a leveles gyomok ellenben megkevesbedtek. A műtrágyás parcella színe élénk sötétzöld, míg közvetlen mellette halványvilágoszöld a műtrágyázatlan mező.

Igaza volt a levelében Mészáros uramnak, mert ezen a réten látszik, hogy az trágyázva sohasem volt, és a nemesfűvek helyett a gyomok tanyája volt eddig, mivel csak a sárga Ranunculus (boglárika) virágok (az elütéses mező jellegző telepesei) ezreit lehetett főképen látni rajta. Hát bizony jól irta levelében, hogy olyan hasig érő fűnővést, mint a „gondozott urasági réteken látni”, itt hiába keresnénk! Ez századok mulasztásait egy kis szuperfoszfát és méz-nitrogén¹⁾ kiszórásával és befogásával egyszerre helyrehozni bizony nem lehet!

Lám mégis lehet! Mert Mészáros uramnak, most a kaszálás után kapott leveléből az látszik, hogy a mi gyakorlott ezemeink előtt nem valami élesen feltűnő különbség mégis kiadta magát, mert mégis van a termésben 33% os különbség, noha a kissé későn elszórt műtrágyák után és a hűvös április, május dacára a kiélt föld mégis meghálálta az „életét” és a műtrágyázás már most is kifizette magát az alábbi eredmények szerint.

Mészáros Mihály a kísérletezésre 800 □-öltre kapott 75 kg szuperfoszfátot és 50 kg méz-nitrogént több kisebb réparcellájára szórta el. Egyik parcelláján a műtrágyázás után a fű oly nagyra nőtt (réti ecsetpázsit volt), hogy az esőkre megdőlt és le kellett időelőtt kaszálnia. Csak egy kisebb parcellát (125 □-ület) vett a szénatermés meghatározásánál számításba, mert ezzel volt közvetlen szomszédos egy gazdának ugyanolyan fűnővéstű és nagyságu (de természetesen műtrágyázatlan!) kontroll területe, mint az övé. Ezen termett 3 petrence széna, míg a műtrágyázotlan 4 petrence. Egy petrencét 50 kilóra becsülve, termett az egyik (a műtrágyázott) 125 □-ületen 200 kg, a másik (a műtrágyázatlan 125 □-ületen)

1. 150 kg szuperfoszfát értéke a 12:50 P	= 18:80 P
2. 100 „ méz-nitrogén „ a 28:50 „	= 28:50 „
Nyers kiadások 47:30 P	
3. 6:40 q többletszéna értéke a 9 pengő (Budapesten 1 q széna értéke 12 P)	57:60 P
Marad tisztán nyershaszon 10:30 P	

A mellékköltségeket nem vettem számításba, valamint azt sem számítottam ki pénzértékben, hogy mit ér a *minőség* szempontjából a műtrágyázatlan réti sárgaboglárika, pitypangos és más leveles gyomok-

121. sz. kép. Mészáros Mihály jobbról egy marék fűvet a műtrágyázatlan, balról a műtrágyázott rétről tart kezében. (Cikkirő fölvétele.)

kal telt szénája (tápértékük kevesebb is, de hordásnál az összeszaradt levelek kihullanak és csupa kóró marad), de viszont mennyivel többet ér izletesség és tápérték szempontjából a műtrágyázott réti (fehérherés, réti ecsetpázsitos, réti perjés finom szövetű) szénája? Ez bizonyára többet érő különbség, mint amit én fölvettem. Ha az egyiket (a műtrágyázotlan) én 100 kilónként 9 pengővel vettem fel, akkor a másik (a műtrágyázatlan) még 6 pengőt sem ér.

Nagyon érdekes, hogy Mészáros Mihály kisgazda *lovai is megtudták ezt az értékkülönbséget rétyén itélni*, mert gazdájuk ezt írja: a kétféle széna között még az a különbség is volt, hogy mikor a lovak elé tettem őket, akkor azok, amíg meg nem ették a műtrágyázott réten termett porciót, addig a műtrágyázatlan helyen termett szénához hozzá sem nyúltak. (Lám, még mondjuk, hogy az állatnak dicsően esze!)

A katasztrális hold körülbelül 10 pengőt kitevő különbsége azonban még nem fejeződött be, mert most még jön a sarju, amelynél talán még nagyobb különbséget fogunk látni két okból. Először is azért, mert a műtrágyázatlan részről csak kedvező időjárásnál „fog lehetni” sarjut, kaszálni, a műtrágyázott részen pedig most fog érvényre jutni a szuperfoszfátnak a *hereféléket*, a méz-nitrogénnek pedig a *fűféléket* növelő hatása. Különösen a réti ecsetpázsitnál remélhetjük a *sarjatermés* jelentékeny többletét, mert ez kitünően sarjadzó, gyors növekedésű és sokáig (késő őszig) zöldelő izletes növény, mely finom és kitünő sarjut ad akkor, ha — *táplálják*.

Érdekel várom tehát Mészáros uram további tapasztalatainak közlését, annál is inkább, mert a falusiak (kik a műtrágyát eddig még egyáltalán nem ismerték és még kevesebbé használták) között most egyesek azt süttötték ki, hogy az a bizonyos többlet termő réti nem a műtrágyától, hanem attól termelt

többet, mert tavasszal (a műtrágyák bekeverésekor jól meg lett fogasolva.

Őt még mindig nem hisznek az „atyafiak” a szuperfoszfát és a méz-nitrogén termést fokozó és minőséget javító hatásában. Ugylátszik, majd ismét a lovakhoz kell mint itélőbírókhoz fordulni, mert ezek nem sokat teketóriáznak, hanem ha rájuk bizzák, úgy ismét a műtrágyás szénához nyújtják okos fejüket! e. D. B.

MEZŐGAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Sigmund Elek dr.

Az istállótrágya kezelésének új módja.

Az istállótrágya táplálékanyagaiban a kezelés és tárolás folyamán beálló veszteségek elkerülésére már a régi időkben is sok módot és konzerválószerrel ajánlottak és alkalmaztak. Ezek közül egy sem tudott kielégítő eredményt felmutatni és a gazdaságosság követelményeit sem tudták teljes mértékben kielégíteni. Az utóbbi években ismeretessé vált a Heinrich-Krantz-féle s általa „Edelmist-Verfahren”-nek elnevezett kezelési mód, amely ugy-látszik a trágyakezelés terén lényeges haladást jelent.

A Krantz-féle eljárás csak 1921-ben vált ismertté Németországban, habár az akkor közölt eredmények 25 éves gyakorlati kísérletezésnek a tapasztalatait foglalták össze. Krantz ezzel a kérdéssel, illetve a német nép önellátásának eszméjével több mint 30 éven át foglalkozott s felfogását a „Binneversorgung durch Bodenkraftmehrung¹⁾” című munkájában ismertette. Első közleménye megjelenése óta eljárása a gyakorlati gazdák körében nagy érdeklődésnek örvend, tudományos szempontból azonban csak az utóbbi 2-3 év óta foglalkoztatja a szakembereket.

Az eljárás lényege az, hogy a trágyát először, aerob körülmények között önerjedésnek vetjük alá és amikor az a kívánt 60-65 C°-ot elérte, letaposva elzárjuk a levegőtől, vagyis anaerob feltételek teremtünk. A kezelésnek módja ennek megfelelően

120. sz. kép. A szuperfoszfáttal és méz-nitrogénnel műtrágyázott réti fűtermése. (Cikkirő fölvétele.)

150 kg friss széna. Ez katasztrális holdra átszámítva kitesz: 25:60 q-át, a másikon 19:20 q-át, azaz a műtrágyázott kat. holdon több termelt 6:40 q-ával, azaz 33%-kal. Lássuk a dolog pénzügyi oldalát is (kat. holdanként):

122. sz. kép. A műtrágyázatlan réti fűnővése. (Cikkirő fölvétele.)

a következő: kissé lejtős, vagy nyeregszerű, szél-től védett helyen, amely lehet betonozva is, körül-

¹⁾ Benno Filser dr., Augsburg, 1924.

Hogyan növeljük a tejtermelést?

Tudományos és tapasztalati tény, hogy a tejtermelés határozottan növekszik, ha a teheneket állandóan, de különösen fejés közben nyugtalanítják és kuszálják a legyek.

E súlyos bajra ma már könnyen segíthetünk, mert az istállók fűtésével a legyeket pótlással együtt tökéletesen elpusztíthatjuk és beözönlésüket megakadályozhatjuk.

FLIT permetezése nagymértékben járul hozzá a gazdaság és az állatok egészségügyi szempontból kifogástalan állapotához, mert az összes rovarokat elpusztítja és így fertőző betegségek terjedését is megakadályozza.

Az egész földkerekség legkiválóbb állatorvosai igazolták, hogy nemcsak a rovarok, hanem tojásaik is elpusztulnak FLIT hatására, így az állati és növényi tetvek is, amelyek az állatok nyugalmát és gyarapodását, valamint gyümölcsöket, rózsa- és stb. fejlődését gátolják.

Embereknek és állatoknak tökéletesen ártalmatlan. Okvetlenül a rendkívül gazdaságos permetező segítségével fűtőlünk.

Kapható: 1/2 literes próbakanna, 1/2 l., 1 l. és 20 literes kanna. FLIT-permetező és a nagyobb helyiségek fűtésére kiválóan alkalmas folytonos permetező.

Első rendeléshez legalkalmasabb a kombinált FLIT, amely egy kartonban egy 1/2 literes kannát és egy permetezőt tartalmaz. Óvakodjunk az utánzatoktól!

Csak FLIT jelzésű eredeti sárga kannát fogadjunk el! Mindenütt kapható!

Magyarországi központ: PANACEA Gyógyszervegyészeti R.-T. Budapest, VI. ker., Figyelő-utca 16. sz. Telefon: L. 909-48* Budapesti viszonteladók telefonmegrendeléseiket 276-69 szám alatt szíveskedjenek feladni.

Elpusztulnak a legyek, szunyogok, darazsak, hangyák, poloskák, svábbogarak, tetvek!

FLIT

Sárga kanna fekete sávvá.

belül 20-30 cm magas rőzsealjazat készítése után, a trágyát 90 cm magasságban egyenletesen és erősen felazítva széttergetjük (123. és 124. sz. kép). A szükséges terület a napi termelés nagyságától függ. A következő nap trágyamennyiségét az előbbi mellé, hasonló módon rakjuk fel és ugyanígy a harmadik, esetleg

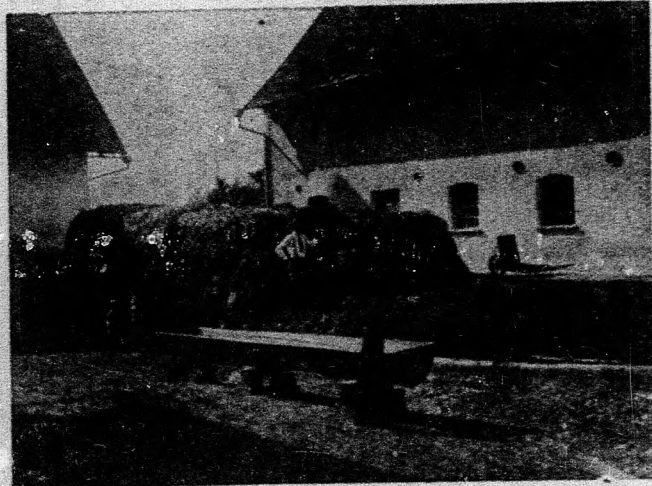
Az eljárás előnyei az egyéb kezelési módokkal szemben, a lúpanyag veszteség csökkenésében és a nyert trágya mennyiségében mutatkoznak. Az eddigi nedves és tömör kezelésnél, vagy a mély istállózásnál átlag 30-40%-os nitrogén és kb. 40-50%-os szárazanyag veszteség lép fel, eltekintve a minden

is, amelyek a trágya közé keverve, annak mennyiségét szaporítják.

Ha mármint azokat az okokat keressük, amelyekre ezek a kedvező eredmények visszavezethetők, akkor két irányban kutatva találhatunk feleletet kérdéseinkre. Más szóval azoknak tudományos magya-

123. sz. kép. A trágya széttergetése a telepen.

124. sz. kép. A Krantz-féle trágyatelep.

a negyedik napon nyert trágyát. A negyedik napon az első trágyarakás hőfoka rendszerint már elérte a 60-65 fokot, amikor is azt egyenletesen letaposuk, majd a letaposott telepet az aznapi trágyamennyiséggel takarjuk le ismét 90 cm-es rétegben. Az ötödik nap a második napon kiterített trágya kerül letaposásra, amelyre az aznapon nyert trágya kerül. A letaposás után a réteg vastagsága 45-55 cm magas szokott maradni. Természetes, hogy a napi trágyamennyiség nagysága szerint az egyes rekeszek elrendezése változó lesz, amint azt a célszerűség megkívánja. A 125. sz. képen az ilyen elrendezésnek felülnézetét és keresztmetszetét, valamint méreteit láthatjuk.

A trágyakezelésnek ez a módja hárannyal jár, mert egyrészt a 3-4, esetleg a 6 hónapos tárolás alatt a trágyatelep szélei kiszáradnak, másrészt pedig az eső és hó kilugozó hatásának vannak kitéve. Mindkettő elkerülhetetlen veszteséget okoz. Ezeknek kiküszöbölésére vagy egyszerű kátránypapirtakaróval látják el a telepet, vagy tetőt építenek föléje. A telep széleinek kiszáradása azonban így sem küszöbölhető ki és ezért Krantz külön e célra, minden oldalról, karbolineummal impregnált, deszkafalakkal körülfalt, úgynevezett „Gärstätt“-ot készített. Ott, ahol ezt az eljárást bevezetik, ma már ugyiszóván csak ilyen trágyaérlelő telepet építenek és az előbb leírt mód már csak kiegészítő eljárás („Behelfsmäßige Edelmistbereitung“).

Az érlelő-telepek a legkülönbözőbb nagyságban építhetők, amint azt egyrészt a trágya mennyisége, másrészt a célszerűség kívánja. A 126. sz. kép egy kisebb, a 127. sz. kép pedig egy nagyobb fedett érlelő-telep képét mutatja. Amint a képen látható, a deszkafalak kivehetők és ismét visszarakhatók, a trágya fokozatos emelkedésének megfelelően. Akár szabadon, akár pedig az érlelő-telepen kezelik a trágyát, a legfelső réteget leföldelik. A mintegy

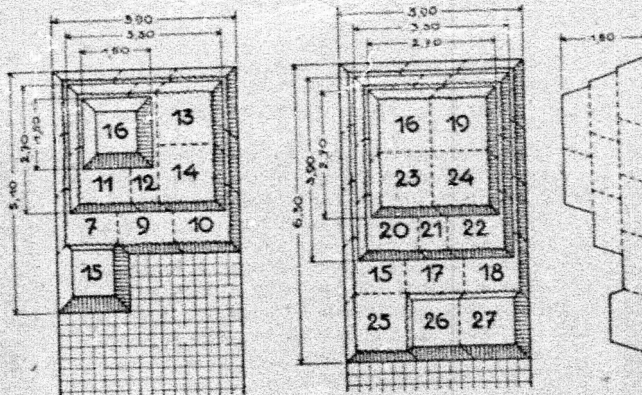

126. sz. kép. Fedett trágyaérlelő-telep.

15-20%-ot kitevő trágyalé (Sickersaft) befogadására, rendszerint betonból készült gödrök szolgálnak.

Habár az eljárás az egyéb trágyakezelési módokhoz, bizonyos tekintetben hasonlít, kifejezetten hangsúlyozni kell, hogy a kívánt érett trágyát csak akkor nyerhetjük, ha az imént vázolt szabályokat szigorúan betartjuk.

elővigyázatosságot nélkülöző, közönséges trágyadomboktól, amelyeknél nem ritkán 80%-os veszteséggel is számolnunk kell. A Krantz-féle eljárásnál Löhnis²⁾ és Glathe³⁾ szerint a nitrogénvesztesség csupán 8-22%, a szárazanyagvesztesség pedig 23-25%-ra rug. Nagy általánosságban tehát a veszteség körülbelül a felére csökkenthető. Löhnis szerint a helytelen trágyakezelés következtében előálló nitrogénvesztesség értéke Németországban 400 millió márkára

125. sz. kép. A trágyatelep alaprajza és keresztmetszete.

rug évenként, amely nitrogént egy virágzó ipar szerez vissza a levegőből, elsősorban a saját hasznárá. Ha ebből csak 200 millió megmenthető volna, úgy azt még a kedvezőbb helyzetben levő német mezőgazdák is megéreznék.

Még szembevetendőbbek azoknak a szabadlári kísérleteknek az eredményei, amelyek ugyanolyan eredetű, de különböző módon kezelt trágyával történtek. Remy tapasztalatai szerint a rosszul kezelt trágya és a Krantz-féle „Edelmist“ hatásaitban egy aránylanak egymáshoz, mint 1:2-4-hez. Löhnis által végzett nagyszámú kísérletek eredményei szerint, a — három hónapos — Krantz szerint kezelt trágya hatására a természetes kétszer olyan magas volt, mint a közönséges udvari és másfélszer akkora, mint a nedvesen és tömören kezelt trágya hatására. Lochbrunnertől⁴⁾ még ezeknél is nagyobb — 2-3-3,9-szer akkora — terméshozásokat kapott, mint közönséges istállótrágyával.

Ezek mellett azonban van az eljárásnak még két előnye, amelyek említésre méltók. Az egyik az a körülmény, hogy a kezelésnél fellépő magas hőfok mellett a gyomnövények magvai elvesztik csírázó képességüket és az eddigi tapasztalatok szerint a Krantz-féle trágyával trágyázott vetések nem annyira fertőzöttek ebben a tekintetben, mint a közönséges istállótrágyával trágyázottak. A másik előny pedig, amely részben szintén a magas hőfok befolyására vezethető vissza, hogy a ragályos betegségek (mastitis, száj- és körömfájás) kórokozói elpusztulnak.

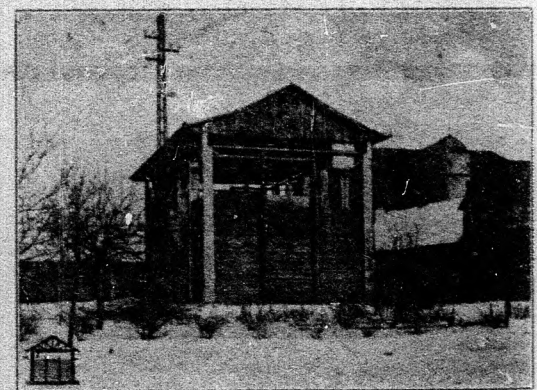
Megjegyzésre méltó még, hogy a Gärstätt-ban igen előnyösen használhatók fel a hulladékanyagok

rázatát egyrészt a biológia, másrészt a kémia adja meg.

Kétségtelen, hogy a trágyában végbemenő folyamatokat annak mikroflórája irányítja, illetve befolyásolja elsősorban. A mikroflóra összetétele és aktivitása pedig a kezelésnek függvénye.

Márpedig a Krantz-féle kezelés olyan cellulóz és mélyreható beavatkozás a trágya mikroflórájának életkörülményeibe, hogy annak hatása a kész termékekben lényeges eltolódásokat fog előidézni.

Az eltolódások elsősorban a csiraszámban mutatkoznak, amennyiben Ruschmann⁵⁾ és Goeters⁶⁾ vizsgálatai egybevágóan azt eredményezték, hogy míg a friss, vagy a nedves-tömören, avagy lazán kezelt trágyában grammonként többmilliárdra rug a baktériumok száma, addig a Krantz szerint kezelt trágyában a baktériumok 99,9%-a elpusztul és számuk alig néhány milliót tesz ki és ezeknek is 90-100%-a spórák alakjában van jelen, tehát inaktív. Ez az eredmény azonban magától értetődik. Mert akár lazán, akár tömören kezeljük is a trágyát, abban kezdettől fogva aerob, illetve anaerob körülményeket teremtünk és így az a priori jelen levő flórának az a része fog uralomra kerülni, amelyek a fennálló életkörülmények a legjobban felelnek meg. Ezt a flórát azonban a kezelés, illetve tárolás alatt túlnyomóan vegetatív sejtek alkotják, amelyek kétségkívül veszteséget okoznak mind a mennyiség, mind a minőség tekintetében. A Krantz-féle kezelésnél azonban, a 3-4 napig tartó aerob erjedés folyamán a psychro- és mesofil baktériumok a magas hőfok következtében nagyrészt elpusztulnak és csak a termotolerans és termofil aerobok juthatnak uralomra. Hasonlóképpen elpusztul az anaerob flóra egy része is, míg másik része spórákat fejleszt. Az erjedést követő letaposás következtében beálló anaerob körülmények viszont, az aerob termofil és termotolerans baktériumokra kedvezőtlenek és így ezek is vagy elpusztulnak vagy működésüket beszüntetik és spo-

127. sz. kép. Fedett trágyaérlelő-telep.

rákat fejlesztenek. Az életkörülményeknek ez a hirtelen megváltoztatása okozza, tehát a már emittelt

²⁾ F. Löhnis: Ergebnisse neuer Arbeiten über Stallmist. Zeitschr. f. Spir. Industrie 1928. H. 10.
³⁾ H. Glathe: Die Heissvergärung des Stallmistes nach H. Krantz. Diss. Leipzig. 1927.
⁴⁾ Lochbrunner: Über ein neues biologisches Verfahren zur Behandlung von Wirtschaftsdüngern. Landw. Jahrb. f. Bayern 1927. H. 1/2.
⁵⁾ G. Ruschmann: Vergleichende biologische und chemische Untersuchungen an Stall-Düngersorten: 1927. Centr. f. Bakt. B. 70: p. 214.
⁶⁾ W. Goeters: Diss. Leipzig 1927.

csirasz...
teség...
Tudv...
a veté...
egyene...
hogy a...
milálh...
ban er...
ciókh...
így a...
fehér...
a talaj...
annak...
anyag...
talajb...
müera...
foku h...
dik be...
lógiai...
jük és...
séget...
utalva...
Ezek...
hatósá...
nyiség...
ben és...
részt...
ban. A...
is a Kr...
Külső...
elüt a...
struktur...
ben ne...
szórhat...
az ideál...
A k...
ammon...
van jel...
vagyis...
az amm...
vagyis...
lódnia...
kell, ho...
A Kra...
helyzet...
rint, a...
keket 1-

Nedves és...
Krantz sz...

Ezek...
ben levő...
organiz...
férhető...
mények...
jobb hat...
kellően...
Ennek...
hogy a...
heteken...
erjedés...
amelyek...
párolg...
részt szin...
nak és a...
Tudvaiev...
hatására...
mulva, a...
anyagok...
már nem

7) Lásd

N
19-
a
Az

Gyá...
Tele...
Száll...
szind...
zése

IR

csiraszám csökkenést és ezzel magyarázható a veszteségek csökkenése is.

Tudvalevő dolog, hogy a friss trágya közvetlen a vetés előtt kiszórva, a vegetációra hátrányos, vagy egyenesen káros hatást fejt ki. Ennek az az oka, hogy a trágyában levő, könnyen bomló és asszimilálható anyagok (szénhidrátok) rovasára a talajban erősen elszaporodó baktériumok, az életfunkciókhoz szükséges nitrogént a talajból veszik fel s így a növények által nem asszimilálható plazmafehérje alakjában megkötve, nitrogénhiányt okoznak a talajban. Ezért szükséges, hogy a trágyában még annak felhasználása előtt ezeknek a könnyen bomló anyagoknak mineralizálódása végbemenjen és a talajba már u. n. *érett* trágya kerüljön. Ezzel a mineralizálódással párhuzamosan azután bizonyos fokú humifikáció jár, amely csak a talajban fejeződik be. Sajnos, ezeknek a folyamatoknak sem biológiai, sem kémiai jellegét és részleteit nem ismerjük és így a trágya érettségének tudományos egy-egyét sem ismerve, csak annak hatására vagyunk utalva a megítélésnél.

Ezek a hatások a trágya nitrogénjének nitrifikálhatóságában, a növények által felvett nitrogén mennyiségében, a talajban képződő szén- és nitrogén-összetételében és a termések nagyságában mutatkoznak egyrészt, másrészt pedig az érettségi tulajdonságai-
ban. Az ezekre vonatkozó vizsgálatok eredményei is a Krantz-féle eljárás mellett bizonyítottak.

Külső megjelenésében az „Edelmist“ igen erősen elüt a közönséges trágyától, amennyiben a szalmastruktúráját teljesen elveszti, a trágya egész tömegében nem kenhető, hanem morzsálékos, könnyen szórható és inkább föld-, mint trágyaszagú, vagyis az ideálisan érett trágya benyomását kelti.

A közönséges trágyában a nitrogén részben ammonia, részben pedig szerves nitrogén alakjában van jelen. Ebből az első évben mintegy 20-25%, vagyis csak annyi értékesül, amennyi körülbelül az ammonia mennyiségének megfelel. A többinek, vagyis a szerves nitrogénnek először mineralizálódnia, — ammonifikálódnia és nitrifikálódnia — kell, hogy az a növények által felvehető legyen.

A Krantz-szerint kezelt trágyában másképpen áll a helyzet. *Glathe, Goeters és Scheide* vizsgálatai szerint, a szokott módon kezelt trágyával kapott értékeket 1-nek véve:

NO₃ képzés N-felvétel

	(Substrátum- képzés)	szabádról	edény- letétel
Nedves és tömör trágya...	1.4	1.7	1.8
Krantz sz. kezelt trágya...	2.2	3.0	3.3

Ezek a számok azt mutatják, hogy az „Edelmist“ben levő nitrogén az ammonifikáló és nitrifikáló mikroorganizmusok számára sokkal könnyebben hozzáférhető, mint a többi trágyában. Az anaerob körülmények mellett kezelt nedves és tömör trágya is jobb hatású már, de távolról sem olyan jó, mint a kellően érett, jobban humifikált „Edelmist“.

Ennek oka valószínűleg az, hogy az „Edelmist“ visszahagyja a baktériumok életének megszűntével, a még heteken át uralkodó, aránylag magas hőfokon az erjedés folyamán keletkezett aminosavak és ammonia, amelyek sem a csapadékok kilgúzó hatása, sem a párolgás következtében el nem távozhatnak, a nagyrészt szintén megbomlott szénhidrátokhoz kapcsolódnak és az ismert, humuszszzerű anyagok képződnek. Tudvalevő ugyanis, hogy ammonia vagy aminosavak hatására, 80-90 C° között, rövidebb-hosszabb idő múlva, a szénhidrátok barna vagy fekete, humuszszzerű anyagokká alakulnak át, amelyekből az ammonia már nem desztillálható le bázisok jelenlétében, tehát a

7) Lásd ezek disszertációit. (Leipzig, 1927).

nitrogén bennükémiailag kötött. Vagy, ha például szalmát tömény ammoniával leöntünk, akkor már néhány óra leforgása alatt annak színe megsötétedik és néhány nap múlva — elvesztve kemény, rostos szerkezetét — sötétbarnára festődik.

Hasonló folyamatok játszódnak le valószínűleg a Krantz-féle érlelés folyamán is, amely folyamatokat „Ammoniakalische Rotte“ nével ruházott fel Krantz. Ez a folyamat az Edelmist esetében a kisebb koncentrációk és alacsonyabb hőfok következtében természetesen lassabb. Azonkívül nem egyedül az ammonia fog ezeknél a folyamatoknál szerepet játszani, hanem kétségtelenül a baktériumok által kiválasztott enzimek is.

Mivel a nitrogén és a szén azok az elemek, amelyeket a növény elsősorban az organikus trágyák mineralizált alkotórészeiből pótol, kérdéses volt, vajjon az Edelmist-tel való trágyázásnál milyen a szén- és nitrogén-tartalom? Az erre vonatkozó nagyszámú mérés azt mutatta, hogy általában kétszer annyi szén- és nitrogén képződik az Edelmist-tel trágyázott talajban, mint a más trágyával trágyázott talajon. Ennek természetesen az volt a következménye, hogy a növények sokkal dusabb fejlődést mutattak és sötétebb levélzölddel bírtak, ami különösen a burgonya- és répa-földeken, a magasabb keményítő-, illetve cukortartalommal is éreztette hatását.

Mindezekből azt látjuk, hogy a Krantz-féle eljárás sok olyan előnyt biztosít, amelyek a gyakorlat számára kifejezetten hasznosak. Nem konzerválásra van szó, hanem a baktériumok által okozott veszteségek csökkentéséről, valamint a trágyában rejlő tápanyagok asszimilálhatóságának megkönyvítéséről. Mert hiszen kétségtelen, hogy a nitrogén gyorsabb nitrifikációja és a kétszer akkora szén- és nitrogén képződés mellett humifikáció mellett tanuszkodnak.

Természetesen voltak és vannak az eljárásnak ellenségei is, akiknek kísérleteiből és végkövetkeztetéseiből az olvasható ki, hogy hiába az Edelmist se fogja pótolni a — műtrágyákat. Ez azonban egészen természetesen, mert a műtrágyákat pótolni legfeljebb új és jobb műtrágyákkal lehet. De az organikus és műtrágyák egymást kiegészíthetik, mert mint ahogy azt Loebbrunner bebizonyította, a műtrágyák sokkal kedvezőbb hatást fejtenek ki Edelmist-tel való közös használatnál, mint egyéb organikus trágyákkal.

A Krantz-féle eljárás egy lényeges és súlyos hátrányáról kell azonban megemlékeznünk és ez az, hogy szabadság tárgyát Németországban, valamint a többi kulturállamban is, így hazánkban is. A szabadság jelenleg a Gärstatt G. m. b. H. (München) tulajdona és az eljárás használatáért, a marhaállomány nagysága és minősége szerint, engedélyezési (licenz) díjakat szed. Ez a körülmény már igen sok jogi-, közgazdasági- és szakvitára adott alkalmat, azonban a tényen ezzel változtatni, vagyis a szabadságot visszavonni már nem lehet.

Magyarországon tudommal még csak egy érlelőtelep van üzemben. Németországban már igen sok állami és magángazdaságban van üzemben Gärstatt és számuk évről-évre szaporodik. Ilyen módon a gazdák mind több és több adót fizetnek ennek a vállalatnak, ami arra késztette őket, hogy a szabadságot megváltásáért kérjék az államtól. Ott, ez már igen nagy áldozatot jelentene, azonban az állam mindent elkövet, hogy a vizsgálatok minél szélesebb alapokra helyeztessenek. A mozgalom ma már centralizálva van.

Nekünk ebből azt a tanulságot kell azonban levonnunk, hogy még mielőtt elszaporodnának ezek a telepek, akár az állam, akár a kamarák váltsák meg a szabadságot addig, amíg ezt kevesebb áldozattal lehet a többtermelés érdekében megtenni.

Zucker Ferenc dr.
kir. vegyész.

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS ÉS TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Wellmann Oszkár dr.

Miként fokozhatjuk teheneink tejelőképességét.

Alábbiakban megpróbálom összefoglalni azokat az elveket, amelyeknek betartása mellett biztosan remélhető teheneink tejelésének fokozódása. Eszerint az általános ismeretek alapján elindulva mindenképpen előtérbe hozom a nagy tejszámot ígérő egyedeket. Ezeknek az egyedeknek leállítás előtt 6-8 hétig szárazon kell állniok. Hazánkban a legtöbb tehenészet betartja ezt a szabályt, arra azonban igen kevesen gondolnak, hogy a szárazon állás ideje alatt a lehető legjobb takarmányozásban részesítsék a teheneket. Az amerikaiak azt tartják, hogy e 6-8 hét alatt azért kell a teheneket fokozottan etetni, hogy elegendő ásványi anyagot gyűjthessenek, amely a nagy tejszámú fontos szerepet játszik.

A borjut körülbelül 1 hétig hagyjuk szopni, vagy követhetjük a németek példáját is, akik kezdetől mesterségesen nevelik fel a borjút. A németek eljárása gazdaságosabb, mert így a magas tejszámú tehenek előbb ad hasznót, mivel a borjunak napi 8-10-12 liter tejjel többre nincs szüksége. Igaz, hogy a föllesztet, amit a tehen termel, szoptatás után is elfejtjük, de a tehennek rendszerint megvan az a rossz tulajdonsága, hogy szoptatás után nem adja le a tejet, ez pedig kétségtelenül a tejtermelés rovására megy.

A leállítás után a tehenet egy hétig pihenni hagyjuk, amely idő alatt a tehenészetekben szokásos alaptakarmányozáson tartjuk, s csak ezután változtatjuk 5-6 napos időközökben a takarmány minőségét és mennyiségét. Ha az alaptakarmány mellett a tehen naponta 12-14 liter tejet ad, úgy három kg erőtakarmány hozzáadásával fölemelhetjük a tejszámot 17 literre. 5-6 nap múlva ismét emeljük az erőtakarmányt 2 kg-mal, amire a tejszám esetleg 19 literre emelkedik. Ezt az erőtakarmány emelést ismételjük mindaddig, amíg a tejtermelésnél olyan emelkedést látunk, amelytől megelégedünk.

A tejelés fokozását a leborjazástól számított öt héten belül kell megkísérlni, mert ezen az időn túl minden kísérletünk és erőlködésünk hiábavaló lesz. A sok abrak, vagy az alapabrakon felül etetett erőtakarmány nem a tejtermelést fokozza, hanem a tehenek kondícióját javítja, tehát az erőtakarmány tejtermelő hatása megszűnik. A tehen zsírosodni kezd és ez az átlagnál magasabb tejszám rovására megy. Minél több erőtakarmányt etetünk, a tehen annál jobban zsírosodik. A tehen kondícióját, azaz testi javulásával arányban csökken a magasabb tejelés időtartama, vagyis minél jobban elhízik a tehen, annál kevesebb tejet ad, mert a tejerek (? Rovatvezető.) és a tőgy is fagygyusodik s ez gátolja a tejmirigyek működését, erejüket csökkenti. Ajánlatos az erőtakarmány etetésének lassu fokozása s amikor észreveszük, hogy ez a fokozás eredménnyel már nem jár, úgy azt abbahagyjuk. A legmagasabb jövedelmező tejszámú adott takarmányozást jól megjegyezzük s ügyelünk arra, hogy azt minőségileg, valamint mennyiségileg pontosan megkapja a tehen. Nem helytálló az az elmélet, hogy silányabb takarmányozás után jobbra áttérve, ismét magasabb tejelési eredményt érhetünk el. Ha egyszer a tejelés csökken bármilyen oknál fogva, azt abban a laktációban visszacserezni, visszaállítani nem lehet. (? Rovatvezető.)

Nem szabad azonban hinnünk, hogy az eddig elmondottak alapján minden tehenet kényszeríteni lehet a magas tejtermelésre, mert a magas tejszám individuális természetű. Még a legbelterjesebb tehen-

MÉSZNITROGÉN

19-20% garantált nitrogéntartalommal a legjobb és legolcsóbb nitrogénműtrágya.

Az összes művelési ágaknál, különösen kalászosoknál, kapásoknál és szőlőnél a legjobban kifizetődik. Őszi vetéseink alá a vetés előtt alaptrágyaként kiszórva, magas terméshozamot biztosít.

Gyártja: „NITROGÉN“ Műtrágya és Vegyipar Részvénytársaság
Telefon: Aut. 824-19, 825-20 Budapest, V. kerület, József-tér 1. szám. Sörgöncim: Nitrogén

Szállít legelőnyösebben a Kálisindikátus eredeti árjegyzése szerint 40-42% -os

KÁLISÖT,

mely a terméshozamot fokozza, a minőséget javítja. A kálisó alkalmazása nagyfontosságú, mert teljes eredményt csakis teljes trágyázással

érhetünk el. Továbbá Thomasfalakat, szuperfoszfátot, kénsavas ammóniákat, chilisalétromot és trágyamezet.

INGYENES MÜTRÁGYÁZÁSI TANÁCSADÓHELY!

szeteknél is, ahol a magas tejhozam a tenyésztés irány, előfordul 9—22 literes ingadozás.

Az alaptakaromány tehat úgy állapítandó meg, hogy a kisebb tejhozamu tehének tejértéke arányban legyen az alaptakaromány értékével. Nem gazdaságos, sőt ráfizetéssel jár, ha az alaptakarományt a nagy tejhozamu egyedeknek megfelelően állapítjuk meg. Olyan minőségű és mennyiségű legyen az alaptakaromány, hogy a tehének egészségi állapotát ne zavarja.

Mint minden gazdasági üzemnél, úgy itt is minden a tehénészetet kezelő egyén lelkiismeretessége és pontossága a siker alapkeleke.

F. L.

SERTÉSTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: a. Dörner Béla.

Rackley és fiai angolországi hussertésztényészte.

Mindenki joggal azt gondolná, hogy Anglia legelső hussertésztényészte, mert Mr. Rackley tenyészte méltán viseli ezt a sokatmondó címet, valószínűleg egy szép angol park közepén fekszik, mint például Lord Darisbury-é, amelyről már megemlékeztem. Azonban itt, egy órányira autón London szívéből, a keramit-, vagy legalább is cementistállónak és a Lochow-rendszerű fából épült sertéstanatóriumoknak sehol semmi nyoma nem volt.

Mindezek helyett egy szerszámokkal és egyéb mindenféle építési anyagokkal telerakott udvar elkerített, inkább gazos, mint füves részében nyitott, embermagasságu félszert és abban fakutricákat találtak, amelyek egyikében előtűnk állott Bourne King David No 145, az angol yorkshire kanok első reprezentánsa. A látvány olyan meglepő volt, hogy Dörner Önéletlósága, a bizottság vezetője, kitűnő humorával azonnal levette a kalapját és igen elismerően parolázott az időközben előkerülő öreg Mr. Rackleyvel, akin meglátszott, hogy nagyon jól esik szívének és lelkének az elragadtatás ilyen spontán és magyaros megnyilatkozása.

A Schultzei Gyula zsebéből előkerülő szalag-mértékkel azután hamarosan megmértük a King Davidságának marmagasságát, törzshosszát, övméretét és legnagyobb megelégedésünkre 105, 145 és 165 centiméteres eredményeket kaptunk.

Amint már említettem, a tenyészállatok nyitott félszer alatt fakutricákban vannak elhelyezve. A kutricák alja nagyon mérsékelt mennyiségű szalmaival fedett cement volt. A kutricák ugyan mind nagyok voltak, de egyéb látványos nem volt rajtuk.

A takarmány fahordókban volt elhelyezve. A várva-várt nagymennyiségű hus-, illetőleg halliszt helyett itt bizony csak buzakorpát és árpapelyhet találtak. Mr. Rackley ugyanis állatának kivétel nélkül árpadarát és korpát ad vizzel összekeverve, ezenkívül kevés fűvet is kapnak az állatok.

Itt kell megemlítenem, hogy amikor később Dörner Béla vizitert elutazása előtt Mr. Rackley-hez azt látta, hogy a sertések vendéglőből származó halmoslékot kaptak.

Minden tévedés elkerülése végett azután több kiváló szakembernek elmesélve tapasztalataimat, azt a tanulságot szűrtem le, hogy a buzakorpa, árpapelyhely, no, meg mondjuk, moslék mellett a kiváló nagy fehérjetartalommal bíró angol legelő az, ami a racionális takarmányozást lehetővé teszi. Hozzájárul még ehhez az ösztönyszerűnek mondható etetési, jobban mondva takarmányozási technika, ami alatt azt a mindenre kiterjedő figyelmet és gondot értem, amit az angol kanász etetés alkalmával kifejt és így előtűnk áll az angol takarmányozásnak

mindaz a részlete, amelyet rövid idő alatt egy idegen megláthat.

A Bourne King David 145 és egyéb King-ek megtekintése után Mr. Rackley továbbvezetett bennünket tenyésztésében. Meglepetéssel láttam, hogy Mr. Rackley minden talpalatnyi helyet alaposan kihasznál.

Amíg a Bourne King David 145 és társai nyitott félszerekben tanyáztak, addig a tulajdonképeni fiáztató a telep közepén drótfonású és egyéb kerítések labirintusában, deszkából épült házban foglalt helyet. A fiáztatónak olyan formája volt, mint mikor nálunk Budapesten csatornákat vagy utakat javítanak és a szerszámok részére házikót építenek. Csakhogy ez a ház elég nagy volt arra, hogy nyolc koca kényelmesen malacozhasson benne.

A fiáztató kutricák fából voltak, a járda cement volt. Utóljára egy téglafalal bekerített nagyobb udvar fala mellett hamisítatlan cement kutricákat fedeztem fel, a cementmádók legnagyobb gyönyörűségére. Mindazt amit ma már ki szeretnénk különbölni a sertésstenyészeteinkből, azt mind megtaláltam itt, azzal a különbséggel, hogy mindegyik kutricának külön kifutója volt.

Meg kell még jegyezmem, hogy a tenyészkanok között találtunk egy Edmondton Bradbury 290-es számú kant, amelynek anyja a walesi Newportban hé: éven keresztül mindenkor a legelső díjat nyerte meg.

Ismeretéseimhez hozzá kell még fűznöm, hogy Mr. Rackley-nek olyan kitűnő kanásza van, hogy a szeméből látszott, szinte sugárzott a nagy intelligencia. Amikor mi aikudtunk régi kanász szokás szerint (ugy látszik, ez Angliában is csak így van!) félre-félrehívta a gazdáját és csendes utasításokat adott neki, miképpen kell viselkednie velünk szemben, akikkel látszólag nem volt megelégedve, mert a legszebb disznóit mertük kiválasztani.

Azonban ember tervez, Isten végez, végül is kénytelenek voltunk Angliának ebből az igazán kitűnő és elsőrangú tenyésztéséből származó sertéseket visszahagyni, mert mire a többi vásárlásunkból visszatértünk, Londont száj- és körömfájás miatt beteg területnek nyilvánították és így nem tudtuk volna igazolni a mi hatóságaink által előírt 40 napos betegségektől mentes területet. Hiába volt minden protekció, minden utánjárás, a mi kedves és jó barátunk, Mr. Rackley sertései nem kerülhettek Magyarországra és így nem szaporíthatják országunk angol sertéseinek számát.

Értesülesem szerint azonban remény van arra, hogy Mr. Rackley kiváló állataiból, melyek közül az egyik minden kiválósága és előkelő származása mellett is csak 12 angol fontba került volna (ami magyar pénzben 360 pengő jelent), a közel jövőben Magyarországra kerülhessen pár darab.

Kenessey Béla.

BORÁSZAT ÉS SZŐLŐMŰVELÉS.

Rovatvezető: Pettenkoffer Sándor.

Az arzén- és ólomtartalmu védekezőszerekből a szőlőre és a borba jutó mérég mennyisége.

Az újabb időben az arzéntartalmu védekezőszerek nálunk is kezdenek rohamosan terjedni, mert a tapasztalat szerint a rovarkártevők ellen csakis ezek bizonyultak hatásosoknak. Természetes, hogy a mi gazdáink is eleinte idegenkedve fogadták ezt az új szert, mert önkéntelenül is borzongás fut az emberen végig, amikor azt hallja, hogy a nap tűzétől mosolygásra érett gyümölcsöt, szőlőt ezzel a rettenetes

anyaggal, a patkányméreggel, az orgyilkosok titkos szerével, az arzénrel permetezték be s rettenegve gondoltunk talán a gyümölcs fogyasztása közber arra, hogy a nap zamatos méz-csókjának a halál mérgezőcsőke jár a nyomában.

Ma már mosolygunk rajta, mert beláttuk, hogy nem olyan veszedelmes a dolog, mint ahogy azt az első pillanatokban gondoltuk. Nálunk az arzénrel már kezdenek megbarátkozni, de az ólom ellen még mindig ágaskodnak, pedig hát Amerika és a külföld több éves tapasztalatai bebizonyították, hogy az ólom-arzénrel sem veszedelmesebb, mint a többi. Ilyen arzéntartalmu szerek:

Schweinfurtri, Uránia, Fructus-zöld, lényegében mind a három egyformán ecetsavas rézmetaarzenit. Estarmit, Molex, Arzola, Tutokil, Arzénát, Grahit, sib, hatóanyaga kalcium-ortoarzenit. Ólomortoarzenit és Totatis (ez utóbbi ecetsavas ólom-metaarzenit). Választék tehát már most is van bőven. Ezek a szerek vagy arzénessavas-só, azaz arzénit, vagy pedig arzénessavas-só, azaz arzénit alakjában tartalmazzák az arzénit. A tiszta arzénessavas patkányméreg, mérgező, tehát arzénikum néven ismeretes, de így nem használják védekezőszereknek, hanem csak sói alakjában. A védekezőszerekben az arzénessavas és arzénessavas nehezen oldható vegyületeket alkot, mert különben az eső és hármat hamarosan kimosná a permetből, vagy a porból a hatóanyagot. Leginkább réz-, kalcium-, bárium- és ólomvegyületek alakjában van jelen.

Ezeknek előrebocsátása után térjünk át a tulajdonképeni tárgyra.

Fletscher a schweinfurtri-zölddel kezelt fak érett almáján nyomokban sem talált arzént, hasonlóképen nyilatkozik Kornauth is a mérszarzenatról, mert a szamócán és almán nyomait sem lelte meg. Szamócát per hektoliter 300 g schweinfurtri-zölddel, illetve per hektoliter 400 g ólomarzenittal permetezett szőlőn kg-kint 3 mg, 1 liter mustban 0.5—3.5 mg, 1 liter uborban 0.0—1.0 mg arzént mutatott ki. Moxea- és Vinet a per hektoliter 600 g ólomarzenittal tartalmazó lével május végén és június elején bepermetezett szőlőn kg-kint 4 mg a borban literenkint 2.5 mg arzént lélt. Fulmek a mérszarzenittal porozott szőlő borában nyomokban sem talált arzént. A francia kémikusok az ólomarzenittal permetezés után maximum 0.05 mg arzént állapították meg.

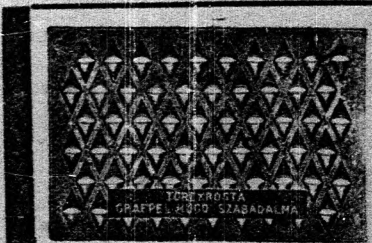
C. von der Heide ólomarzenittal permetezett szőlő egyes részein a következő arzén- és ólomtartalmat talalta:

	Ólom	Arzén
1 kg levélen	477 mg	164 mg
1 „ kocsányon	107 „	74 „
1 „ fűrtön	74 „	26 „
1 „ boglyon	35 „	16 „

Devitz dr. a geisenheimi szőlészeti intézetben végzett kísérlete szerint:

	Ólom	Arzén
1 kg törkölyben	8—14 mg	6—7 mg
1 l mustban	8 „	3 „
1 „ uj borban	6 „	2 „
1 „ első fejtési borban	2 „	1 „
1 kg hig seprőben	48 „	30 „
1 „ száraz seprőben	207 „	129 „

A közölt adatokból tehát kiláglók, hogy a permetezett szőlőn, a mustban és a borban csak nagyon kevés arzén és ólom szokott lenni, gyakran semmi. Ennek az a magyarázata, hogy a permetezés idejétől a szüretig nagyjából lemosódik a boglyóról az arzén- és ólom-permet, másrészt ami meg is marad rajta, nehéz oldhatóságánál fogva a sajtolás rövid ideje alatt nem igen oldódhat fel. Ami pedig mégis feloldódott, annak a legnagyobb részét az erjedéskor keletkező kénhidrogén arzén-szulfid és ólom-szulfid alakjában éppen úgy kicsapja, mint a rezes. Ezért találunk a Devitz-féle kísérletnél a seprőben olyan feltűnően sok arzént és ólmot,

Új, javított, szabadalmazott Graepel-féle lemeztőrekrosta!

Az összes létező lemeztőrekrostaikat messze felülmúlja, az eddigi világhírű Graepel-féle lemeztőrekrostaiknál 20%-kal nagyobb teljesítőképességgel. A legrovidebb törekasztalnál is tökéletes munkát végez és minden magvesztést kizar. Pénzt, időt, fáradságot takarít meg szabadalmazott lemeztőrekrostaik alkalmazásával. 7568 Több százszor kifogástalan üzemből!

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG, malomépítész, gép- és rostalemezgyár

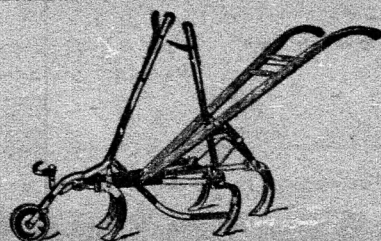
Telefon: Józsa. 91-27 Budapest, X., Sziávy-u. 20-30. Gergely-u. sarok. Székhely: Graepelék Budapest Gyárt és szállít még teljes malomberendezéseket, egyes malomgépeket, trileurókat és lyukasított lemezeket bármilyen célra.

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.

csepeli gyárában készült páncélacél kormánylemez egytetemes acélekéket, boronákat, sima- és rögtöröhengereket. Agrár-Drill vetőgépeket, kapáló- és töltőgéteket, szecaka- és répvágókat, morzsolókat, továbbá

magasnyomású „Universal“ háti permetezőket

szőlők, gyümölcsfák és cukorrépa permetezésére

a legjobb kivitelben ajánli!
A Weiss Manfred Acél- és Fémművei R.-T. mezőgazdasági gépeinek előadási központja:

„AGRARGLOBUS“

MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.-T.

Budapest, V., Lipót-körút 12. sz.

Tel.: 111.111.111

Telefon: Lipót 994-15

Előrendeléseknél! Olcsó árak! Kérjen a jánlatot!

Legérdekesebb azonban a dologban az, hogy nagyon gyakran a természetes, vagyis arzénes szerrel nem permetezett borokban is van nyomokban arzén. Így például *Gautier* és *Clausmann* per liter 0.003-0.009 mg, *Gibbs* és *James* 0.4 mg-ig talált arzént. *C. von der Heide* 28 féle természetes német bor közül 15-öt arzéntartalmúnak talált (maximum 1 mg), azonkívül pedig 38 rendes, forgalmi bor közül 24 bizonyult arzénesnek (maximum 0.5 mg). A legnagyobb valószínűség szerint ezekbe a borokba arzéntartalmu kén-szulfidok útján került az arzén, azonban az sem lehetetlen, hogy a talajból vette fel a szőlő, mert a talajban is mindig van nyomokban arzén.

A felsorakoztatott példaközlő láthatjuk, hogy a permetezett szőlő, annak mustja és bora mindenkör csak néhány miligramm arzént tartalmazhat maximálisan is. Ha már most összehasonlítjuk ezt az értéket az arzén mérgező adagjával, valóban nyilvánvaló, hogy a szőlőtől, musttól és a bortól sem akut, sem krónikus arzénmérgezést nem lehet kapni.

Az arzénkúra (vérszegény, ideggyenge betegek-nél, vagy hizlalókúra gyanánt) 1 vagy 2 mg arzén-nel szokták kezdeni, naponként 2-3-szor véve be étkezések közben. Tehát az arzénkúra egyszeri, vagy 1 napi adagja annyi, mint amennyi arzén 1 kg szőlőn, vagy 1 liter mustban, borban van. A kúrát azután 1 hónapig 3 naponként emelkedőleg folytatják és így a maximális egyszeri adag 10-20 mg, a napi adag pedig ennek két-háromszorosa is lehet, tehát 20-40 mg körül, a másik hónapban azután folyton csökkenő adaggal visszatérnek a kezdetire. Előzetes akkommodáció, megszokás nélkül az 50 mg arzén egyszeri adagban már enyhe mérgezést okozhat, a 100 mg erősebbet, ami már gyakran halálos is lehet, míg a 200-300 mg többnyire halálos, ha csak nagyon korán nem érkezett az orvosi segítség. De hol vagyunk a legnagyobb esettől, az 50 mg egyszeri adagtól is, amikor 1 kg szőlőn, vagy 1 liter mustban, borban csak néhány miligramm arzén van.

Nyilvánvaló tehát, hogy az arzénes szerekkel permetezett szőlő, a beidő készült must és bor nem lehet a legkevésbé sem mérgező. Természetesen itt is kell élnünk azzal az elővigyázattal, hogy a fogyasztást megelőzően legalább 3-4 héttel történjen az utolsó permetezés, hogy a bogyóra tapadt arzén az időjárási tényezők hatására részben eltávolodhassék, mert utóvégre a frissiben permetezett s véletlenül erősen bepermetezett gyümölcs egyes, idioszinkratikusan érzékeny egyéneknek enyhébb mérgezést is válthat ki, mert az ilyen gyümölcsön, vagy szőlőn, már lehet azután annyi arzén, hogy megüti az előbb említett 50 mg-ot.

Az arzénrel kapcsolatban meg kell még emlékezni az ólomról is, mert ártalmas volta vita tárgya. Egyesek nagyon aggályoskodók vele szemben, pedig a permetezőszerek esetében egészen alap-talan ez az ideges féltel. Az arzénhez kötött réz-kalcium, bárium különben mérgeghatás tekintetében szóba sem jöhet az ólom mellett. Az ólomról tudjuk, hogy valóban veszedelmes portéka, mert apró adagokban a szervezetbe jutva végül is krónikus ólom-mérgezést, u. n. ólomkólikát okoz. Csak az a kérdés most, hogy mekkora adagok mennyi idő alatt idézik elő az ólomkólikát. Az orvostudomány behatóan foglalkozott a kérdéssel éppen az ipari betegségek szempontjából. A megállapítások szerint naponként 4-6 mg fémólmoban kifejezett ólomsó az illető szervezetétől függően 1-2 év alatt váltja ki a bajt. Ennyi ólom pedig a mustban és az ujbortban csak néha lehet (a lefejtett borban márcsak 1-2 mg) s ebből 1-2 éven keresztül minden nap meg kellene inni 1 litert, hogy ólomkólikát kapjon az illető. Olyan borivó ugyan bőven akad, aki minden áldott nap megiszogatja a maga litercsekjét, de az már igazán nehezen képzelhető el, hogy 1-2 éven keresztül mindig olyan bort igyék, amely literenként 4-6

mg ólomot tartalmaz. Ha pedig ennél kevesebb van a borban, 1-2 mg, akkor az ólom nem tud felszaporodni a szervezetben, mert azt a kis mennyiséget a vese és a máj már ki tudja küszöbölni a szervezetből. Gyorsabb lefolyású ólomkólikát meg csak nagyobb adagok idéznek elő, így például naponként 50 mg ólom 1-1½ hónap alatt váltja ki. Ennyi ólom azonban sohasem lehet a mustban és a borban, a szőlő pedig csak akkor lehetne veszélyes, ha valaki több héten keresztül minden nap erősen és frissiben permetezett szőlőt fogyasztana. Tehát a rém eről az oldalról sem olyan fenyegető.

Különbözik pedig a sok érvelésnél, kísérletnél, száznál és miligrammnál jobban bizonyít az, hogy Amerikában — ahol már évek óta használják az arzénese vagy ólomarzenátos védekezőszereket — nincsenek e tekintetben semminemű bajok.

S. Pálkás Gyula
m. kir. adjunktus.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Kund Ede.

Az arató-cséplőgép.

A különleges amerikai mezőgazdasági viszonyok, a nagy farmok mindinkább érezhetővé váló munkaerő hiánya és az éles árverseny, amelyet az amerikai buzatermelők folytatnak, kitermeltek magukból a legmodernebb mezőgazdasági gépet: az arató-cséplőt.

Fennállott a szükségessége annak, hogy egy olyan gépet kapjon a mezőgazdaság, amely több munkafolyamatot végez egyszerre, mint a kévekölt arató-gép. Az amerikai gépgyárak 1903 óta próbálnak megfelelni gazdáik ezirányú kívánságának. Létre is jött egy többé-kevésbé sikerült típus, de a gép népszerűvé válni nem tudott, mert egy ilyen monstrum vontatásához 30 lo kellett. Az évek folyamán a gépet egyszerűbbé és könnyebbé tették és a traktorok diadalutja Amerikában (1928 január 1-én az Egyesült Államokban 768,825 traktort szálláltak meg) a vontatás problémáját is megoldotta.

Öt nagy amerikai gyár épít arató-cséplőt. A szerkezet lényege mindenütt ugyanaz: a cséplőgéppel szervesen összeépített aratógép, amely a learatott búzát egy menetben csépléi és zsákolja, vagy kocsiba önti. Eptenek 6 és 8 lábás gépet Fordson-traktorral való vontatásra és 12, 15 lábás, vagy még szélesebb gépet nagyobb traktorokkal való vontatásra. A cséplő-gép mochanizmusát a legtöbb esetben egy beépített motor hajtja, amelynek ereje 20-30 HP között váltakozik. Egyes esetekben a cséplőgép meghajtása magáról a traktorról, belső erőátviteli tengellyel történik. A gépek súlya 2000-3000 kg-ig terjed. A munka sebessége 3½-5 km óránként. Az arató-gép szerkezete mindegyik gyártmánynál majdnem teljesen egyforma. A cséplőgép amerikai típusú, horganyzott acéllemezéből készült, vaskerettel. A cséplő-dob négy típusnál szegzes és egy típusnál verőleces. A cséplőgépek megfelelően méretezett ventilátorokkal, rostafelületekkel és szalmarázókkal vannak ellátva. A gyommagvak és töredékek kiválasztására triór van beépítve. A piacra készült gabona vagy a zsákoló készülékhez jut, vagy pedig egy külön elevátor szerkezettel a cséplőgép mellett haladó kocsiba ömlik. A szalma a szalmarázóról nagy oszlopokban a tarlóra ejtődik. A cséplőgépek dobjai golyós csapágyakban és főbb tengelyeik amerikai görgős csapágyakban vannak ágyazva.

A kezeléshez az Amerikából kapott hírek szerint 2-3 ember elegendő, akik közül egy a traktort vezeti, egy a cséplőt ellenőrzi és esetleg egy harmadik ember a szükséges segédmunkákat végzi. Az eddigi tapasztalatok szerint egy 3 méter vágószélességű gép teljesítménye óránként 1-5 kat. hold, amely teljesítmény szélesebb vágás alkalmazásával és a

sebesség növelésével óránként egész 3 kat. holdig fokozható.

Bár megfelelő fenntartással kell fogadni azokat a hirdásokat, amelyek az arató-cséplő teljesítményeiről beszélnek, mégis meglepő az a gyors tempó, amellyel ez az új gépfajta nemcsak az Egyesült Államokban, hanem Kanadában és Délamerikában is terjed.

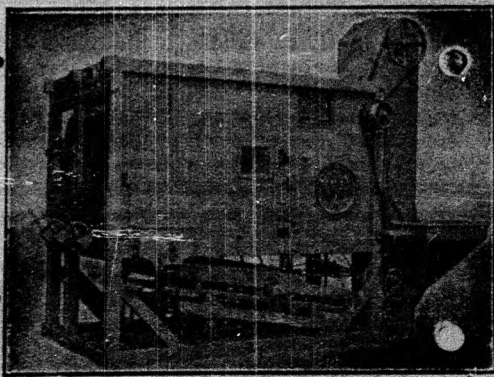
Kansas Államban (területe akkora mint Csonka-Magyarország) 1927-ben 3000 arató-cséplőgép dolgozott úgy, hogy Kansas termésének 30%-át már ez az új gépfajta dolgozta fel. Illinois-ban 1925-ben 12, 1926-ban 64 és 1927-ben 300 darab került eladásra. Kanada Alberta nevű államában 1926-ban 26, 1927-ben már 200 darab dolgozott, Saskatchewan Államban 1926-ban 125 darabbal szemben 1927-ben 800 darabot adtak el. A délamerikai államok, főleg Argentína szintén igen nagy tömegekben vásárolják az arató-cséplőt. De terjed a gép Indiában és az észak-afrikai francia gyarmatokon is. Az amerikai természetesen nem elégedtek meg az exotikus területekkel, hanem az elmúlt évben már Spanyolországban, Olaszországban és Romániában is elhelyeztek arató-cséplőket. Az elmúlt évben szerzett tapasztalatok alapján, az utóbbi három országban az arató-cséplő üzlet fokozott lendületet vett. Ó-Romániában például tavaly két gép nyert bemutatást és ezidén már körülbelül 20 arató-cséplő fog dolgozni az oláh-országi síkságon. Ha ezekhez a tényekhez hozzávesszük azt, hogy olyan nedves klímájú országok, mint Anglia és Németország szintén a legkomolyabban foglalkoznak az arató-cséplő problémájával, úgy leszögezhető, hogy ezzel a géppel szemben a mi gazdáink és szakköreink sem lehetnek közömbösek. Az oxfordi egyetem mezőgazdasági osztálya ezidén egy arató-cséplőt az egész aratás tartamára alapos kipróbálásnak vet alá. Bismarck herceg, akinek földbirtokai Mecklenburgban, tehát Németországban egy csapadékos vidékén vannak, tavaly az egész cséplési időny alatt előnyösen használt egy amerikai arató-cséplőt, olyannyira, hogy ezidén meg egyet állít be.

Vizsgáljuk meg először, hogy melyek azok az előnyök, amelyek az arató-cséplő rohamos terjedését lehetővé tették.

Az első fontos pont a munkafolyamat jelentős meggyorsulása. Egy arató-cséplő, mint a fentebb közölt adatokból látható, napi 15-20 kat. holdat arat le és csépléi ki, a gép nagysága és a napi munkaórák száma szerint. A második tényező a megtakarítás emberi munkaerő terén. Egy kat. hold learatásához és csépléséhez elméletileg számolva, egy embernek 6 munkabőrája van szükség kévekölt- aratógéppel és normális cséplőgéppel dolgozva. Az arató-cséplőnél ugyanehhez a munkához egy ember egy órai munkája elegendő. A harmadik tényező a szemvesztesség kérdése. Ideális körülményeket véve alapul, a szemvesztesség sokkal kisebb volt Amerikában, mint az eddigi munkamódszereknél. Mindeu munkafolyamatnál: a kaszálásnál, a keresztberakásnál, a kocsira rakásnál, a kocsiról az asztalra és az asztalról a cséplőbe rakásnál, ha egyenként minimálisan is, de szemvesztesség áll elő, amely végeredményben számottevő. Az arató-cséplő az aratógép ponyvájára dűlt, levágott kalászkokkal együtt lefoglalja a pergő magot is és azt a kalászkokkal együtt a cséplőbe továbbítja. Hogy az arató-cséplőnél ezzel szemben másfajta szemvesztéssel kell esetleg még számolni, arra alább még visszatérünk.

Az Egyesült Államokban a magvesztésre vonatkozólag számításokat eszközöltek és úgy találták, hogy az átlagos 8 mázsás termésnél holdanként körülbelül 45 kg volt a szemvesztesség, akkor hogyha kévekölt- aratógéppel és normális cséplővel dolgoztak és körülbelül 20 kg akkor, amikor arató-cséplővel dolgoztak. Tisztában kell lennünk azzal is, hogy az arató-cséplő főleg a nagy és egé-

Legyen elővigyázatos a vetőmagtisztító- és osztályozógép megválasztásánál

„PETKUS” vetőmagtisztító- és osztályozógép

az egész világon el van terjedve, egyedül Németországban több mint 3200 „PETKUS” tulajdonosa igazolja, hogy az 1852. évben alapított Gebrüder Röber, Wutha, németországi speciális gyár által gyártott kiforrott és tökéletes konstrukciójú gép az **összes termények**

tisztítását és fajsúly szerinti osztályozását a legkitünőbbben végzi. Csávázó-készülékkel egyesítve, minden külön munka és költség nélkül tökéletesen csáváz.

Uzembem megtekinthető és felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyarországi vezérképviselet: Kálmán és László műszaki áruk, malom, mezőgazdasági és iparüzemi anyagok üzlete
Telefon: Teréz 42-74, 106-30
Budapest, VI., Teréz-körut 40-42.
(Bajkutat és Szendrői utca) (Bajkutat és Szendrői utca)

szen nagybirtokok követelményeinek felelhet meg. Ezeknek azonban jó szolgálatakat tehet azért is, mert az egész munkafolyamat költségei kb. csak 1/3-át teszik ki a kévekelető-aratógéppel és a normális cséplőgéppel végzett munka költségeinek.

Az kétségtelen, hogy az arató-cséplővel nem lehet a munkát ugyanabban az időpontban megkezdeni, mint amikor a kaszások, vagy a kévekelető aratógépek már dolgozni kezdenek. Általában a gabona nedvességtartalma lehetőleg 15% alatt kell hogy legyen, hogy az arató-cséplő sikeresen alkalmazható. Hogyha a gabona nedvességtartalma ennél nagyobb, akkor utánszártásra van szükség, amire mi Európában nem vagyunk berendezkedve. A munkát a rendes aratásnál átlag 7-8 nappal később szokták kezdeni, de nem mindig volt szükség ilyen hosszú ideig várni, mert a gabona esetleg már néhány nap alatt annyira beérett, hogy az arató-cséplő már munkához foghatott. Előfordul az is, hogy a buza nedvességtartalma 2 nap alatt 25%-ról 14%-ra csökken, tehát arra a fokra, amikor az arató-cséplő már dolgozni kezdhet.

Gazdáink bizonyára idegenkednek attól a gondolatától, hogy buzájukat ne viaszérásban vágják, hanem néhány nappal tovább lábon hagyják, mivel így egy bizonyos szemvesztés származik a pergés által, de kétségtelen, hogy ez végeredményben az arató-cséplő munkája által megtérül. Komolyabb nehézséget okozhat a gyom és dudva is, amely különben egészen beérett buza közé kerülve, azt nedvességével megfertőzi. Az sem szolgál hazánkban a gép előnyére, hogy a szalmát még egy külön folyamatban össze kell szedni. Másfelől bizonyos az, hogy a szalmát éppen olyan mélyen lehet vágni, mint a kévekelető-aratógéppel, de előfordulhat az is, hogy a mi hosszú szalmánk, különösen sűrű buza mellett az arató-cséplő gép cséplőmechanizmusát mértékén felül igénybe fogják venni. Ez a nehézség részben leküzdhető keskenyebb vágószélességű gép alkalmazása által.

Az idén hazánkban már néhány arató-cséplő fog próbaképpen az egész aratási időnyben dolgozni. Nagygazdáink joggal kísérik fokozott érdeklődéssel ennek a gépnél megjelenését. Lehetséges, hogy a gép mai formájában nem fog még 100%-ig megfelelni a hazai követelményeknek és hogy esetleg kisebb módosításokra lesz szükség avégből, hogy az nálunk, mint általában véve Délkelet-Európában, hasznos szolgálatakat tegyen. Vitathatatlan tény azonban az, hogy az arató-cséplő megépítése egy újabb nevezetes állomást jelent a mezőgazdaság mechanizálása terén.

Molnár S.

A lipcsei mezőgazdasági kiállítás növénytermesztési részének ismertetése.

A lipcsei mezőgazdasági kiállítás növénytermesztési részének ismertetése a szűkre szabott keretek között igen nehéz feladat, mert szinte hihetetlen tömege volt látható a növénytermesztés legkülönbözőbb részeibe tartozó anyagoknak. E helyen nem is lehet részletekbe bocsátkozni, csak az általános összbenyomás vázolása és a lényeges, magyar szempontból számbajelölhető tanulságok lezárása lehet a feladat.

A „Gesellschaft zur Förderung Deutscher Pflanzenzucht“ kebelében tömörült német növénytermesztési gazdaságok és vállalatok éppen úgy, mint a magkereskedők teljes számban résztvettek a kiállításon. Itt voltak a legnevesebbek, mint: Rimpau, Lochow, Pflug, Engelen, Kirsehe, Dippe, Cimal és azonkívül még legalább ötvenen. Arpa, zab, rozs, buza, tavaszbuza, lóbab, csillagfűrt, burgonya, répa, kerti termények és fűfélék növényegyedei, kalásza, magminta sorakoztak egymás mellé igen sok nemesítőnél izléses elrendezésben.

A kiállított anyag, kivéve a gumósokat, alig jöhet számításba magyar szempontból. Egy dolgot azonban mégis ki kell emelnem és pedig azt, hogy a legtöbb nemesítő külön és önállóan csaknem az összes szántóföldi főtermény nemesítésével foglalkozik. Ez ellen-

kezik azzal a nálunk gyakran hangoztatott elvvel, hogy minél kevesebb növény nemesítésével foglalkozzanak az egyes nemesítők. És utána gondolván ennek a kérdésnek, úgy látom, a német nemesítőknek van igazuk, akik ismerve munkájuk alaposságát, nem tartózkodnak a versengéstől és így lehetőségessé tették azt, amit a mi növénytermesztő vállalatunk csak nagy áldozatokkal tudnak megkapni az adott körülmények között legjobban megfelelő fajtáját.

A minőségi kérdés egyedül a dohányynál és a gumósoknál volt kidomborodó. A többi növénynél kizárólag a tömegtermelés a fontos, ami a nemzet-oroszági gyenge termelési lehetőségek figyelembevétele mellett érthető is.

A répánál Mette kétféle répát, illetve annak magját mutatta be. Sp és Z jelű répák ezek. Szerinte a két cukorrépa között 20-25% különbség mutatkozik terméshozamban, de a „Z” jelű kevesebb tömeget szolgáltató répa cukortartalma lényegesen nagyobb. Miután a német répatermesztő a répában lévő cukortartalom alapján számol le a gyárral, ez lényeges dolog.

A magyar répatermesztő tömeget szállít és ezen az alapon számol le, a répamagot azonban a gyár adja. A gyár érdeke, miután tömeget fizet, tehát az, hogy minél kisebb tömegben kapja meg a cukrot. Mette szerint igen sok „Z” jelű répamagot szállítanak Magyarországra. Fontos lenne utánajárni ennek a dolognak, nehogy a látszólagosan nagyobb cukorhozam a gazda megrövidítését és esetleg az általános termelés csökkenését vonja maga után. Kísérleteket kellene beállítani, megvizsgálni ezt a kérdést, mert nem mindegy az, hogy kisebb tömeg mellett csak a gyárak jarnak jól akkor, amikor a tömeg az elszámolás alapja.

A dohánykiállítás az egyes termesztek minőségi eredményeit mutatta. Magyar dohányokkal összehasonlítva, a német dohány silány. A német dohánytermesztési állomás vezetője bemutatta az egyes dohányfajtákat, közülük a nemesítés alatt álló magyar dohányt is. Nagy gondtal és alaposítással védekeznek a betegségek ellen, jóllehet ösztörmelésükben a dohány kis szerepet játszik.

A növénytermesztési kiállítás akkora épületben foglalt helyet, amelynek már méretei is lenyűgözőek. Ebben a cement-óriásban helyezték el a D. L. G. munka és üzemi kiállítását is.

Itt különösen megkapó volt az összbenyomás, de a részletek is. Óriási alaposít, egyszerűen jellemezte ezt a sok adatot, amely felőle a szerszámkeresést, a munkáskiszámolást, kezdve a respirációs készülékekkel végzett pontos kísérletektől a munkaerő legjobb kihasználhatása érdekében a helyes munkáltatás és a munkás szociális és jóléti követelményei és szükségleteire vonatkozó adatokig mind azt, ami a munkával összefüggésben van.

Bemutatta, hogyan kell dolgozni és hogyan nem szabad. Szemléltetőn tárta elé, milyen számtartási, üzemszabványt kell vezetni. Külön osztály volt látható, amely az egyszerű munkanapló és pénztárkönyv adataiból minden gazdaságnak kettős könyvvitelét elvégzi szerény díjazás ellenében és egyben azt a megnyugvást is nyújtja a gazdának, hogy a pénzügyminiszter ezt a könyvvitelt adózási szempontból el is fogadja.

A műtrágya karte külön hatalmas pavilonban foglalt helyet. Az anyag imponáns és művészi díszítésben volt megtekinthető. A nagyterem virágos kert, sétány volt, amelyből kétoldalt nyitlak az egyes konzernek és a különböző trágyanemek hatalmas termei. Szuperfoszfát, Thomas-salak, mész, káli, salétromtrágyák mind külön-külön teremben voltak.

Mindenütt edénykísérletekben, összehasonlító kísérletekben, grafikonokban, festett és plasztikus képekben és ábrákban volt látható a műtrágyázás fontossága és hatása, ami sokszor egészen újszerű módjával a szemléltetésnek ragadta meg a néző figyelmét. A Thomas-salak gyárak például három falut betöltő képben mutatták be egy és ugyanazt a gazdaságot tíz év előtt, jelenlegi állapotában és tíz év múlva, okszerű trágyázás mellett. Plasztikus képek mutat-

ták a terméketlen területnek termévé alakulását, a termés megnövekedését és a gazda meggazdagodását.

A műtrágyák hatalmas kiállítása csak a régen tudott dolgokat demonstrálta, újat alig hozott. A nitrofoszfát, amely állítólag kütűnő, még nincsen ki próbálva.

A fentiekben igen vázlatosan ismertetett anyag a valóságban egymasmellé sorakoztatott asztalok, egész falakat beborító grafikonok, képek, tudományos és gyakorlati adatok, ábrák és gyűjtemények halmaza volt, de nem egyszerűen egymasmellé sorakoztatva, hanem ésszerű, sokszor művészi elrendezésben, amely a villamosítás és mechanizmusok sok ezernyi apró előnyét hasznosította a szemléltetésben.

Ehhez járultak még a pavilonokon kívül működő gépek ezrei, a kiállított állatok száza, a levegőben berregő repülőgépek és a tömegekben hullámozó nézők áradata, ami fogalmat nyújt arról, hogy Lipcseben a hatalmas német nép verejtékes munkájának és élniakarásának hatalmas kiállítása volt látható. Annál nagyobb az örömmünk, amikor boldogan állapíthatjuk meg, hogy mindezek ellenére a mi mostoha viszonyok között anyilódó mezőgazdaságunk sincs messze mindattól, amit Lipcseben láttunk.

Ludvig Alfréd
növénytermesztő cégvezető.

A dohány vilápiaci jelentősége és a dohánytermesztés jövedelmezősége.*

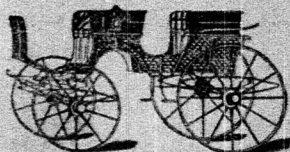
A dohány közgazdasági, állampénzügyi szempontból, valamint a mezőgazdasági termelés szempontjából is az egész világon igen jelentős szerepet tölt be, miért is a vele kapcsolatos kérdések valamilyen vonatkozásban mindannyiunkat érdekelnek. Annak a felderítésére, hogy a dohányzás mikor vette kezdetét, vissza kell tekintenünk a XV. századba. Már ezt a századot megelőző időkből is találunk bizonytalan nyomokat, de az első biztos nyomra Kolumbusz Kristóf akad, aki amerikai felfedező útján 1492-ben, amidőn Guanahani szigetére lépett, ott bennszült indánusokat talált, amint körben ülve békésen fújták a füstfelhőket, tengerelvéből készített kurtókból. Ezek a kurtók százak dohánnyal voltak megtöltve. Nem a dohányt, hanem ezt a tengerelvéből készített kurtót nevezték eredetileg tabacconak. Az indánusok a dohányt mint gyógynövényt és mint élvezeti cikket egyaránt nagyra becsülték és Amerika felfedezése előtt időben már sok helyen termesztették. Európába első ízben Mexikóból került, ahonnan Spanyolországba vitték a dohánymagot a felfedező utjairól visszatért spanyol katonák. Egyideig teteltes virága miatt csak mint dísznövényt termesztették, később Spanyolországban nagy gyűjtőhatást tulajdonítottak a dohánynak a sebek gyógyítására, valamint a különböző betegségek ellen gyógyszerül alkalmazták. Jean Nicot Franciaország portugáliai követe 1560-ban dohányleveleket küldött Franciaországba egy előkelő udvari dómának, akinek mellékálta volt, s mint biztos hatású orvosszert ajánlotta betegsége ellen. Egyidejűleg dohánymagot és természetesen utasítást is küldött Franciaországba, ahol rövid idő alatt nagy lendületet vett a dohánytermesztés. Nicot tisztelőire a dohányt Herba Nicotianenak nevezték el. Ebben az időben csak gyógy-növényül használták a dohányt. A dohányzás Franciában a XVII. század elején vette kezdetét. Angliába a dohányt gyarmatosító katonák vitték 1586-ban magukkal Észak-Amerikából, ahol igen gyorsan elterjedt a dohányzás szenvedélye. Németországba Angliából került a dohány, innen jutott el Oroszországba is. Magyarországra egyesek szerint Miksa király idejében a spanyol segédcapatok útján, mások szerint 1568-ban Bornemissza Pál erdélyi püspök révén került előbb Erdélybe, majd Magyarországra. Afrikába és Ázsiába Európán keresztül jutott el a dohány. Kezdetben mindenütt csak mint gyógy-növény játszott szerepet, később azonban a dohányzás mind nagyobb terjedelmet öltött. Az első formája a dohányszárnak a barnítózás és a rágo dohány élvezete (bagózás), valamint a pipázás volt. A pipázásnak is a legkülönbözőbb formája volt ismeretes. Voltak földtűk, ahol 4-5 kg súlyú kőből készült pipát használtak, melybe egyszerre 1/2 kg dohányt tömtek. Erdekés a tibetieknél és a Himalája hegység vidékein lakóknál szokásos dohányszár. Itt a földbe merőlegesen beleszúrnak egy 2-3 cm vastagságú pálcikát, s ugyanide egy másik hasonló vastagságú pálcikát, 45 fokos szögben. Ezt a két pálcát vastagon körül tapasztják anyaggal, azután a pálcikákat kihúzzák. Amidőn az agyag megszáradt, a

*) Eszengyi Jenő előadása az OMGE üzemi és dohánytermelési bizottságának együttes gyűlésén.

Sziveskedjék meggyőződni arról,
hogy milyen magas árakat fizetünk mindennemű magvakért. Kérünk lehetőleg mintázott ajánlatot biborhere, szöszösbükköny, ösziborsó, repce, köles stb.

Fekete Testvérek Vetőmagnagykereskedése (Schwartz Testvérek)

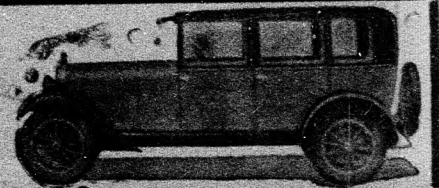
Alapítva: 1870. Sürögnycim: „Gebrüder“
Iroda: Budapest, V., Sas-utca 1. — Vetőmagtisztítótelep:
Budapest, IX., Soroksári-ut 44. sz. (Királymalom)
Levélcim: Bpest 4., 196. Telefonok: 110-99, 148-01, 240-84

ZUPKA ANTAL autókarosszéria- és kocsigyára
BUDAPEST, VIII., ILLÉS-UTCA 17.
Készít luxus-, teher- és autobusz-karosszériákat
Karosszériaajavítás
DUCO FÉNYEZÉS

Alapított: 1892. évben

Telefon: József 348-06

merőleges pálcika helyén maradt nyílást megtöltik dohánynyal és a dohányt meggyújtják, míg a másik nyílásból a hasán fekvő tibói a dohányfüstöt szívja. Ugyanezt a műveletet a keményre taposott hóban is megcsinálják a tibetiek. Egyes vidékeken a pipát félig megtömik vizes dohánynyal, erre teszik a száraz dohányt és így gyújtják meg. A szívás következtében az alsó nedves dohány impregnálódik a dohányalkatrészeivel, amikor is azt a pipából kivesszük és rágo dohánynyal használják. Ázsia és Afrika egyes vidékein a gyermekek már 3 éves koruktól kezdve dohányoznak.

A pipák közül jellegzetes a csibuk, továbbá a nargiló, amelyből a dohányfüst vizen keresztül bocsátva kerül a szájba. A nők az egész világon éppen úgy hódolnak a dohányzás szenvedélyének, mint a férfiak. Ervényes ez a megállapítás arra az időre is, amikor még a burnótozás és pipázás volt általános. A Philippini-szigeteken a nők nem elégednek meg a férfiak által szívott kisebb szivarokkal, hanem külön készítenek maguknak 30 cm hosszú és ennek megfelelő vastagságú úgynevezett női szivarokat és ezeket szívják. Az afrikai négek talán a világ legszenvédélyesebb dohányosai, akik 1-2 első fogukat kihúzzák, hogy a pipaszárat ezek helyére helyezhessék. Libériában a dohány fizetési eszközzel szolgált. Délafrikában, a bontottotknál a dohánynak olyan nagy értéke van, hogy a dohányért mindent meg lehet venni. A dohányzás szenvedélyének leküzdésére a XVI. században majdnem minden állam szigorú büntetőtörvényeket léptetett életbe. Így Svájcban a dohányzás egyforma büntetés alá esett a házasságtöréssel. Törökországban akit dohányzáson értek, annak lyukat furtak az orrába, s abba dugták a pipaszárat és így feldiszítve számárra ültették és elrettentő példaként körülvezették a városban. Oroszországban akit dohányzáson értek, annak felhasították az orrát és száműzték Szibériába. Erdélyben 1670-ben a gyulafehérvári országgyűlés törvényt hozott „A tobák megtilalmazásáról és aki behozná annak büntetéséről; kijelentem, hogy aki akár pipával, akár porul él vele, ha nemes ember 50, ha pap 12, ha paraszt 6 magyar forintot fizessen.” Mindezek a szigorú törvények sehol sem lúdták a dohányzás elterjedését megakadályozták, sőt ellenkezően, a dohányzás egyre rohamosabban terjedt, először burnótozás és pipázás formájában, később mindjobban kiszorította a pipát a szivar és a cigaretta.

Ekkor kezdtek az államok a dohánytermesztést és fogyasztást különböző formákban megadóztatni, amely később az államháztartásának igen tekintélyes bevételi forrásává lett. Ezek az adók kivételi módjuk szerint különböztek. Vannak a dohányra kirótt behozatali és kiviteli vámok és pedig súly, vagy értékvámok alakjában. Vannak továbbá szorosabb értelemben vett adók, egyrészt magára a dohánytermesztésre kivetve; ennek ismét három alfaja van és pedig a dohánynyal beültetett területek után kirótt adók, tekintet nélkül a természetű dohány minőségére, amely a múlt században volt honos Németországban, sőt még ma is érvényben van törpe birtokosoknál. Egy másik módja az adózásnak a haszonbérleték figyelembe vételével kivett terület adó, amelynek már a természetű dohány minőségét, így értékét is figyelembe veszik. Ez az adó nem a dohánytermesztés, hanem a dohány használatára vonatkozik. A harmadik módja a természetű adónak a természetű dohánytől származó adó, amelynek már a természetű dohány minőségét, így értékét is figyelembe veszik. Ez az adó nem a dohánytermesztés, hanem a dohány használatára vonatkozik. A harmadik módja a természetű adónak a természetű dohánytől származó adó, amelynek már a természetű dohány minőségét, így értékét is figyelembe veszik. Ez az adó nem a dohánytermesztés, hanem a dohány használatára vonatkozik.

Az állami monopólium is egy neme az adózásnak, amely kétféle lehet: a teljes állami monopólium, amely esetben az állam a természetűt engedélyhez köti, a gyártást és forgalombahozatalt pedig magának tartja fenn, továbbá a concessió monopólium, amelynek ismét két alfaja van: az egyiknél a monopóliumnak magán személyek vagy vállalatok részére való bérbeadása fix bérösszeg ellenében történik, a másiknál a concessió tulajdonosa a bérösszeget felül az államot az elért haszonból is részesíti. A nagyobb államok közül Angliában behozatali vámok, az Egyesült Államokban gyártmányadó, kiviteli és behozatali vámok, Németországban cigarettadó és dohánynyag adó, Spanyolországban és Törökországban concessió monopólium, Franciaországban, Olaszországban, Ausztriában és Magyarországon teljes állami monopólium biztosítják a dohányipar eredő tekintélyes állami bevételeket. Hogy ezek a bevételek milyen összegre rúgnak, erre vonatkozóan az 1906-1907. év adatai állnak rendelkezésünkre, amely szerint dohányadóból a lakosságra fejenként esett:

Franciaországban	9.20	aranykorona
Ausztriában	5.94	"
Spanyolországban	7.30	"
Olaszországban	5.24	"
Oroszországban	1.14	"
Belgiumban	1.12	"
Németországban	1.79	"
Angliában	4.61	"
Magyarországon	3.85	"

Az egy emberre eső évi dohányfogyasztás országokint:

Hollandiában	3380	gramm
Belgiumban	2817	"
Amerikai Egyesült-Államokban	2450	"
Svájcban	2300	"
Németországban	1547	"
Ausztriában	1360	"
Magyarországon	1057	"
Spanyolországban	1010	"
Franciaországban	990	"
Svédországban	930	"
Norvégiában	890	"
Nagybritanniában	883	"
Oroszországban	500	"
Olaszországban	475	"
Dániában	100	"

A világ évi összes dohánytermését nagyon nehéz megállapítani, mivel egy részét még ma is civilizálatlan területeken termesztik és fogyasztják, amely területekről statisztikai adatok természetesen nem állnak rendelkezésünkre. Csak hozzávetőlegesen állapíthatjuk meg, hogy az egész világ évente dohánynyal behaltott területe körülbelül 1.700.000 kat. holdra rug és az évi összes dohánytermés meghaladja a 10 millió métermázsát. Az egész világ évi nyersdohány forgalma (a kivitt és a behozatalt is figyelembe véve) 3 millió métermázsá lehet, körülbelül 900 millió pengő értékben. A dohány behozatallal és kivittel foglalkozó országokat három csoportba osztaljuk:

1. Beviteli államok. Ezek vagy kizárólag bevitel útján fedezik szükségletüket, mint például Anglia, Egyiptom és Ausztria, vagy túlnyomó részben importált dohányt dolgoznak fel, mint Svájc, Dánia, Svédország, Hollandia. Erdemes megemlíteni, hogy az angol birodalomban egyáltalán nem termesztnek dohányt úgy, hogy a birodalom évi, körülbelül 500.000 métermázsát kitevő dohányszükségletét külföldről, túlnyomó részben az Amerikai Egyesült-Államokból szerzi be. Ugyanígy nem termel dohányt az annyira kedvelt minőségű cigarettát előállító Egyiptom sem, hanem szükségletét kizárólag külföldről, túlnyomó részben Macedóniából, illetőleg ázsiai Törökországból szerzi be.

2. A második kategóriába az államoknak azok, amelyek részben saját termést, részben importált dohánynyal fedezik szükségletüket, de emeltesz érdemes kivételük nincsen. Ilyenek: Németország, Lengyelország, Franciaország, Belgium, Olaszország, Kanada, Argentína és Csehország. Ezek közül az államok közül, Németország évente 15,700 hektári területen 320.000 métermázsá dohányt termesz, míg évi szükséglete meghaladja az 1 millió métermázsát úgy, hogy évente körülbelül 700.000 q dohány behozatalra szorul. Ennek nagy részét Braziliából, az Északamerikai Egyesült-Államokból, Görögországból, európai és ázsiai Törökországból, kisebb részét Holland-Keletindióból és Magyarországból szerzi be. Franciaország évi termése 17,000 hektáron körülbelül 200.000 q-ra rug, évi szükséglete pedig körülbelül 600.000 q, úgy, hogy évente 400.000 q behozatalra szorul. Ausztriának jelenleg évi szükséglete 117,000 q. Az osztrák-magyar monarchia fennállása idején Magyarországból évente körülbelül 300.000 q dohányt vitt be.

3. A harmadik kategóriába a dohány-kiviteli államok tartoznak, vagyis azok, amelyek jelentéktelen behozatal mellett saját termésükből nemcsak hogy ellátják saját szükségletüket, hanem még jelentékeny kiviteli felesleggel is rendelkeznek. Ilyenek: az Amerikai Egyesült Államok, Kuba, Portorico, St. Domingó, Mexico, Brazília, európai és ázsiai Törökország, Magyarország, Görögország, Holland-Keletindia (Sumatra, Java) és Brit-Keletindia, Borneo, Manilla. Ezek közül az Északamerikai Egyesült Államoknak van az egész föld keletkezéséig a legnagyobb termése. Évi termése 4 millió métermázsára tehető, amely 40%-a az egész világ dohánytermésének. A legkiválóbb dohány Kuba szigetén terem. Itt termesztik ugyanis a híres havanna dohányt, amelyből a világ legjobb szivarjai készülnek. A legjobb minőségű havanna dohányért, amely Vuella-Abaho néven kerül forgalomba, métermázsánként 2000 dollárt, azaz 11,000 pengőt is fizetnek. Természetesen nem minden Kuba szigetén termelt dohány ilyen értékes, de közel 50%-a a termelt dohánynak az igazi Vuella-Abaho. Nagyon értékes még a Semi-Vuella, Santiago de Kuba és a Partidos elnevezésű dohány is. Kuba szigetén a dohányt az úgynevezett téli időszakban termesztik, amikor az átlagos hőmérséklet 10 fokkal alacsonyabb és a csapadék kevesebb mint a nyári időszakban. Így kevesebb, de kitűnő minőségű, páratlan aromájú dohány nyernek. Kubának évi dohánytermése körülbelül 250.000 q, amelyből körülbelül 75.000 q-át helybeli szivargyárakban a világhírű havamaszivar előállítására használnak fel. A hamisítások megakadályozására a szivardobozokat lebélyegezték, úgynevezett kiviteli szallaggal látják el. Kuba évente körülbelül 140.000 q nyersdohányt exportál, melynek legnagyobb része az Északamerikai Egyesült Államokba, egy kis része (főként Brémán és Hamburgon keresztül) az európai piacokra kerül. Brazília exportálja az Amerikai Egyesült Államok után a legtöbb dohányt, mégpedig tekintélyes részét Brémán és Hamburgon át Európába. San Domingó a spanyol uralom idejében szintén híres, jó minőségű dohányt termelt, mióta azonban a négek és mulattok a fehérbőrűeket kiszorították onnan és Haiti szigetét majdnem kizárólagosan birtokukba vették, azóta a dohánytermesztés erősen visszafejlődött, területileg, de főként minőségben, úgy, hogy az egykor híres San Domingó dohány

már csak egészen olcsó szivarok készítésére használható. Ez szemléltető bizonyítéka annak, hogy szakértelemmel és gondos kezeléssel mennyire lehet a dohány minőségét javítani és ha ez hiányzik, úgy az egyébként jó minőségű dohány is gyorsan elértéktelenedik. A háború előtti Törökország dohánytermelése alatt nemcsak Macedonia és ázsiai Törökország termelését értették, hanem szélesebb értelemben idezámtították Görögországot, Szíriát, Krim, Podolia és Beszarabia dohánytermelését is. Törökország évi dohánytermése 350.000 q-ra rug s a kivitt főként Egyiptom, Németország, Ausztria és Magyarország felé irányul. A török, illetőleg a macedonai dohányt mindenütt a legfinomabb pipadohányok és cigaretták előállítására használták. Ujabbban Északamerika is nagyobb mennyiséget importál, főként ázsiai Törökországból. Sumatra és Jáva dohánytermesztése a kitűnően szervezett holland dohánytermelő társaságok nagyszerű kulturája és a kedvező talaj- és klimatikus viszonyok hatása alatt a havanna dohány után a világ legértékesebb dohányját szolgáltatja. Jáva szigetén évente körülbelül 350.000 q dohányt termesztnek, amelyből azonban csak 170-180.000 q kerül exportra és ez a tulajdonképeni értékes minőségű dohány, míg a többi aránylag kisebb értékű dohányt a helyföldön fogyasztják el. A sumatrai dohány még gondosabb, jobb kezelésben részesül mint a jávai, s az évente körülbelül 25.000 hektár dohánynyal beültetett területen körülbelül 250.000 q terem. A termés jelentékeny részét horitékélevnek használták és mint ilyen a külföld nagyon jól megfizeti. Sumatrának évi dohánykivitele körülbelül 160-180.000 q, 47 millió hollandi forint értékben. Nagyon érdekes a Sumatra szigetén fűtött természetű rendszer. A dohányt 2-3 éven keresztül ugyanazon területen termesztik, ezt követően a dohányföldet 7-8 évig műveletlenül hagyják. A kedvező klíma alatt sűrű, szinte áthatolhatatlan bozót nő ezeken a földeken, ezt a sűrű bozótot a 7-8. évben felgyújtják és a területet dohánytermesztés céljából újból művelés alá veszik. Ez a nagyszerű talajjavító művelet is egyik magyarázata a Sumatra-dohány kitűnő minőségének.

Az értékes dohánynyagot exportáló országokban nagy gondtal és szakértelemmel történik a dohány fermentálása is, mert tisztában vannak azzal, hogy a helyesen keresztültáított fermentálással a dohány minősége lényegesen javítható. A fermentálást a nagyobb termeszők legtöbbször maguk végzik. A kisebb termeszőktől az exportál foglalkozó cégek nyers állapotban veszik át a dohányt és saját raktáraikban végzik a fermentálást. A fermentálás befejeztével következik a dohánylevelek osztályozása. Minőség, épség, nagyság, szín szerint 10-20 osztályba is sorozzák a dohányleveleket, sokszor még árnyalati különbségek figyelembevételével. Ez is nagy mértékben hozzájárul az egyes dohányfajták értékének emeléséhez. Ennek legkézzelfoghatóbb példáját mutatta Görögország, ahol attól az időből kezdve, amióta kavalla-szerben kezelik a dohányt, azaz Kavallából hozottit szakmunkások végzik a dohánylevelek osztályozását, azóta óriási lendületet vett a dohánytermelés és dohányexport, mert olyan államok, mint például Németország, Egyiptom és Észak-Amerika, amelyek eddig Törökországból szereztek be dohányszükségletüket, szívesen veszik Görögországnak valamivel olcsóbb, de hasonló jó minőségű és most már megfelelően osztályozott dohányját. A dohánylevelek megfelelő válogatását 2-3 ízben is ellenőrzik a szakközégek és csak ezt követően történik a dohányok csomagolása és jelzése. Rendesen 75-80 kg-os vázonnal behuzott bakokba csomagolják a kivitelre szánt dohányt. A legnevezetesebb exportcicakok: New-York, Havanna, Szmirna, Szaloniki, Kavalla. A legnagyobb importcicakok: Bréma, Hamburg, Amsterdam, Rotterdam, Liverpool és London. Bréma és Hamburg igen jelentékeny forgalmat bonyolít le főként Észak-Amerikából, Braziliából és Kuba szigetéről importált dohányokból, sőt újabbban európai termelőhelyekről származó dohányokból is. Brémának és Hamburgnak évi dohányforgalma körülbelül 800.000 q-t tesz ki. Itt vásárolják az európai államok dohánykereskedői és dohánygyárai szükségletük jelentékeny részét. Amsterdam és Rotterdam a holland-indiai úgynevezett jáva-sumatrai, továbbá a brit-borneói, valamint az északamerikai és kubai dohányok egy részének értékesítését végzik. A nagy importáló cégek részben egyedül, részben ügynökeik útján vásárolják az előbb említett dohánytermesztő vidékeken a dohányt. Amsterdamban és Rotterdamban a dohány eladása hetenkint a dohánytöredén lévő s az elárusítóhelyeken kiállított és a vevő által megtekinthető hiteles minták útján történik. A vevő a neki megfelelő és általa vagy ügynöke által részletesen felértékelte dohánytételre zárt írásbeli ajánlatot ad. Az ajánlatokat a vevő távollétében bontják fel és a legmagasabb ajánlatot benyújtó kapja meg a dohányt. Ez a szokásos módja az értékesítésnek. Néha szabadkézből is történik eladás, ez azonban csak szórványosan fordul elő. Amsterdam és Rotterdam évente körülbelül 500-600.000 q forgalmat bonyolít le, amelynek körülbelül 4/5-öd része esik Amsterdamra és 1/5-öd része Rotterdamra. Liverpool és London körülbelül 500.000 q dohányt importál, majdnem kizárólag az Angol birodalom szükségletének fedezésére.

Ha ezek után a magyar dohánytermesztés és értékesítés múltját és jelenét vizsgáljuk és következtetést kívánunk tenni a magyar dohánytermesztés és értékesítésünk jövőjére, úgy megállapíthatjuk, hogy az osztrák-magyar monarchiában annak fennállása idején körülbelül 100.000 kat. holdon termesztettek dohányt, amely területen évente kb. 650.0000 q

TEJET VESZÜNK

KÖLCSÖNSZÁR, KÖLCSÖNPONYVA

legolcsóbban a Zsineg-, Ponyva- és JUTAÁRUKERESKEDELMI R.-T.-nál

100%-os, használt repce- és székérpényvak! Budapest, V., Honvéd-utca 2. 1704 Telefon: 141-43

KORONA TEJCSARNOK R.-T.
 FŐTELEP ÉS KÖZPONTI IRODÁK:
BUDAPEST, IX., DRÉGELY-UTCA 15. SZÁM
 TELEFON: JÓZSEF 331-44 ÉS JÓZSEF 390-04 1690

dohány termelt. Ebből Magyarországra körülbelül 30.000 kat. hold esett 550.000 q évi termésrel. A trianoni béke után Csonka-Magyarország dohánytermő területének közel 80%-a megmaradt. Tehát jelenleg 64.000 kat. holdon volna dohány termeszthető. Ehelyett a különböző zavaró körülmények hatására alig 19.000 kat. holdra, amely fokozatosan emelkedve ennében körülbelül 43.000 kat. holdat ért el, amely kat. holdankint átlag 7 mázsa termést számítva, kerekén 300.000 q termést jelent. Ebből 20% leszámítandó fermentálási veszteségre, fennmarad még 240.000 q értékesítendő dohány. Felvetődik az a kérdés, hogy jól értékesíthető-e ez a mennyiségű dohány, illetőleg felelmes-e a dohánytermesztésünk a régi 64.000 kat. holdra olyképen, hogy a dohánytermesztés is megtalálja számításait és a jövedék is hasznosíthatóan tudja a dohányfeleslegét exportálni.

Megállapítható, hogy a dohánytermesztés ma Magyarországon nem jövedelmező termelési ág. Ennek az állításnak bizonyítására szolgáljon az alábbi jövedelmességi számítás.

Egy kat. hold dohánytermesztési költsége a következő:

Épületek: 800 pengő, amortizációja és kamata (7%)	= 50 -- P
Épületek javítási költsége évi 4%	= 32 -- "
Dohányföld és melegágytergys és ennek kifurvarozása	= 45 -- "
Dohányföld háromszori szántása	= 26 -- "
Épület és dohánytűbiztosítása	= 5 -- "
Jégbiztosítás (7 q á 80 -- P = 560 P, ennek 15% a)	= 84 -- "
Földjára, vagy haszonbér	= 40 -- "
Adó	= 12 -- "
Felügyeleti költség	= 8 -- "
Zölddohány befurvarozás	= 10 -- "
Dohányörzés a szántóföldön és a pajtában	= 8 -- "
Felszerelések, u. m. szodriák, álló-ágasok fenntartása és pótlása	= 3 -- "
Dohánytatási költségek, u. m. bálhordók, fuvariferencia stb.	= 3 -- "
Összesen	333 -- P

Ehhez jön a feles dohányszerűzetnek a dohánytermesztés körül teljesített munkája az alábbi részletezés szerint:

1 kat. holdra eső munkásszükséglet:

Melegágykészítés és palántapolás	5 napszám
Ültetés és foltozás	16 "
Kétszeri kapálás és töltögetés	20 "
Tetejelés és kacsoszás	3 "
Törés, fűzés, aggatás	35 "
Csomózás, osztályozás	50 "
Máglyázás, bálbarakás, dohánytatás	5 "
Összesen	134 napszám

Egy napszámot minimálisan 2 pengőbe számítva, ez a 134 napszám 268 pengőt jelent, ezt hozzáadva az előbbi 333 pengőhöz, a végösszeg 601 pengőre rug. Kinyire rug 1 kat. hold dohánytermesztési költsége. Ha ezt az összeget elosztjuk az országos átlagterméssel, amely közepes termésnél 7 q-ra tehető, úgy 1 q dohánytermesztés költsége 86 pengő. Ezzel szemben a m. kir. Dohányjövődék statisztikájában foglalt hivatalos kimutatás szerint a kat. holdankinti termés 1924/25-ben 6'69 q, 1925/26-ban 6'12 q volt, a métermázsánki országos átlag pedig 1924/25-ben 7'61, 1925/26-ban 7'26 pengő volt; ezzel szemben 86 pengő az előállítására egy q dohánynak.

Ebből látható, hogy a termelő kétségtelenül ráfizet a dohánytermesztésre. Ha keressük a választ arra a kérdésre, hogy ilyen körülmények között miért termel mégis a magyar gazda dohányt, úgy erre a következő felelet adható. A dohány a talaj tápanyagkészletét csak kis mértékben veszi igénybe, s ezért a dohány után különöseleg nagy teremtés. A dohány termelése céljából létesített épületek fenntartása és amortizációja ebben az esetben is terheli a gazdát, ha dohányt nem termel. A mai nehéz hitelviszonyok között a Dohányjövődék által nyújtott kölcsönök és az a körülmény, hogy a dohány beváltása olyan időre esik, illetőleg olyankor kap érte pénzt a dohánytermelő gazda, amikor egyéb terményeiből nem igen juthat pénzhez, kétségtelenül nagy előnyei a dohánytermelésnek. Mindezek a közvetett előnyök azonban nem kárpótolják a dohánytermelőt azért a közvetlen veszteségeikért, amelyek őt a jelenlegi dohánybeváltási árak mellett érik.

A Dohányjövődék azt az álláspontot foglalja el, hogy a beváltásra kerülő dohányanyagának számottevő része rossz minőségű, durva szövettű, rosszul égő, tartalmatlan anyag, amely csak nehezen és alacsony áron értékesíthető és ezért a Jövődék a mainál magasabb árakat nem hajlandó fizetni a termelőnek. Készséggel elismerem, hogy a Jövődéknek a jelenben értékesítési nehézségekkel kell megküzdenie, nemcsak azért, mert a beváltott dohány egyszerűen gyenge minőségű, hanem főként azért, mert egészen új helyzet előtt áll. Amíg Ausztriával kötöttességben állunk, addig dohányfeleslegünk értékesítése igen sok gondot okozott, hisz annak tulajdonos részét, évente kb. 360.000 q-át Ausztria átvett főként önköltségi áron, ami azt jelentette, hogy a termelő megkapta a

megfelelő beváltási árat, a Jövődéknek pedig minden költsége megtért. A világháború után mi belső bajainkkal voltunk elfoglalva, a győztes államok győzelmeikben rejlő politikai és gazdasági súlyukat felhasználva, elfoglalták azokat a piacokat, amelyek a dohányellátás terén bennünket illeltek volna. Más államok viszont dohánytermelésük fokozásával igyekeztek a magyar dohányt nélkülözhetővé tenni. Ezeket az elvesztett piacokat vissza kell és meggyőződésem szerint vissza is lehet szerezni. Ausztria, Csehszlovákia, Németország újabb vezérek sorába lép, mihelyt a jelenleginél jobb minőségű dohányt tudunk szállítani. Nem lehetetlen, hogy egészen új piacokat is fogunk dohánynak részére teremteni. Ha a felsorolt államok dohányszükségletüknek csak egy igen kis hányadát, csak 10%-át szereznek be tőlünk, továbbá ha belföldi fogyasztásunk, gazdasági helyzetünk javulásával lépést tartva, megfelelően fokozódna, úgy nemcsak a jelenlegi feleslegünk elhelyezését tudnánk biztosítani, hanem a háború előtti 64.000 kat. hold termést is könnyen el tudnánk helyezni.

Felmerül az a kérdés, lehet-e a magyar dohány minőségét megjavítani? Erre a kérdésre határozott igennel kell válaszolnom. Dohánynak minősége céludatos munkával lényegesen megjavítható. Ebből a munkából szakembereinknek, a Dohányjövődéknek és dohánytermelőinknek egyaránt ki kell venni részüket. A dohánymag nemesítésének munkája nagy lendülettel megindult. Ennek keresztülvételét szakembereink vették kezükbe úgy, hogy rövid időn belül kézzelfogható eredményt várhatunk. A Jövődéknek a dohányok termelésének és minőségének megfelelő ókszerű fermentálásra és a dohánylevelek szakszerű és gondos osztályozására az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítani, a termelőnek viszont a termelés minden fázisánál arra kell törekedni, hogy a dohány minőségét javítsa. Így a nehéz, nitrogénben gazdag, sok klórt tartalmazó talajok a termelésből lehetőleg kiküszöbölendők. A dohányföld istállótrágyázása ősszel, esetleg már az elővetemény alá történjen. A hő kálitrágyázás a dohány minőségét javítja, égőképességét lényegesen fokozza. Korai érés a dohány minőségét előnyösen befolyásolja, tehát gondoskodnunk kell a palánták korai kiültetéséről. Sorribb ültetés kerti dohánynál a tetejelés elhagyása, nagylevelű dohánynál magasán vágott tetejelés, gondos megművelés, a dohánynak órfoka szerint levelelont való törése, szakszerű fűléstetés, bőséges feróhely a dohánypajtában mind fontos megszívlelendő tanács. Mind ezekkel a munkálatokkal minden bizonnyal el lehet érni azt, hogy a magyar dohány minőségében lényegesen javuljon és a világpiacon könnyen elhelyezhető legyen. Sajnos, ezek a munkálatok újabb tekintélyes kiadást okoznak a termelőnek és emellett a termelési mód mellett a dohánytermés holdankint elérhető termésmennyisége is lényegesen csökkent. Szükséges tehát, hogy a jövődék olyan beváltási árakat biztosítsanak a termelőnek, hogy érdemes legyen a mennyiségi termelésről áttérni a minőségi termelésre. Ez csak látszólag jelentene áldozatot, mert a jobb minőségű dohányt a Jövődék is lényegesen magasabb áron tudná értékesíteni. Külkereskedelmi mérlegünk megjavítása, állam-pénzügyi okok és a mezőgazdaság szempontjai egyaránt parancsoként követelik ennek a kérdésnek mielőbbi praktikus megoldását. Ime a pénzügyminiszterünk nagy gyakorlati érzékét és a kérdés iránt tanúsított különleges érdeklődését, továbbá a Dohányjövődék vezetőségének nagy felelőssége tudatában való ératos, néha talán túlvátoz, de alapszabályainak és megértő álláspontjának, bízom abban, hogy sikerül a minőségre való dohánytermesztést megoldani és ezzel dohánytermesztésünknek és dohányexportunknak talán soha nem remélt nagy lendületet adni. A dohány jelentősége a világpiacon egyre fokozódik. Sok munkáskezet foglalkoztat, sok családnak ad biztos kenyeret. Nagy-Magyarország negyedik helyen állott a világ legtöbb dohányt termelő országai között az Egyesült-Államok, India és Oroszország után. Klimatikus és talajviszonyainak a dohánytermesztésre kedvezők. Minthogy helyi jólétünk fokozására, külkereskedelmi mérlegünk javítására a dohány igen alkalmas, minden rendelkezésünkre álló eszközökkel arra kell törekednünk, hogy a magyar dohányrak a világpiacon nevet és kelendőséget biztosítsunk.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Nutschenbacher Emil dr.

(Juliusi búzakamat egyenérték. — A cséplőgéptulajdonosok általános forgalmi adóalapjának megállapítása.)

Juliusi búzakamat egyenérték.

A Pénzügyminiszter az 1923. évi XLII. t. c. cikk 1. §-a alapján a búzázalaglevelekben folyósított, búzakerékre szóló kölcsönök törlesztésének fizetésénél és a búzázalaglevelek kamatszélvényeinek beváltásánál folyó évi július havára a búza métermázsájának átszámítási kulcs gyanánt alkalmazandó egyenértékét 33 pengő 71 fillérben állapította meg.

A cséplőgéptulajdonosok általános forgalmi adóalapjának megállapítása.

A pénzügyminiszter 68.295. szám alatti rendeletet adott ki, amely folyó hó 21-én lépett életbe. Ez a rendelet hatályon kívül helyezi a cséplőgéptulajdonosok általános forgalmi adóalapjának megállapítására nézve 1925 óta érvényben állott rendelkezéseket. Az új rendelet értelmében ezúttal a cséplőgéptulajdonosok általános forgalmi adóalapját kizárólag a gépkereset alapján, vagyis annak figyelembevételével fogják a pénzügyi hatóságok megállapítani, hogy a cséplőgéptulajdonos milyen részért vagyis hány %-ért vállalja a cséplést. További méltányos és az ÖMGÉ által már ismételten sürgetett rendelkezése a pénzügyminiszternek az is, hogy az adóalap kiszámításánál a cséplőgéppel alkalmazott munkásoknak a csépléltető gazda által kifizetett járandóságokat nem szabad számításba venni.

A cséplőgéptulajdonosok a cséplés megkezdése előtt mázsakönyvekben, továbbá ha forgalmi adókönyvet kötelesek vezetni, abban is tartoznak a csépléltető gazda neve mellett feltüntetni, hány %-ért vállalják a cséplést. A cséplőrszót feltüntetés adat helyességét a csépléltető gazda aláírásával tartozik igazolni.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara évi jelentése. Az Országos Mezőgazdasági Kamara június hó 14-i közgyűlése elé terjesztett évi jelentése könyv alakban is megjelent. A közel 230 oldalnyi munka összefoglaló képet nyújt a mezőgazdaság 1927. évi helyzetéről, ismerteti a növénytermesztés, állattenyésztés elmúlt évét és kiterjeszkedik az értékesítési, szállítási, vámpolitikai, adóügyi, hitel- és munkaviszonyokra, kutatja ezekenek mezőgazdasági vonatkozását. Rámutat a jelentés a mezőgazdaság súlyos válságára és keresi az orvoslás módját. Az egyes fejezeteket a számos táblázat és kimutatás teszi világossá.

A növénytermesztéssel foglalkozó rész ismereti a szántóföld megosztását művelési ágak szerint. A közölt táblázatokból kitűnik, hogy az elmúlt évvel szemben különösen a búza vetésterülete növekedett, főként a rozstermesztés rovására. Fontosabb mezőgazdasági növényeink nagy részének 1928. évi termésállaga a kedvezőtlen időjárás következtében az előző évhez viszonyítva csökkent. Emelkeztek csak a burgonya (16 q), dohány (0'5 q) és néhány kevésbé fontos növény (dinnye, tök, őszi takarmány) állagtermésénél tapasztalható. Feltűnő az elérés a különböző birtoktípusok termésállagait között. Így a 20 katasztrális holdnál kisebb és az 1000 kat. holdnál nagyobb birtokok átlagtermése búzában 2, rozsban 11, árpanál 22, zabnál 2, tengerinél 16, burgonyában 7'5 q eltérést mutat utóbbiak javára, ami lényegesen rontja az országos átlagot. Tehát a kisbirtokok terméseredményeinek emelése egyike a legfontosabb feladatoknak, ami különösen a szakismeret fejlesztésével érhető el. A kamara ebben az irányban is élénk tevékenységet fejtett ki, részvétel az Országos Szaktanács munkájában, a vidéki kamarák pedig népszerű előadásukkal a műtrágyák és nemesített vetőmagvak használatának népszerűsítésével igyekeztek a kisgazdák szaktudását fejleszteni.

Az állattenyésztés súlyos helyzetét bizonyítja, hogy a szarvasmarhaállomány 2'27, a sertésállomány 5'3, a juhállomány 17%-kal csökkent. A lóállomány 21%-os növekedésének a létrékesítés nehéz viszonyai mellett, jelentőség alig tulajdonítható. A gabonatermesztés térfoglalása és az állatállomány egyidejű csökkenése azt bizonyítja, hogy az állattenyésztéssel és hízalással járó rafizetést a gazdák fokozott gabonatermesztéssel igyekeztek pótolni. A túlzott gabonatermesztés káros voltát különösen az állatállomány csökkenésével kapcsolatosan felelősséges hangsúlyozni.

A jelentésnek a mezőgazdasági termények értékesítésével foglalkozó része rámutat a válság eredendők okaira. A válság szűnését a termelési költségek csökkentésével, a több és jobb termeléstől és az értékesítési szervezéstől kell várunk. Drágítják a mai termelési a súlyos közterhek, a kedvezőtlen hitelviszonyok és az ipart pártoló vám- és kereskedelmi politika. Elsősorban tehát ezeket a terheket kell csökkenteni. A többtermelés és minőségtermelés, valamint az értékesítés megszervezése közismert feladatok,

KARTELEN KIVÜL!

Az ideális 23-26%-os foszforsavas műtrágya a

RHENÁNIA FOSZFÁT

NEM MAR! — NEM SAVANYIT! — NEM CSOMÓSODIK!

Az őszi szállítások zavar-talan lebonyolítása végett rendelését még ma adja fel

Dukes és Herzog

Budapest, V., Géza-u. 1.
TELEFON: Teréz 283-09, Teréz 122-74
Sürgőnycim: DUKESÉK

1764

amelyek még megoldásra várnak. Ez a fejezet részletesen beszámol a múlt évi gabona, vetőmag, burgonya, cukorrépa, gyümölcs, zöldség, bor és az állatok és állati termékek értékesítési viszonyairól. Rámutat az egyes áruk értékesítésének nehézségeire, kutatja az áralakulást befolyásoló tényezőket és ismerteti a termények feldolgozását és a kiviteli lehetőségeket.

A szállítási viszonyokra vonatkozóan megállapítja a jelentős, hogy egyes fontosabb terményeink értékesítését mennyire súlyosan terheli a drága vasuti tarifa. Tanulságos kimutatások állítják szembe a magyarországi és egyes külföldi államok vasuti, valamint vízi tarifáját, bizonyítva a magyar szállítási díjtelek aránytalanul magas voltát. Végül érinti ez a fejezet a magyarországi utkérdeket és hangoztatja, hogy a szállítási szempontjából nemcsak a fővonalaknak, hanem a községi és megyei utaknak is fontos szerepe van.

A vámpolitikával foglalkozó fejezet felsorolja fontosabb export cikkeinket, azok értékét és az azokat terhelő osztrák, cseh, német, olasz és lengyel beviteli vámokat. Beszámol a külkereskedelmi forgalom megosztásáról országunk és terményeinket. Ismerteti a tarifaszervezésünket és a kereskedelmi tárgyalásoknál érvényesülő szempontokat. Megemlékezik az ipari protekcionizmus következtében fennálló, a földbirtokot súlyosan terhelő vámterhekről.

A pénzügyi és adóterhekről szóló fejezet felsorolja mindazokat a panaszokat, amelyek a közterhek aránytalan viselése miatt a gazdaságsadalomra súlyos terhet rónak.

A hitelviszony tárgyalása során kitér a jelentős a földbirtok eladósodására. Ennek súlyos voltát jellemzi, hogy a mezőgazdasági adóssága a jelentés szerint a békebelinek már 80%-át elérte és hogy már a kora tavaszi hónapokban számosan igénybe veszik a zöldhitelt. A súlyos kamatterhek mellett a hitel-igény még mindig növekszik. Oka ennek a régebben fennálló súlyos kamatu, rövid lejáratú adósságok törlesztésének esedékesége, a közterhek növekedése és a mezőgazdasági termelés kudarca, ami egyes gazdaságok fennmaradását csak hitel útján teszi lehetségessé. Örömmel állapítja meg a jelentés a hitelszervezetek megerősödését és ettől várja a hitelválság enyhülését.

Részletes képet nyerünk a jelentés mezőgazdasági munkásügyekkel foglalkozó részéből a nap-számberék alakulásáról, a munkáskeresletről és kiárlatról. Ez a fejezet ismerteti a nemzetközi munkaügyi hivatal egyezménytervezetét, ezzel kapcsolatban tárgyalja a hazai munkásbiztosítási törvényt és bizonyítja, hogy az szociális szempontból teljesen megfelelő.

Végül beszámol a jelentés a kerületi kamarák közismert sokoldalú tevékenységéről, amellyel a mezőgazdaság ügyét az elmúlt évben szorgálták.

A gazdaközönség köréből.

„Bajok a gazdasági munkavállalókkal“.

Nagy érdeklődéssel olvastam a „Köztelek“ 44-45. számában Strém Dénes tanulságos és megszívlelendő közlését, amelyben felpanaszolja a munkavállalóknak jogaikkal való visszaélését és tultengő ambícióit. Teljes mértékben osztoom abbeli véleményét, hogy a toborzási engedélyt oda kell módosítani, hogy egy summás-gazdának csak egy gazdaság részére legyen joga munkásokat toborozni. A Strém Dénes által felhozott eset ugyanis nem egyedül álló jelenség. A legutóbbi években szinte divattá vált, hogy a munkavállalók valóságos monopolizálni akarják egyes vidékeken az uradalmak részére szerzendő hónapos munkások toborzási jogát; ők maguk csak látogatónak járnak munkásapataik után, vagy egyáltalán feléjük se néznek és egy hasznavehetetlen „helyettes munkás-gazdát“ küldenek magukat helyett. Többfelé lekötölezzik magukat és végül a legjobban fizető uradalomba mennek, a többibe pedig mit sem érő megbizottakkal képviseltetik magukat. Ezt az állapotot feltétlenül meg kell szüntetni. Egyáltalában meg kell rendszabályozni a munkavállalók jogát.

Munkásokban igen, de munkavállalókban még sohasem volt hiány.

A munka zavartalan menetének és a megkívánható maximális munkateljesítmény elérésének legelső feltétele, hogy a munkás az élelmezéssel meg legyen elégedve és még a gyanunak árnyéka se merüljön fel lelkében, hogy bárki is az ő megrövidítéséből huz magának előnyt. Azért egy munkaadónak sem szabadna akadni, aki eltűri, sőt megengedi a munkások gyomrán megtakarított élelmiszereknek a vállalkozó által való eladását vagy megváltását. Ezt kevés helyen is nézik el, de annál több uradalomban — amit szerfölött kárhóztatok — szerződésileg is megengedik a sertések tartását. Különös előszeretettel kéri ezt mind a munkás-gazdák, mert a sertés természetesen a munkásoknál moslékán hízik s nem egyszer a vállalkozónak busásabb hasznot jelent, mint egy félkezes egész illetménye. Tapasztalatló tudom, hogy milyen rossz vért szül ez is a munkások között. A summás-gazdának és a szakács-nának (— a főszakácsné pedig rendszeren a gazda felesége szokott lenni —) számos alkalmat ad a vissza-élésre. Ismertem olyan summás-gazdát is, aki még kertet is kapott az uradalomtól és valóságos kis gazdálkodást folytatva, végül odáig ment a merészség, hogy még borjas tehenét is ott akarta elhelyezni. Óvakodjunk tehát a munkások kedvét szegő és a gazdaság érdekeit is sértő engedmények megadásától.

Kaposvár.

Faber György.

Német gazdapropaganda.

Nem érdektelen a magyar gazdák szempontjából sem az az ötletes propaganda, amelyet a német gazdakörök csináltak a mostani berlini „Die Ernährung“ kiállításán. A hatalmas méretű kiállításnak egyik része a „Die Entstehung der Nahrung“ az, amely igyekszik a nép széles rétegeit meggyőzni arról, hogy a mezőgazdaság boldogulása és fejlődése az egész birodalom közös érdeke. Ez az ügyesen megszervezett propaganda minálunk is már a legközelebbi tenyészállatvásáron létesíthető volna.

A helyiségek bejárata fölé helyezett feliratok jelzik, hogy hol mi látható. Könnyen érthetővé és szemléltetővé teszik a kiállítási anyagát a mindenütt található modellek, ügyes rajzok, fényképek, preparátumok és magyarázó szöveg. „Egy pillantás a növény életmódjába“ feliratu kiállítási anyagból megtanulhatjuk a laikus is, hogyan táplálkozik, hogyan lélegzik a növény, milyen hatással van rá a napfény, hogyan történik a cukor, a keményítőképződés, hogyan lesz a virágból gyümölcs stb. A „Növénynevelés által többtermelés“; „Beim Pflanzenanbau“ feliratu anyag az egyes növénybetegségeket ismerteti, sok ügyes preparátum, statisztika, magyarázó felirat segítségével. Grafikonban mutatja be, hogy az 1925-ben hektáronként termelt 148.5 q és az 1926-ban (burgonyavész éve) hektáronként termelt 108.8 q burgonya össztermése mennyire rugott. „Mi készül az állatokból“ felirat alatt részletesen látható bemutatva minden állati eredetű termék, vagy annak modellje. „Gépek, amiket a mezőgazdaság használ“ s még több hasonló felirat található máshol.

Kockák nagyságával szemléltetve mutatják hogy, amíg az egyévi német köztertermelés összes értéke 2.038.901.000 márkára rug. addig az országban egy év alatt termelt tej 3.464.067.000 márkát képvisel. Az egyévi összes barnaszén termelés értéke 387.794.000 márká, viszont sertésekből egy év alatt 2.810.523.000 márká értéket termel a mezőgazdaság. Az összes sóbányák és vasércbányák egyévi termelésének értéke nem egészen a felét éri el az egy évben termelt rozs és buza értékének.

Nagyszabású a kiállításnak az a része, amely több mezőgazdasági iskola felállítását sürgeti. „Die Feldbegehung“ című kép bemutatja, hogyan tanítják a vándorantitók a mezőn a gazdát. „Die Hofbegehung“ a falusi istállók ugyanilyen célu látogatását ismerteti. A magyarázó szövegből megtudjuk, hogy amíg azelőtt a körzetben átlag 2000 liter tejet adott évente egy tehén, amióta pedig a „Tierzucht-fachmann“ takarmányozási tanácsai szerint etetnek, az évi tejhozam 3300 literre növekedett. 1876-ban 12,

1902-ben 119, 1919-ben 253, 1927-ben 385 mezőgazdasági iskola volt Németországban, ez azonban még mindig kevés, mert legalább 660 kellene. A felirat képekben mutatja be az iskolák számának elégtelensége folytán kimaradt sok ezer tanuló csoportját, az iskolába bejutottak csoportjához viszonyítva. „Ein Wiedersehen in 52 Jahren“ feliratu kép bemutatja, hogy 52 év telne el addig, amíg a „Landwirtschaftsberater“-ek mai csekély száma mellett az összes gazdaságokat végiglátogathatnák és csak 52 év múltán juthatnának ismét vissza abba az udvarba, ahol már egyszer jártak és tanácsot adtak.

Egy ötképes modell szemléltetve mutat be egy 100 hektáros gazdaságot és azt, hogy mekkora értékű termelvényt termel az könnyű és mekkorát kötöttebb talajon, mennyit külterjes és mennyit belterjes művelés mellett. Homoktalajon külterjes termelt érték 10,900 márká, belterjesen 41,070 márká, kötött talajon külterjesen 14,400, belterjesen 44,400 márká a termelvények értéke. Természetesen a befektetések is arányosan emelkednek a belterjességgel, mert amíg a külterjes homoki gazdálkodás tőkészsükséglete körülbelül 9700 márká, addig a belterjes homoki gazdálkodás mintegy 38,000 márká tőkét igényel. Ugyanez az arány körülbelül a kötött és könnyű talaju gazdaság tőkészsükségleténél is.

A belterjességek, valamint a mezőgazdasági terményeknek a gyáripár által termelt szükségleti cikkek árához viszonyított alacsony értékesítési áráinak következménye az, hogy a mezőgazdálkodás nem rentábilis, igen kevés haszonnal, vagy ráfizetéssel dolgozik. A mezőgazdaságnak ezt a jelenlegi állapotát érzékelteti az ötödik kép, amely a majorból kivetű országúton csendesesen, szomoruan ballagó sokgyermekű parasztesaladót mutat be egylovas szekér mellett, amelyre a család minden holmija, ágyneműje, edénye fel van rakva. Mivel a gazda ráfizet a burgonya és répatermesztésre — magyarázza tovább a kép —, nem folytatja ezek termesztését, leépíti üzemét, kénytelen cselédei jórészt elbocsátani és az elbocsátott cseléd a városba költözik, ott szaporítja a munkanélküli nem szakmunkások, nagyobbára proletárok számát. A gazdának is meg kellene találnia munkája hasznát, hiszen a gyáros sem dolgoztat, ha nincsen haszna, a ruhát, cipőt sem azért készíti az iparos, hogy ráfizessen.

Ha a gazdasági üzemek belterjessége visszafejledik, — mint ahogyan ez újabb fenyeget —, úgy annak alábbi következményei lennének:

I.	II.
A mezőgazdaságot illetően:	A városi lakosságot illetően:
Munkások elbocsátása.	Munkanélküliek bevándorlása a faluról.
Kevesebb termelőanyag vásárlása.	Üzemkorlátozások minden olyan gyárban, amely mezőgazdasági szükségleti cikkeket állítja elő.
Kevesebb műtrágya, kisebb gép vásárlása.	Munkanélküliség.
A mezőgazdasági kultúra visszafejlődése, tehát kisebb termésegységek.	Emelkedő élelmiszerárak.

Mint ahogy ez az elmondottakból látható, a német gazda helyzete nem valami kedvező. Az aránytalanul magas adóterhek és munkabérek, az értékesítési viszonyok nehézségei, a mezőgazdaság által szükségelt iparcikkek drágasága stb. a külterjes gazdálkodási irány felé vezetik a gazdát. Ugyanez a helyzet nálunk is. A magyar gazda sem fog állatot tenyészteni, zöldséget, főzelékféléket termesztani, ha azt értékesíteni nem tudja. Mezőgazdasági termelésünk a mesterséges ipari vámvédelem által drágább petróleummal, benzinnel, műtrágyával, drágább szántógéppel stb. dolgozik, mint szomszédaink közül bármelyik. De a magyar gazda szomszédaink leg-többjénél drágábban kénytelen cipőjét és ruháját is megfizetni s a kölcsönpénzért is nagyobb kamatot fizet, mint a német gazda —, hogyan boldoguljon tehát?

A külterjes irány felé történő orientáció az alacsonyabb termésatlágot révén Magyarország nemzeti jövedelmét igen károsan csökkentené. A termelés olcsóbbá tételével kell újat állani ennek a veszedelmes gazdasági irányváltozásnak. Nagy György dr.

A magyar kertészet sz. kiadványában egyedülálló!
Bogyógyümölcsök (Riszke, kizsámtó, málna, szeder és szamóca) **termesztése**
 74 művészi ábrával Iris: **Mahács Mátyas** Ára 6 pengő
 Párisi R. T. Könyvostálya, Budapest, IX. Család utca 25.

Gyomorbetegék, cukor- és vesebajosok, szívbetegék részére a legtekéletesebb gyógyintézet a

Ligetszanatórium

Budapest, VI., Benczur-utca 47. szám.
 VI., Aréna-ut 84. Telefon: { Teréz 106-00
 Lipót 964-60

Külön idegbetegosztály, vizgyógyintézet, diétás étkezések bejáró betegek számára is

RÉTI ZOLTÁN állatbizományos

BUDAPEST, IX. kerület, Sertésvásártér.
 Levélcím: Réti Zoltán, Budapest, IX., Sertésvásártér. — Táviralcím: Réti Budapest Sertésvásártér
 Telefon: József 248-29, József 248-02 Lakástelefon: József 218-11

Foglalkozik a ferencvárosi vásárokon sertés, bizományi eladásával. Hízott és sovány sertések, zsír, szalonna és hus adás-vételnek közvetítésével. — Kivánatra vásári jelentéseimet díjmentesen küldöm és szakértői felvilágosítással szolgálok. 1606

Állattenyésztési vándorgyűlés Székesfehérvárott.

(Tanulmányi szemle a Zirci apátság előszállási, Eszterházy László gróf sárosi és Dreher Jenő martonvásári uradalmában, Tripolszky Pál barátságpusztai, Tripolszky Mátyás vastaghalmi és ifj. Pajza Gyula újgalambosi gazdaságában, továbbá Perkáta és Tordas községekben.)

Az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya ezévi tavaszi állattenyésztési vándorgyűlést Székesfehérvárott, az azzal kapcsolatos tanulmányi szemléket pedig Fejér megyében rendezte. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesületnek az előkészítési és rendezési munkákban való értékes közreműködése, a meglátogatott uradalmak és gazdaságok messzemenő előzékeny támogatása, szíves vendégszeretete és a széles körben megnyilvánuló érdeklődés folytán a székesfehérvári vándorgyűlés és az azzal kapcsolatban rendezett tanulmányi kirándulások minden tekintetben igen jól sikerültek. Ez a vándorgyűlés is méltóan csatlakozott az előző években rendezett vándorgyűlések sorozatához és hasznosan szolgálta az állattenyésztési vándorgyűlések gyakorlati jelentőségű céljait.

A vándorgyűlés, valamint az azzal kapcsolatos tanulmányi szemlék iránt az ország minden részéből igen szép érdeklődés nyilvánult meg. Örömmel tapasztalhattuk az idei vándorgyűlésen, hogy a résztvevők között az állami uradalmak és a magánbirtokok gazdatiszti kara is szép számmal volt képviselve. A múlt években rendezett tanulmányi szemléken sajnálattal nélkülöztük a gazdatársadalmat, igen értékes részének, a gazdatiszti karnak megfelelő részvételét, ezért az idei kedvező fordulat alkalmával elismeréssel üdvözölhetjük az uradalmak és gazdaságok vezetőségének megértő belátását, hogy lehetővé tették a gazdatiszteknek a vándorgyűlésen való részvételét, ami végeredményében a szerzett tapasztalatok és tanulságok útján első sorban az uradalmak érdekeit szolgálja.

Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy a magyar gazdaközösségnek az ilyen tanulmányi kirándulásokon való részvételére még mindig nélkülözi a kívánatos fegyelmet és a vendéglátó gazdaságok és a rendezőség iránti köteles figyelmet. Egyesek a rendezőség előzetes figyelmeztetése ellenére minden lemondás és értesítés nélkül maradtak el a kirándulásokról, mások a tanulmányi szemlék egyik vagy másik napjáról és a vándorgyűlésről maradtak el. A lemondás nélküli elmaradások nemcsak az előzetesen megrendelt különvonatok és vasúti fuilkék, meg a kiránduláshoz szükséges autók, kocsik, stb. biztosítása miatt, hanem a vendéglátó uradalmak előkészületére való tekintettel is kellemetlen helyzet elé állítják a rendezőséget.

A székesfehérvári vándorgyűlésnek különös jelentőséget adott az OMGE jeles elnökének, Somssich László grófnak személyes részvétele, valamint a vándorgyűlésen elmondott és viharos tetszéssel fogadott beszéde, ami nagy mértékben hozzájárult a vándorgyűlés sikeréhez. A kivételes népszerűséget élvező gazdavezért a vidéki gazdaközösség ez alkalommal is lelkesen ünnepelte. Hasonlóan nagy örömmel fogadták Mesterházy Ernő dr. szakosztályi elnöknek és Inkey Pál bárónak, a tejjgazdasági bizottság elnökének részvételét.

A vármegye vezető tényezői: Fejér megye főispánja és alispánja, valamint Székesfehérvár város polgármestere is meleg támogatásban részesítették a vándorgyűlést és annak sikerét személyes részvételükkel előmozdították.

A tanulmányi kirándulások keretében tanulságos bemutatást nyert Fejér megye egyes gazdaságainak fejlett állattenyésztése, de utközben az aratás előtti teljes pompájában levő szántóföldi kultúrában is gyönyörködhetők a kirándulók.

A meglátogatott gazdaságok változatos és szép állattenyésztése igen sok tapasztalatot és tanulságot nyújtott. Ezeket részletes beszámolóban ismertetjük, de e helyen is ki kell emelnünk a zirci apátság előszállási uradalmát, amely egy egész napon át szolgált érdekes és tanulságos látványokkal a kiránduló nagy társaság számára. A magas fokot elért mezőgazdasági kultúra és a nagyarányú fejlődést mutató állattenyésztés teljes elismerést érdemel. Különösen nagy tetszéssel találkozott a tehenészet nagy tehozama, továbbá az országos hírnévnek örvendő előszállási ménes. Az elért eredményekért méltán részesítette meleg ünneplésben a kiránduló társaság az uradalom kiváló és ügybuzgó tisztikarát és ennek élén a helyes kereskedői érzékével is hírnevet szerzett H. Kovács Gyula jószágkormányzó.

Ugyancsak teljes elismeréssel kell megemlékeznünk a meglátogatott többi gazdaságról. Nagy tetszéssel találkozott Eszterházy László gróf sárosi uradalmánál, ahol mindenütt a gondos rend és fegyelm, a föld iránti szeretet jelei gyönyörködteket a szemet és a mezőgazdasági termelés minden ágában sok szép látványt biztosítottak.

Tripolszky Pál és Tripolszky Mátyás magyar gulyáját közzismertté tették már a tenyésztéskiallításokon évenként megjelenő kiváló minőségű növendékbikáik,

igy a vastaghalmi és a pusztarátkástai magyar gulyák iránt messzemenő érdeklődés nyilvánult meg.

A tenyészállatkiallításokon szerzett nagyszerű hírnévre minden tekintetben méltónak bizonyult ifj. Pajza Gyula újgalambosi telivér szimmentáli tenyészete. A szebbnél-szebb példányok szemlézésével nem tudtak betelni a kiránduló gazdák.

Dreher Jenő martonvásári uradalmának megtekintésénél igen nagy tetszést aratott az európai hírnévnek örvendő, nagy anyagi áldozattal és szakértelemmel vezetett angol telivér ménes. A megtekintett tordasi tehenészet pedig igen magas átlagos tejhozamával tűnt ki.

Sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy a Perkáta községben megtekintett népies szarvasmarhaállomány is igazolta, hogy a fejérmegyei népies szarvasmarhatenyésztés még nem érte el azt a színvonalat, amit egyrészt Budapest közelsége, másrészt a fejlett szarvasmarhatenyésztéssel rendelkező megyék szomszédsága folytán elvárhatnánk. Hogy a gondos és céltudatos munkával Fejér megyében és a népies tenyésztésben milyen szép eredményeket lehet elérni, megmutatta Tordas község szarvasmarhaállománya, amely tejlőjelleg és nemesség tekintetében felveheti a versenyt a bonyhádi, soproni stb. anyaggal. A népies szarvasmarhatenyésztés fejlesztése érdekében kívánatos lenne a községi tejlélellenőrzésnek és törzskönyvelésnek kiterjesztése, amelynek megvalósíthatását a többi megyékhez hasonlóan Fejér vármegye törvényhatóságának anyagi eszközök hozzájárulásával biztosítani kellene.

A vándorgyűlés tárgyalásának anyaga sokoldalú volt és bizonyára hasznos eredményeket fog felmutatni. Enesei Dörner Béla m. kir. gazdasági főigazgató a sertésenyésztés összes időszerű kérdéseit felöllel tartalmazó előadása gazdag tanulságokat nyújtott, sok új szempontra hívta fel a gazdák figyelmét. Pavlicsek Adorján m. kir. gazdasági felügyelő, a Fejérmegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület igazgatója, Fejér megye szarvasmarhatenyésztéséről és a tejlőjelleg fejlődéséről és eredményeiről tartott érdekes előadást, amely felölelte az egyesület ügybuzgó szolgálatában töltött hosszú tevékenységének értékes tapasztalatait. A székesfehérvári vándorgyűléshez egy fontos gazdasági társadalmi akció megindítása is fűződik, mert Konkoly Thege Sándor dr. OMGE főtitkár javaslatára ez foglalt először állást a magyar állatkivitel közvetlen állami támogatásának szükségére mellett és ennek megfelelő formában való megvalósítása érdekében előterjesztést tett a kormányknak. A vándorgyűlés ezenkívül megismergette a kivitt állatok forgalmi adója megígért visszatérítésének mielőbbi gyakorlati megvalósítását és Elek István dr. javaslatára elhatározta, hogy lépéseket tesz a különleges állatgyógyászati eszközöknek a gyárakból való közvetlen beszerzése érdekében, a gyógyszerárak kikapcsolásával.

A vándorgyűlés és a vele kapcsolatos szemlék gondos előkészítéséről, a szakzerű és példás rendezést teljes elismerés illeti meg a Fejérmegyei Gazdasági Egyesületet, különösen pedig annak érdemes igazgatóját, Armos Jenő m. kir. gazdasági tanácsost, aki fáradságát nem kímélve, körültekintő szervezői és előkészítő munkával biztosította a vándorgyűlés és a kirándulások sikerét. Nagy köszönettel kell megemlékeznünk még a vendéglátó uradalmak és gazdaságok előzékeny támogatásáról és szíves vendégszeretetről, valamint az autótulajdonosoknak ama előzékenységéről, amellyel autók rendelkezésre bocsátásával a sok látóvaló kényelmes megtekintését lehetővé tették.

A vándorgyűlésen résztvevő társaság.

A székesfehérvári vándorgyűlésen és az azzal kapcsolatos fejérmegyei tanulmányi szemléken a következő jeles szakemberekből, kiváló gazdákól és vendégekből álló társaság vett részt:

Az OMGE vezetősége és tisztikara részéről: Somssich László gróf, az OMGE elnöke, a felsőház tagja, Mesterházy Ernő dr. gazdasági főtanácsos, az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály elnöke, Inkey Pál báró, az OMGE tejjgazdasági bizottságának elnöke, Mutschbacher Emil dr. gazdasági főtanácsos, az OMGE ügyvezető-igazgatója, Fabricius Endre gazdasági főtanácsos, az OMGE főtitkára, Konkoly Thege Sándor dr. gazdasági tanácsos, az OMGE főtitkára, Rothmeyer Imre gazdasági tanácsos, az OMGE titkára, Mike János, az OMGE főpénztárosa, Batta Pál és Heródecs Sándor dr., az OMGE fogalmazói; a földművelésügyi minisztérium képviselőiben Molnár Imre m. kir. gazdasági főfelügyelő; a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület részéről Károlyi József gróf elnök, Széchenyi Viktor gróf főispán, másodelnök, Havranek József dr. alispán, alelnök és Armos Jenő gazdasági tanácsos, egyesületi igazgató; Székesfehérvár szab. kir. város részéről Zavaros Aladár dr. polgármester, Simon Sándor h. polgármester, Sztankovits János gazdasági tanácsnok, Róé István h. városi gazdasági tanácsnok, továbbá Auer Emil nagybérlő, Batta Sándor gazdasági főtanácsos, jószágigazgató, özv. Biró Albertné földirtokos, Biró Albert és Biró Kálmán főiskolai hallgatók, Burg Dezső m. kir. jószágfelügyelő, Csikós Andor takarékpénztári vezérigazgató, Deutch Jenő dr. nagybérlő, enesei Dörner Béla m. kir. gazdasági főigazgató, Dóry Frigyes m. kir. gazdasági főtanácsos, földirtokos, Dóry László ny. ezredes, földirtokos, újnapi Elek Ernő földirtokos, Elek Ferenc, Elek István dr., Fischer József, Flock-Beyersberg A. red dr. lovag, Föld-

dényi Béla, Frankl László és Frankl Zsigmond földirtokosok, Gara László és Gara János dr. nagybérlők, Gótszösi Geréb János földirtokos, Gécsy-Wolff Károly jószágigazgató, Gárdonyi József m. kir. gazdasági tanár, szigeti Győrffy László jószágfelügyelő, Hajdu Aladár és Hajdu Géza földirtokosok, Halász Miklós gazdasági akadémiai tanár, Hegedűs Walter urad. számvevő, Horváth Jenő ny. méneskari ezredes, Illés Imre földirtokos, Inhof József, a Bács-megyei Gazdasági Egyesület igazgatója, Jancsó Mózes uradalmi intéző, Kemény Gyula főszolgabíró, Kim Esemér jószágigazgató, Karczag József, Klein Lajos és Knefely Ödön földirtokosok, Koch Gyula m. kir. gazdasági főintéző, H. Kovács Gyula jószágkormányzó, Krieger-Au Ottó, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének igazgatója, Kristóffy János m. kir. jószágigazgató, Kun Ferenc uradalmi intéző, id. Leopold Lajos földirtokos, Lichteckert Mihály jószágigazgató, Lugmayer József dr. ügyvéd, Marschall Nándor földirtokos, Mayer Kálmán m. kir. gazdasági gyakornok, Mártonffy Barna földirtokos, Meckwart Ernő kormányzótanácsos, földirtokos, Mesterovits Iván m. kir. gazdasági felügyelő, országos tejjgazdasági miniszteri biztos, Molnár Pál kamarai titkár, Morgós Jenő dr. gazdasági főintéző, Müller Sándor uradalmi intéző, Nagy Loránd dr. uradalmi intéző, Nyiredy Jenő egyesületi gyakornok, Pap Endre földirtokos, Pavlicsek Adorján m. kir. gazdasági felügyelő, szarvasmarhatenyésztő egyesületi igazgató, Pestalotis Dezso uradalmi intéző, Polzer Kálmán okleveles gazda, Praek László gazd. akad. tanár, Pressberger Károly a Somogy-megyei Gazdasági Egyesület titkára, Póhi Henrik az OMGE tejjgazdaságának felügyelője, Schaaf Jakab, Schaffer Gyula, Schaffer László, Schöffler Pál dr., Somogyi Ernő földirtokosok, Stiasny Ödön uradalmi főintéző, Szajfka Elek uradalmi főintéző, Szász Imre urad. állattenyésztési felügyelő, Szécsényi Miklós és Szilva Aladár földirtokosok, Szotyori Nagy Jenő és Szőke Géza m. kir. gazdasági felügyelők, Szics Gedeon vármegyei főügyész, Thaly Dezső m. kir. jószágigazgató, Torley Bálint, Unger Alajos dr. és Varga László földirtokosok, Weigmann Erik m. kir. gazdasági felügyelő, szövetségi igazgató, Weinreich János m. kir. jószágfelügyelő, Wellmann Oszkár dr., az állatorvosi főiskola tanára, Vogl László nagybérlő és még igen számosan a vármegyei hatóságok, földirtokosok és gazdatisztek köréből, akiknek nevét nem sikerült feljegyeznünk.

Örömmel tapasztalhattuk, hogy a székesfehérvári vándorgyűlés iránt igen szép érdeklődés nyilvánult meg a fejérmegyei kisbirtokosok részéről, akik Kovács Imrével, a székesfehérvári gazdák elnökeivel az élükön nagyszámúban jelentek meg.

A zirci apátság előszállási uradalmának megtekintése.

Junius hó 15-én, a tanulmányi szemlék első napján, az előszállási uradalomba utazott le a kiránduló társaság, amelynek megtekintése az egész napot igénybe vette, pedig a 30,000 kat. holdas uradalomnak csak alig a felét meghaladó része került bemutatásra.

Ez a rövid és csak átfutó látogatás nem elegendő arra, hogy az ország egyik legnagyobb mezőgazdasági üzeméről csak vázlatos képet is nyújtsanak.

Az uradalom 11 kerületre van beosztva; a 30,000 kat. holdból 20,000 kat. hold szántó, 1900 kat. hold rét, 4600 kat. hold legelő, 50 kat. hold szőlő, 1500 kat. hold az erdő és 1450 kat. hold az egyéb terület. Az uradalom főterménye a buza, amit 4000 kat. holdon termelnek, ugyancsak nagy területet foglal el a tengeri, a takarmánynövények, továbbá a zab, a rozs és az árpa. Cukorrépat eziódszerint 400 kat. holdon termeszt az uradalom. Kiterjedésének megfelelően nagy állattartással és fejlett állattenyésztéssel rendelkezik. A szimmentáli jellegű mutató magyar pirostarka tehenészet 650 darab tehenéből, a magyar gulya pedig 150 darab tehenéből áll. A mangalicaterenyésztést eziódszerint 750 anyakocával folytatják, amelyeknek a tenyésztésre be nem osztott szaporulatát 1-1½ éves korban két részben mind maguk hizlalják meg. Igen kiterjedt az uradalom francia irányú fésűs-gyapjas juhászata, amely 5000 anyabirkából áll és évente 12-13,000 darab juh kerül nyírásra. A tehenészet összes szaporulatát felnevelik és a tinókat, valamint a mustarókrókat is meghizlalják.

Az uradalomnak ismert nevű angol félvér ménes jelenleg 45 darab anyakancából és ennek szaporulatából áll.

Az 1100 darab ökrökből és 286 darab lóból álló iagérón kívül az uradalom még 5 garnitúra gőzkocsi, 6 darab Stock szántógéppel és két darab traktorral rendelkezik.

Az uradalom állandó éves cselédeinek a száma 1100, közülük 800 családos. A cselédségnek 1600 darabot kitevő tehéntartása és 5000 darabot elérő sertéstartása van. A cselédség részére az uradalom 12 elemti iskolát tart fenn.

Az uradalomnak van egy 75 métermagasságú napi teljesítményű (nappali üzem) gőzmalma és egy központi gépjárató műhelye. Eziódszerint 35 km-es mezei vasút segíti elő a teherforgalmat, további 14 km-es mezei vasútvonal most van építés alatt.

A Hercegfalvára megérkező kiránduló társaságot H. Kovács Gyula, az uradalom kiváló jószágkormányzója meleg szavakkal üdvözölte, aki ügybuzgó tisztikarával együtt az egész napon a vendégek rendelkezésére állott és szíves figyelemmel kalauzolta őket az uradalom megtekintésénél.

Az előszállási tanulmányi szemle során egyaránt nagy tetszést és meleg elismerést arattak: a nagy és jómínőségű állatállomány, a fejlett szántóföldi kultúra, az igen szép természet igérvetése, a jókárban tartott épületekkel ellátott majorkák, a gondos trágyakezelés és a mindentől tapasztalható rend és tisztaság.

Először Kokaspusztán állatállományát tekintették meg a kirándulók, akik egész napon át az uradalom fogatán járták be a határt. Megemlést és elismerést érdemelnek az uradalomnak a szemle alkalmával igénybevetett kocsilovak, amelyek a legalább 50 km-t kitevő hosszú és sok helyen homokos, nehéz utat a fáradság legkisebb jele nélkül, könnyen tették meg és ezzel is igazolták az előszállási loanyag keménységét és szívósságát.

Kokaspusztán szimmentáli jellegű magyar pirostarka tehenek, úszók és borjúk, francia irányú fésűs-gyapjas anyák és hizott tinók kerültek bemutatásra. A jó tejlőjellegű mutató tehenállomány istállótlaga jelenleg a 10 liter meghaladja. Az uradalmi tehenállomány istállótlaga is 885 liter, ami kiváló eredménynek mondható, tekintve a nagy tehen-

Jószágot. A tehénészet alapját 1906-ban beszerzett, főként bonyhádi tehénképzétek, amelyekre azóta állandóan telivér szimentáli bikákat használtak. A tejelőjelleg a megtekintett úszókól is kifejezre jutott. A francia irányú fésztyapjas anyák még a testtömeg tekintetében hagynak kívánni valót, nyírasi állaguk 45 kg. A majorban megtekintett három éves importált szimentáli bika erős csontalapu és nagytestű állat. Nagy tetszéssel találkoztak a hét hónapja beállított fiatal hizott tarka tinók, amelyek elsőrangú svájci frut szolgáltatók, de sajnos, ez a kiváló minőség az 124 pengős eladási árban nem jut kifejezésre. A régebbi épületek között megemlíthető érdemelnek a magtárak, amelyek földszintjén állóknak vannak. A kirándulókat Kokaspuszta az uradalom villásreggelivel vendégelte meg.

Kokaspuszta megtekintése után *Ménemajorba* indult a társaság. Az ut mindenütt igen szép termést ígérő vetések között vezetett, különösen szépek voltak a búzák, amelyek mind nemestített fajták (eszterházi, hatvani, Székács-féle stb.) Utközben jól fejlett magyar tinókat lehetett látni, majd Ménemajorban az anyakancák és a csikóévjáratok kerültek bemutatásra. Az országos birnévek örvendő és keménysegéről és erős csontozatáról ismert magasvérű angol tenyészet jelenleg 45 anyakancából áll. A ménes alapja könnyebb angol félvér loanyag volt, amelyre az utóbbi időben többször *Furioso* és *North-Star* méneket használtak, amelyek a testet tömegesebbé és a csontot erősebbé tették, ez különösen a csikóknál tapasztalható. A kiscsikók kancák ménesben vannak, ahol a nagyobb testi kancák mellett még néhány könnyebb félvér típus is található. Különösen nagy tetszéssel és érdeklődéssel találkoztak a két és három éves kancacsikók, amelyeket díszbe öltözött csikósok vágtában hajtottak elő és ezzel nagyon előnyösen mutatták be. Az erős csontozatu, jól fejlett csikók az edzett felnevelés jeleit viselték magukon és úgy külelem, mint mozgás, valamint származás tekintetében is kiváló egyedek voltak. A tenyésztésben használt kiváló ménnek a csikóménésben meglepő kiegyenlített eredményeztek. Különösen kiváltak a *Furioso* és *Filov* csikók. A ménes megtekintése után az uradalom két törzsméne került bemutatásra. A *Furioso 28* igen erős csontozata és tömeges teste nagyon tetszett, a saját nevelésből származó *Előszállás* igen nemes és arányos testű mén, de sokkal finomabb és könnyebb, ami a mai gazdasági kívánalmaknak már kevésbé felel meg.

Ménemajorban ezután még a törzskönyvelt mangalica törzsanycsoporthoz tartozó kirándulók, akik a választott malacokat, valamint az anyakacákat nagy tetszéssel szemléltek. Ez alkalommal is meggyőződhetünk róla, hogy a Rácz-féle fülgombok nagyon jól beváltak a gyakorlatban, amennyiben kibútlások egyáltalán nem fordultak elő. A mangalicatenyésztésben a múlt években Nemestóthy-Szabó-féle, újabb pedig ifj. Wencsek Ferenc gróf tenyészetéből származó kanok használhatók.

Ménemajor megtekintése után *Gulyamajorba* indult a társaság. Az utközben megtekintett tömeges testű magyar tehénállomány mellett különösen nagy tetszéssel találkoztak a legelőlátott, igen jól kinölt, erős magyar ökrök. Az ut további része egy 60 holdas halastó mellett vitt el, amely az uradalomnak szintén fontos jövedelmi forrása. Ezen a nagy halastavon kívül az uradalom még több kisebb tóval is rendelkezik, amelyek az előbbivel együtt körülbelül 120 kat. holdat tesznek ki. Az előszállási kertek külső majorjában még hizott tinók és hizott sertések kerültek bemutatásra (az uradalom évente két részletben körülbelül 3000 sertést hizal). Ugyancsak itt tekintették meg a kirándulók a ménacsikókat is, amelyek a kancaménéshez hasonlóan szintén tetszést érdemeltek ki. Elismeréssel találkoztak az uradalom félig silyesztett beton trágyatelepei, amelyekben az istállótrágyát nagy gondtal kezelik.

Ebédre *Előszállás* az uradalom látta szívesen vendégül a társaságot. Az első pohárköszöntőt *Mesterházy* Ernő dr. szakosztályi elnök mondotta, aki meleg szavakkal köszöntötte meg a szíves magyar vendégeit. Örömmel állapította meg, hogy míg a multban a ciszterciita tanítórend csak az ifjúságon keresztül nevelte a nemzetet, addig ma a mezőgazdasági téren elért igen szép eredményekkel a felnőt gazdák is hasznos és tanulságos látványokat nyújt. Javaslata a társaság sürgőnyelg üdvözölte *Werner Adolf* dr. zirci apátot és éllette a rend tagjait. *Konkoly Thege* Sándor dr., az OMGE főtitkára szólt fel ezután és méltatta az előszállási uradalomban elért szép eredményeket, amelyeket annál inkább meg tud állapítani, mert 23 évvel ezelőtt mint gyákokornál itt kezdte meg gazdasági pályafutását. Nagyrabecslését és elismerését fejezte ki az uradalom jelenlegi kiváló jószágkormányzója *H. Kovács Gyula* iránt, aki kiváló üzleti érzékekkel vezet az uradalmat és meleg hangon nyilatkozott az uradalom jeles és ügybuzgó tisztikaráról. *Harrané* József dr. alispán a tálvelevő *Károlyi József* gróf elnök helyett a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület nevében üdvözölte a vándorgyűlés résztvevőit és az OMGE megisztelt látogatásáért a vármegye részéről is köszöntőt mondott. *H. Kovács Gyula* jószágkormányzó a kitüntető látogatásért és a meleg üdvözlésekért mondott köszöntet, rámutatva arra, hogy a ciszterciita-rend eredetileg földművelő-rend volt és csak később tért át a kulturális munkára.

Ebéd után azonnal utnak indult a társaság a *Robértvölgy* gazdaságba. Utközben a teljes pompájában lévő szántóföldi kultúra gyönyörködtette a gazdák szemét. A *Robértvölgyi* gazdaságban nagy érdeklődéssel szemléltek a kirándulók a teljesen szimentáli jellegű mutató tehénállomány, amelynek jó tejlékenységére tömeges testtel párosult. Ugyancsak a legelől kerültek bemutatásra a kiegyenlített képet nyújtó úszók és az egy hónapja befogott mangalicahizók is, majd az importált tenyészbiák tekintette meg a társaság, amely az eredeti svájci bikákra jellemző erős csontozatot mutatott.

Robértvölgy a nagykarcsónyi gazdaságba vitt az ut, ahol anyajuhok, toklyó anyák, úruk, barányok, továbbá hizó sertések és sülők kerültek bemutatásra. Ebben a majorban nagyarányú új építkezések hirdetik a ciszterciita-rend áldozatkészégét.

Ezután *Selyemmajorba* érkeztek a kirándulók, ahol a legelől tekintették meg a pirostarka növendékbiákat, melyeknek nemes jellege és jó külleme általános tetszéssel találkozott. Ugyancsak teljes elismeréssel érdemelt a selyemmajori tehénészet is, amely különösen jól tejlő jellegével és kiegyenlítettégével tűnt ki. A selyemmajori tenyészet nemes és erőcsontu import szimentáli bikája a tenyészet

fejlesztését bizonyára hasznosan fogja szolgálni. Megemlíthető érdemelnek a selyemmajori úszók is, amelyek fejlettség tekintetében is kiemelkednek.

Az előszállási uradalom szemléje során *H. Kovács Gyula* jószágkormányzó, *Hegedűs* Walter számvevő, *Göttmann* Andor, *Gróhmann* Károly, *Ronay* József és *Simig* Lajos kasznások, *Farkas* Sándor, vitáz *Gallay* Lajos, *Perneszy* Dezső, *Zalay* Kálmán, *Török* Miklós és *Vukics* József intézők, *Egless* Mihály uradalmi állatorvos, továbbá *Kégl* István, *Móczár* Béla, *Rhédey* Zoltán és *Várkonyi* Attila segédítettek kalauzolták nagy előzőkenységgel a társaságot és adtak minden irányban készséggel felvilágosítást.

Eszterházy László gróf sárosdi uradalmának megtekintése.

Junius hó 16-án a tanulmányi szemle Sárosdon kezdődött, ahol a társaság ifj. *Eszterházy* László gróf uradalmát tekintette meg. A vendégeket a földesur személyesen fogadta és villásreggelivel vendégelte meg, amelynek elkölése után édesatyja: *Eszterházy* László gróf és apósa *Széchenyi* Viktor gróf társaságában készséggel előzőkenységgel vezette őket az uradalom megtekintésére.

A mintaszerűen berendezett sárosdi major a célszerű rendnek és tisztaságnak jeleit viselte magán. Itt először a gazdaság lötenyésztését mutatták be. A tulajdonrészt hideg vért jás tartalmazó kancákra 1920 óta állandóan *Nonius* méneket használnak. A jelenlegi *Nonius* törzsmén arányos testalkata általános tetszéssel találkozott. Az erős, jócsontu igáskancák a gazdasági célok nagyon jól megfelelnek, van közöttük néhány jól sikerült hidegvértű és *Nonius* kereszteléséből származó kancák. Az uradalom montafői tenyészete, amely még a nyolcvanas évekbe vezethető vissza, jelenleg csak 20 darab jól tejlőtehénből áll, helyét a pirostarka lefejtő-tenyészet foglalta el. Különösen nagy tetszéssel találkozott az az eredeti gondolat, hogy az uradalom 26 magyar ökrök fogatát négyesekbe összekapaszta hajtották el a kiránduló társaság előtt. Az igen előnyösen bemutatott, jól épült, nagytestű és jó kondícióban lévő magyar ökrökről teljes elismeréssel emlékeztek meg.

A kiránduló gazdák nagy érdeklődéssel szemléltek a legújabb rendszerben épített modern fénnyelvező, amely beton-alapokon nyugszik és oldalait kettős drótháló képezi, ami a madarak kártételét teljesen kizárja. Ez az új rendszerű fénnyelvező természetesen jóval nagyobb tartósságu, mint a rendes faékes gör, de ennek megfelelően körülbelül kétszer annyiba kerül. Határyára írhaljuk, hogy a tengeri gyorsabb száradásával kapcsolatban a pergés veszteség is fokozódik. Sárosdrol a megyei gazdák által rendelkezésre bocsátott autók mentek át a kirándulók Darumajorba, ahol a magyar gulya került bemutatásra. A magyar tehének, de különösen a jól fejlett magyar úszók általános tetszéssel találkoztak. A magyar gulya alapját sarkadi és pólosai tehének képezték. Jelenleg az idej tenyészállatkiallításban I. a díjat nyert és *Jankovich-Béda* József gróf tenyészeteből származó *Előszállás* bikát és egy mezőhegyesi származású idősebb bikát használnak a tenyészésben, amelyek bizonyára kedvezően fogják befolyásolni a gulya további fejlődését. A magyar tinók megtekintése után *Tükörmajorba* érkezett a kiránduló társaság, ahol a 76 darab tehénből álló pirostarka tehénészetet tekintette meg. A tehénészet 13 literes fejési állaga általános elismerést váltott ki. A major feltűnő szép épületei és a mintaszerű trágyatelepe a tulajdonos áldozatkészégét hirdetik. Megemlíthető érdem a tejházban tapasztalt példás tejszelés, amit nagymértékben elősegített az ujonnan beszerzett Rola-féle ammóniás tejhűtő, amelynek munkáját nagy érdeklődéssel szemléltek. Az állatállomány megtekintése után a kirándulók körutat tettek az 5500 magyar hold kiterjedésű uradalomban, ahol mindenütt a legnagyobb rend és a gondos talaj előkészítésnek és a fejlett növénytermesztésnek nyomai voltak láthatók. Bucsuzáskor a szíves vendéglátásért *Mesterházy* Ernő elnök mondott köszöntet és elismerését fejezte ki a földesur lelkes és szakszerű munkájáért. A házigazdán kívül az uradalom megtekintésénél még *Gyery* Andor intéző kalauzolta készséggel a vendégeket.

Tripolszky Pal barátlakáspuszta, Tripolszky Mátyás vastaghalmi magyar gulyáinak és Perkáta község népies szarvasmarhaállományának megtekintése.

A sárosdi uradalomból továbbmenve, *Tripolszky* Mátyás halompusztai gazdaságba érkeztek a kirándulók, ahol a magyar gulyát, a növendék magyar bikákat és a *Nonius* lötenyésztést tekintették meg. Az 50 tehénből álló magyar gulya alapját zombolyai tehének vetették meg, amelyekre később és jelenleg is mezőhegyesi bikákat használtak. A tenyészben bikái a tavaszi tenyészállatkiallításoknál már több éven át igen szépen szerepeltek és hírnevet szereztek a gulyának, amelynek tömeges testű tehenei és erőcsontu növendékbiái meg is feleltek a várákozásoknak. *Tripolszky* Pal barátlakáspusztai magyar gulyájából az idej évben a nagydíjas *Páva* bika került ki. A jól kiegyenlített, nagytestű tehénállománytól és a mezőhegyesi ménesbirtok egykori törzsbikájától, a *Bákkóztól* még további szép eredményeket várhatnak, kivált, ha a gyakran látható zöld szarvakat kikészítőbíni sikerül. A magyar gulyák megtekintése után *Perkáta* község népies szarvasmarhaállományát tekintették meg a kirándulók. Bár az állomány jó tejlékenységére ismeretes és ez a tejlőjellegben is kifejezésre jut, kiegyenlített és külön tekintetben még sok kívánivalót hagy hátra. Általában megállapítható, hogy Fejérmegye népies szarvasmarhatenyésztése még nincs azon a fokán, amit Budapest közelsége és a fejlett szarvasmarhatenyésztéssel bíró megyék szomszédosága révén várni lehetne.

Perkáta községből a kiránduló vendégek autók mentek tovább ifj. *Pajzs* Gyula újgalambosi gazdaságába és már előre is nagy érdeklődéssel tekintettek a hírneves szimentáli tenyészlet megismerése elé.

Ifj. Pajzs Gyula újgalambosi gazdaságának megtekintése.

Az újgalambosra érkező kirándulókat ebédre ifj. *Pajzs* Gyula látta vendégül. *Mesterházy* Ernő dr. elismeréssel emlékezett meg *Pajzs* Gyula dr. kiváló tenyészési érdemeiről és annak a reményének adott kifejezést, hogy a tenyészlet ifj. *Pajzs* Gyula szakavatott vezetésével tovább fog fejlődni. *Pavlicsek* Adorján előzetes tájékoztatásul ismertette az újgalambosi telivér szimentáli tenyészlet történetét és

az elért termelési és tenyészési eredményeket. A tehénészet kiváló termelőképességét a legjobban bizonyítja, hogy az elmúlt három és fél év alatt 31 drb 6000 kg-ot meghaladó tejlőzamu tehene volt, amelyek közül az Aranka 47.365 nap alatt 9299 kg tejet termelt. A tejlő elittörzskönyve eddig 5 drb, a telivér elittörzskönyve pedig 18 drb tehene került be. A tehénészetnek 1926/27 évi tehénenkinti állagos évi tejlőzamu 4113 kg volt. Az OMGE tenyész-állatkiallításain a tenyészlet eddig összesen 91 díjat nyert. Majd röviden ismertette a gazdaság yorkshire-tenyészését is, amelynek alapjául részben *Staboles* Bálintól vásárolt kocák szolgáltak.

Ebéd után a hatalmas testű és csontozatu, de emellett nemes jellegű *Flórián* bika és az idej tenyészállatkiallításban I. A díjat nyert gyönyörű feislővonalu *Bujár* bika kerültek bemutatásra, amelyek jelenleg a tenyészlet törzsbikái. A *Flórián* bika hatalmas kereteinek jellemzésére közöljük, hogy az övmérete 248 cm., a szármérete pedig 26 cm. A gazdaság tehénállományát és a növendékmarhákat egy festőien szép völgyben elterülő buja legelőn szemléltek meg a kiránduló gazdák. A tenyészlet ezidőszert 90 darab tehénből, 15 darab előhasi fazéből, 20 darab növendékfazéből, 23 darab bitaborjából és 25 darab szopósborjából áll. A legelőn megtekintett tehének és növendékek a tenyészállatkiallításban elért eredményeken és az országos hírneven nyugvó várákozásoknak teljesen megfeleltek. Különösen igen nagy tetszéssel találkozott az állomány kiegyenlítettége és az egyedek nemes tejlő, szimentáli jellege. A tehéneknél a tejlő jellegét kísérő finomság nagyon szerencsésen párosul a test dongosságával és mélységével, valamint a jó csontozattal és az egészséges szervezettel. Felhúást kellett az országos elittörzskönyvbe felvett tehének, amelyeket az elittörzskönyvről már messziről meg lehetett ismerni. Ugyancsak nagy érdeklődéssel nézegették és bírálgták a vendégek a növendékúszókat és bikákat is és nehéz lenne eldönteni, hogy mi tetszett jobban. A tenyészlet ismerői szerint azonban az idej év bikaborjai talán minden eddigi évjáratot felülmúlnak és igen szép reményekre jogosítanak. A legelőn való edzett felnevelés következtében az állomány egésze és ezzel további fejlődése is biztosítva van. Tavasszal és nyáron már a kétéhes kisborjú is az enyja mellett van a legelőn.

A gazdaság yorkshire-tenyészete jelenleg 80 kocából áll, amelyek nagyon kiegyenlített képet nyújtanak. A tavasszal felépített pestis következtében a vemhes kocák igen erős részen esnek keresztül, amelynek káros következményei különösen a malacozásnál jelentkeztek. A modern berendezésű malacozató istálló, valamint a homokos és minden egyes malacos koca részére elülönített kifutók nagy tetszéssel találkoztak.

Az újgalambosi gazdaság megtekintésénél ifj. *Pajzs* Gyula és *Pajzs* Miklós házigazdák kalauzolták szíves előzőkenységgel a kiránduló társaságot.

Az állattenyésztési vándorgyűlés.

A vándorgyűlés június hó 17-én, vasárnap délelőtt 10 órakor vette kezdetét a székesfehérvári vármegyeháza nagytermében. A vándorgyűlés iránt a megyei főbírtokosok és gazdaságok köréből, valamint a vármegyei és a városi hatóságok részéről is meleg érdeklődés nyilvánult meg, különösen örömmel tapasztalhattuk a székesfehérvári kisbírtokosoknak szép számban való megjelenését. A vándorgyűlésen résztvevő gazdák és érdeklődők számát közel 150-re becsülhetjük.

Károlyi József gróf, a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület elnöke üdvözölte először a földművelésügyi minisztérium és a hatóságok meglelt képviselőit, az OMGE elnökséget és tisztikarát és a vándorgyűlés résztvevőit. Összint örömeinek adott kifejezést afelett, hogy *Somssich* László gróf, az OMGE elnöke és a magyar gazdák hivatott vezető személyes megjelenésével tisztelte meg a székesfehérvári vándorgyűlést.

Mesterházy Ernő dr., az állattenyésztési szakosztály elnöke, az OMGE részéről is melegen üdvözölte a földművelésügyi minisztérium kiküldöttét, a vármegye alispánját, Székesfehérvár polgármesterét és a vándorgyűlés résztvevőit. Megemlékezve a tanulmányi szemlékről, teljes elismeréssel fejezte ki a vármegye fejlett mezőgazdasági színvonalát és az állattenyésztés szép eredményeit felett. Meleg szavakkal mondott köszönetet a meglátogatott uradalmak és gazdaságok szíves előzőkenységéért, a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület értékes közreműködéséért, valamint az autótulajdonosoknak azért a készséggel támogatásáért, hogy az autók rendelkezésre bocsátásával a sok látóval kényelmes megtekintést tettek lehetővé.

Harrané József dr. alispán szólt fel ezután, aki kitüntetésnek minősítette a vándorgyűlésnek Székesfehérvárról való megtartását. A megye nevében örömmel üdvözölte *Somssich* László grófit és kiemelte a vármegyei törvényhatóság és a gazdáközönység között meglévő megértés és kapcsolat fontosságát.

Zavaros Aladár dr. polgármester tartott utána beszédet, amelyben rámutatott arra, hogy az erkölcsi és hitélet kiemelésén kívül hazánkban a gazdasági jólétet kell megteremtteni. A földben rejlő anyagi erőnek a kihasználását és ezzel a nemzet boldogulását biztosítását a gazdaságközönység közérdekű munkásságától várja.

Kovács Imre, a Székesfehérvári Gazdákör elnöke, a megye kisbírtokosai nevében üdvözölte lelkes szavakkal a vándorgyűlést.

Somssich László gróf megköszönve az üdvözléseket, rámutatott arra, hogy a magyar mezőgazdaság és a magyar föld művelője most éli legsúlyosabb napját, amit a földbírtokosok, földbirtok és a mezőgazdasági munkások is egyaránt éreznek, amint a jövedelmező termelés előnyében is közösen részesülnek. A mezőgazdasági válságot előidéző okok között első helyen áll a trianoni békeparancs. Magyarországon a mezőgazdasági termelés és a fogyasztás teljes egyensúlyban volt és mezőgazdasági terményeink a közös várméretben állandó és biztos piacot találtak. Trianon, fogyasztó területünk elszakításával a termelés és fogyasztás között igen nagy eltérést idézett elő, a közös várméret elvészése következtében pedig a világpiac szájba megmezőgazdasági terményeink árát és ezzel mezőgazdaságunk a világversenynek van kiszolgáltatva. Különösen a szomszédos államok elzárkózó vámpolitikája, a súlyos várnok, a kivitel és értékesítés nehézségei hatnak bémítolag mezőgazdasági termelésünkre. A válságos helyzetnek meg-

javulását az európai államok közgazdasági felfogásának megváltozásától és a közös megterésen alapuló közgazdasági politikai bevezetésétől várhatjuk, amely elsősorban az egész Európa érdeke, mert különben hamarosan Amerika vazulusa lesz. Ehhez azonban az európai államok összefogása szükséges, hogy belátásra kényszerítse a háborús, gyűlölködő államokat. A kormányunk bele kell nyulni a dolgokba, hogy céltudatos és egységes gazdasági program megtervezésével az aggasztó fordulatokat elhárítsa.

Ezután állást foglalt a földirtok forgalmának felszabadítása mellett. Rámutatott arra, hogy már ismét napirenden van a birtokforgalom korlátozására vonatkozó javaslat, már pedig a gazdasági rendszer a legáltalánosabban tiltakozik bármilyen néven elnevezett olyan szakkörök ellen, amelyek a földirtok forgalmának ellenőrzése és így az állami elővásárlási jog gyakorlása útján a birtokpolitika tartozékát a hatáskörébe. A gazdák kívánása az, hogy a földreform még függő ügyeinek elintézése után záros határidőn belül szüdjön meg végörvényesen a külön birtokbíróság és a földirtokkal kapcsolatos minden eljárásra nézve a jövőben ismét kizárólag csak a rendes bíróságok legyenek illetékesek. Reméli, hogy ennél a kérdésnél a gazdák által megválasztott képviselők helyükön lesznek. Az eredményes küzdelem érdekében a kis- és nagygazdákat összetartásra és kitartó munkára hívja fel. (Hosszantartó viharos éljenzés és taps.)

A vándorgyűlés napirendjére áttérve, elsőnek enesi **Dorner Béla** m. kir. gazdasági főigazgató tartotta meg előadását „Időszervi kérdések a sertésenyésztés köréből” címmel. Nagy érdeklődéssel kísért előadásában, amelyet a „Köztelek” lap egyik legközelebbi számában teljes szövegében közölni fogunk, rámutatott arra, hogy sertésenyésztésünk igen válságos helyzetben van, mert legfőbb pillérei: a nagyvágyópar és a sertéskezeskedelem súlyosan megrendültek. Sertésenyésztésünk az 1927. évben 300%-kal esett vissza és a felesleggel megterhelt belföldi piac nagyon kedvezőtlen értékesítést biztosít sertésenyésztésünk részére. A tengerinek igen magas ára és a kivitel hiánya miatt a sertésüzemelés veszteséggel jár. A külföldi piacokon nem vagyunk versenyképesek, mert Jugoszlávia és Románia értékes területein több és olcsóbb tengerit termel, a munkabérei kisebbek és így 15-30%-kal olcsóbb árakkal versenyezhet, valamint Lengyelország is potom áron tudja piacra dobni burgonyán nevelt és hizalt sertésanyagát. Sertésenyésztésünket megdrágítja, hogy éppen a legértékesebb tengeritermő területeket veszítettük el és a tenyésztés és hizalás helyei tekintetében egészlegesen eltolódások tapasztalhatók. Míg régen a sertésenyésztés igazodott a gazdasági üzemhez, addig ma azt látjuk, hogy managált ott is hizálnak, ahol kimozdított tengeritermő területtel nem rendelkeznek, valamint a hussértést is drágán állítják elő burgonya és előfőzött tej hiányában. A lengyel kisgazda természetesen olcsóbban állítja elő hussertését, mint a magyar nagybirtokos. Ággodalommal állapítja meg, hogy az idei szalmaforgószárást a rossz időjárás május kedvezőtlenül befolyásolta, ami a szalmaigytársítást jövedelmezőségét is veszélyezteti, már pedig öreg sertéseink értékesítése csak a szalmaigytársítástól lehetséges. Csehszlovákia, Ausztria és Németország északkeleti vámpolitikája is egyre jobban megbenjíti sertésüzemelésünket. Ausztria messzemenő áldozatkészséggel támogatja állattenyésztését, a Németországban bevezetett rejtelmi prémium-rendszer következtében pedig ma már a német sertés is versenyképesen jelenik meg a bécsi piacon. Zsirtsertéseink jövőbeni értékesítésére kedvezőtlen kilátások nyílnak. A bécsi piacon ma már nem az extrém zsíros sertést, hanem inkább a 120-130 kg-os keresztetett anyagot keresik. Amerikában óriási zsírkészletek vannak, amelyeknek értékesítését állami hitellel mozdítják elő. Az előadó véleménye szerint sertésenyésztésünk helyzetének megjavulását elsősorban a tengeri állattermékek fokozásától és így olcsóbb tengeri természetűtől remélhetjük. Rámutatott arra, hogy a tengeri nagyon mostoha elbánásban részesül, pedig hivatali szakemberek véleménye szerint tengeritermésünket, részben a csutka-szalalék megjavításával legalább 20%-kal lehetne fokozni. Ajánlja ezenkívül az őszi árpa termelésének fokozott felkarolását is. Rámutat arra, hogy Budapest székesfőváros magas vásári illetékei is nagyon terhelik a sertéskezeskedelmet. Véleménye szerint a kormány a kivitt állatok forgalmi adójának visszatérítése, méltányos vasúti tarifa és hizalási hitel útján nyújthatna segítséget a nehéz helyzetben lévő sertésenyésztésnek. Foglalkozott az öntőanyagok drágaságával és tájékoztatta a vándorgyűlést a szimultán ártással szerzett kedvező tapasztalatokról. Kívánatosnak tartaná, hogy a nagy károkat okozó malacbetegségek tanulmányozására és elhárítására a kormány külön hivatott szakembereket képeztesse ki. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

A következő előadó **Pavlicsek Adorján** m. kir. gazdasági felügyelő, a Fejérmegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület igazgatója volt, akinek „Fejérmegye szarvasmarhatenyésztése, különös tekintettel a tejellenőrzés terén szerzett tapasztalatokra” címen tartott és nagy tetszéssel fogadott előadását a „Köztelek” közeljövőben közölni fogja, ezért itt csak vázlatosan ismertetjük.

Az előadó ismertette Fejér megye éghajlati és termelési viszonyait, majd részletesen foglalkozott Fejér megye állattenyésztésének történelmével és különösen a szarvasmarhatenyésztés fejlődésével. A világháború befejezése után Fejér megye volt az első és odáig az egyetlen vármegye, ahol ismét kezdetét vette a tejtermelés ellenőrzése. Az 1922-ben megalakult Fejérmegyei Szarvasmarhatenyésztő, Törzskönyvelő és Tejtermelésellenőrző Egyesület a tejtermelés ellenőrzésén kívül már a szarvasmarhatenyésztés fejlesztésére is kiterjesztette működését. Az egyesületi munka iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés következtében 1928. év május 1-én 50 tehénészetben már 2540 darab tehén állott Fejér megyében ellenőrzés alatt. Az ellenőrzött tehének tejtermelése terén igen szép eredményeket szemléltető grafikonokon mutatta be, amelyek szerint az 1920. évi termeléssel szemben az 1927. évben elért tehénenkénti átlagos tejszám 1303 kg emelkedést mutat. Ismerteti az eddigi rekorderedményeket, amelyek között még mindig legkiválóbb az Augustia 26. termelése. Az egyesületnek 1927 november 1-ig 57 darab 6000 kg tejszámot meghaladó teljesítményű tehene volt és ugyancsak nagy a száma az országos szarvasmarha elitörzskönyvbe felvett tehéneknek is. A népies tenyésztés ismertetésénél rámutat arra,

hogy a már bevezetett népies tenyésztésellenőrzésnek még tovább kiterjesztése lenne kívánatos. Beszámolt a törzskönyvi bírálatok eredményéről, amelyeknek alapján eddig 1560 tehén és 91 bika került be a törzskönyvbe. A Fejérmegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület működését azonban nemcsak a vármegye területén folytatta, hanem tevőlegesen részt vett az ország több vármegyéjében megalakult hasonló célu intézmények megszervezésében is. A köszönet és elismerés hangján emlékezik meg az egyesület jóakaróiról, akik úgy erkölcsileg, mint anyagi támogatással segítettek elő az egyesület működését. Végül a kirándulók előzetes tájékoztatásul ismerteti **Dreher Jenő** martonvásári tehenésztőit, amelyekre a tanulmányi szemle során fogunk visszatérni.

Mesterházy Ernő dr. szakosztályi elnök az értékes és nagy tetszéssel fogadott előadásokért meleg szavakban mond köszönetet.

Konkoly Thege Sándor dr., az OMGE főtitkára a Fejérmegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület működéséről és az elért eredményekről tartott előadással kapcsolatban kedves kötelességnek tartja, hogy teljes elismeréssel emlékezzék meg a Fejérmegyei Gazdasági Egyesületről, amely a háború után uttóbb munkát végzett a tejtermelés ellenőrzésének újból való felkarolása és a minőségi tenyésztésnek bevezetése terén. Ezt a szép példát országos mozgalom követte. Kiemeli **Pavlicsek Adorján** igazgató érdemeit, amelyeket ezirányú lelkes munkájával szerzett. Rámutat ezután arra, hogy nem elég az elhangzott tanulságos előadások utmutatása nyomán a termelést fejleszteni, a megfelelő értékesítést is biztosítani kell. Ennek érdekében a külföldi államok messzemenő anyagi áldozatokat hoznak, így az ipari Németország is óriási összegekkel támogatja az állattenyésztést és bevittl jéggyek kiadásával biztosítja a német sertések külföldi versenyképességét.

Erre a támogatásra fokozottan rászorult a kivitelre utali magyar állattenyésztés, ezért javasolja, hogy a vándorgyűlés irjon fel a pénzügyminiszterhez a *kivitt állatok forgalmi adóját megígért visszatérítésének mielőbbi elrendelése* érdekében, valamint kérje fel a földművelésügyi és a pénzügyminisztert, hogy német mintára a magyar állattenyésztés külföldi versenyképességét a *hizott marhák és sertések kivitelének anyagi támogatásával akár bevittl jéggyek útján, akár más megfelelő formában biztosítsa*. Véleménye szerint a földművelésügyi kormány nagy szabású törekvései, mint a szikes és futóhomokos területek megjavítása, árterületek lecsapolása stb. csak akkor lehetnek eredményesek, ha egyidejűleg az állattenyésztés fejlesztése útján az új területek részére szükséges istállótrágyamelegység is biztosítható lesz. Az állattenyésztésnek a kort elősegítése nemcsak a hizalásra lenne előnyös, hanem a belföldi piac tehermentesítésével és a kereslet fokozásával a sovány állatanyag is jobban értékesíthető és a tenyésztésben általános felüldülés következik be. (Helyeslés és éljenzés.)

Floch-Reyherberg Alfréd dr. lovag méltatja a vándorgyűléseknek nagy jelentőségét. A szeszgyári moslék jobb minősége érdekében szükségesnek tartaná, hogy a kormány a meláznak elkülönített leparálását engedélyezze.

L. Leopold Lajos értesítője szerint Angliában használni lehetne állati termékeket kivinni, de erre a célra hiányoznak a megfelelő hűtővagonok.

enesi **Dorner Béla** szerint az angol kivitelnek technikai akadályai nincsenek, de a mi termelési költségeink mellett az angol piacon ma még nem vagyunk versenyképesek.

Elek István dr. egy beadott indítványt képesen rámutatott arra, hogy igen sok állatgyógyászati cikket, mint a distillát, carbivent-pálcákat stb. csak a gyógyszerárak közbenjöttével lehet beszerezni, mivel a közegészségügyi törvény értelmében mérget tartalmazó állatgyógyszerek árusítása csakis gyógyszerárak által történhetik. Ez a 30%-os gyógyszerári közvetítől haszon a gazdasági üzemelt magyar holdankint 50 fillérral terheli meg, anélkül, hogy ez a rendszer különösebb biztosítékot nyújtana. Ezért javasolja, a vándorgyűlés keresse meg az illetékes ténnyeket, hogy az állatgyógyászathoz szükséges tömegcikkéket gyógyszerári közvetítés nélkül a készítő gyáraktól kaphassák meg a gazdaságok.

Mesterházy Ernő dr. a vándorgyűlés egyhangú helyeslése alapján határozatilag kimondja az elhangzott javaslatok elfogadását és más tárgy nem lévén, a gyűlést befejezti.

A vándorgyűlést követően a résztvevő gazdák és vendégek közös ebédre gyűltek össze.

Dreher Jenő martonvásári uradalmának és Tordas közeg népies szarvasmarhaállományának megtekintése.

Junius hó 17-én délután a kiránduló társaság Martonvásárra utazott, ahol Dreher Jenő 17,500 kat. holdas uradalmának egy részét tekintette meg.

Erdőmájorban először a kifutóban lévő angol telivér kancák kerültek bemutatásra, amelyek úgy nélem, mint származás és az elért versenyeredmények tekintetében teljes elismerést érdemelnek. A telivér ménes jelenleg 27 darab anyakancából áll, amelyeket részben az uradalomban lévő **Lavendel II.**, részben pedig kisbéri telivérmenek fedeznek.

Nagy tetszéssel és érdeklődéssel szemlélték a kirándulók a legelőn megtekintett éves mén- és kancacsikókat is, amelyeknek nemcsak külme és fejlettsége kellett feltűnést. A csikók között Angliából behozott igen jó származású 3 darab kanca és 3 darab ménesikó van. Igen jó benyomást tett az alagi istálló mintájára épült kancaszálló, ahol a kiscsikók kancák voltak elhelyezve. Tetszést aratott az uradalomnak **Wool-Winder** és **Lappalie** után származó **Lavendel II.** törzsménje, amelynek belső értékét is igazolták kiváló utódai. Ugyancsak Erdőmájorban áll az uradalomnak **Tomy** nevű amerikai telivér ménje is, amely után az uradalom kocsilovait nevelik. Az európai hírnevű angol telivér ménes az áldozatkész és szakértő irányítás jeleit mutatta.

Tordas májorban az uradalom legnagyobb tehozamú tehenésztete került bemutatásra. Ez az uradalomnak a legfiatalabb tehénésztete, ahol már saját nevelésű fiatal tehének állanak. A jó küllemű tehének fejési átlaga jelenleg 142 liter. Megemlíti érdemel, hogy az uradalom 405 darab ellenőrzött tehének az 1926/27. évben a tehénenkénti évi átlagos tehozama 3922 kg volt.

Ezek után **Tordas közeg** népies tehenállományát tekintették meg a vendégek, ahol **Podhratzky János**, a közeg evangélikus lelkesítője üdvözölte a vándorgyűlés résztvevőit. Tordas közeg jó tejelő jellegű és kiegyenlített tehenállománya például lehet a fejérmegyei közegek előtt. A

gyakran kissé túlfinomodott és kistömögű tehének között nem ritka a 18-20 literes állat sem. A lelkes és eredményes tenyésztői munka felett **Somssich László gróf**, az OMGE elnöke elismerését fejezte ki.

A martonvásári uradalom megtekintésénél **Zsigmondy Mihály** dr. jogtanácsos, **Viktorin Gusztáv kasznár**, **Rónay Ernő** főintéző és **Tóth Zoltán** segédfőt kalauzolták készséges előzékenységgel a kiránduló társaságot, amelyet az uradalom uzonnával vendégelt meg.

Ezzel véget ért a jól sikerült vándorgyűlés, amelyről szép és tanulságos emlékekkel tértek haza a vendégek messze otthonukba. **Batta Pál.**

Finn és eszt gazdák tanulmányútja.

A folyó hó első felében Budapesten lezajlott III. finn-ugor közművelődési kongresszus után a kongresszus elnökségének felkérésére az OMGE folyó hó 14-től 17-ig négy napos tanulmányi körutat rendezett a kongresszus gazdatagjai részére, hogy ilyen módon alkalmat nyújtsanak nekik közvetlen betekintést nyerni a magyar mezőgazdasági viszonyokba. E tanulmányútra az OMGE a nagyobb finn- és eszt gazdasági egyesületeket külön is meghívta. Az érdeklődés és a jelentkezők száma várakozáson felül nagy volt, úgy hogy a résztvevők számát technikai okokból 30-ra kellett korlátozni. A résztvevők sorában gazdatársadalmi szervezetek, szövetkezetek vezetői, tisztviselői, tanárok és gyakorlati gazdák voltak. Emeltesse érdemes, hogy a kiránduló társaság 30 tagja közül 12 nő volt, nagybárára gazdasági tanárnők és növendékek.

A kirándulás első napján a Hatvani báró-féle nagyteleki uradalmat tekintették meg a finn és eszt vendégek. A pályaudvaron **Legdy Udön** a Hatvani Növénymemesítő R.-I. vezérigazgatója és **Niedermüller Ferenc** dr. üdvözölték az uradalom nevében a vendégeket. Majd kocsikon a Növénymemesítő R.-T. mintaszerű anyatelepre hajtottak, ahol **Legdy Udön** szakszerű magyarázatai mellett nagy érdeklődéssel tanulmányozták az ott folyó növénynevesítő munkát. A pannon-bükköny iránt különösen érdeklődtek a vendégek, mert az hideg klímájuk mellett igen fontos takarmánynövénynek ígérkezik. A növénynevesítő és szaporító parcellák megtekintése után **Niedermüller Ferenc** dr. főállatorvos és **Gyárfás Gyula** központi intéző kalauzálása mellett a tehenésztet és a nagyteleki uradalom gazdaságát tekintették meg. Szemle után **Hatvani Endre** báró látta vendégül a társaságot. Ebéd után a cukorgyár megtekintésére került sor. Végül még **Hatvani Ferenc** báró uzonnát adott a vendégek tiszteletére, akik az estü vonattal visszatértek Budapestre.

Másnap Keeksemőtre utazott a társaság, ahol a pályaudvaron a város nevében **Fáy András** főispán, továbbá **Dömötör Lajos** dr. és **Harkányi Béla** városi tanácsnokok, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara részéről pedig **Gesztyeli Nagy László** igazgató üdvözölték őket. Itt elsősorban a gazdasági tanítónőképző intézetet tekintették meg **Nyárády József** igazgató és a tanári kar kalauzálása és magyarázata mellett. Az intézet berendezése és oktatási rendszere nagy érdeklődést keltett a vendégekben, akik között néhány hölgy hasonló intézetnek is igazgatója, illetőleg tanárnője saját hazájában. Ezután a város autóbusszára a Keeksemét város tulajdonát képező **Szikra-i szőlő- és pincegazdaságot**, a Keeksemét körüli gyümölcsösöket és a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara mintaszerű gyümölcsösét tekintették meg. Rövid sétát tett a társaság az alpi síkra, ahol nagy érdeklődéssel halgatták annak történelmi vonatkozásait. A tanulmányi társaság egész napon a város magyaros vendéglátását élvezte.

A tanulmányút harmadik napjának programja a kisbéri és bábolnai m. kir. ménesintézetek megtekintése volt. A kisbéri érkező társaságot a pályaudvaron fogadta és üdvözölte a ménesintézet vezetője és tisztikarának több tagja, akiknek társaságában a ménes telepre hajtottak. **Ketzán Emil** alezredes, **Pólnitzky Lajos** őrnagy és **Ghéczy Miklós** százados szives vezetése és magyarázatai mellett sorra megtekintették a telivér törzsméneket, a kancasállományt, majd az angol félvérmeneket. Különösen elragadtatással szemlélték a pompás telivérmeneket, majd a valóban impozáns latványt nyújtó vágott félvérmenest. A ménesbirtok részéről **Rochlitz Tódor** jóságfelügyelő, **Born Antal** főintéző és **Harmath Ferenc** intéző vezették és adtak felvilágosításokat a társaságnak. Sajnos, az idő rövidsége miatt csak futólag lehetett megtekinteni a yorkshire sertésenyésztetet és a szimmentáli tehenésztetet, amely után a vasdinyepusztai tejműkasképző iskolát és tejházat nézték meg, ahol **Kovács** tanár volt szives a társaságnak magyarázatokkal szolgálni. Innét fogatokon Bábolnára hajtottak. **Molnár Iván** jóságigazgató, **Kósa Zoltán** főintéző, **Rigó** százados és **Rutich Odön** intéző előzékenyen már a ménesbirtok határánál várták és üdvözölték a vendégeket, majd sorra bemutatott nekik a ménesbirtok kiváló rambouillet juhászát, mangalica tenyésztését, az ut mellett legelősző telivér arabs- és lippizai anyakancaménest, majd a tisztavéri szimmentáli tehenésztetet, amely utóbbinak magas tehozamát a fejlett szarvasmarha-

tehenésztés
szemléltet
arabs és
gyönyörű
nép m...
Magyar
János po
démiai l
előzéken
gazdasági
Bánvá
János po
korábban
társzeker
adott, ma
került sor
szakszerű
mentali te
különböz
érdeklődé
Délben az
délgek tisz
főhercegi
telepének
ton jóság
és tájékoz
ságot. Vég
lévő allga
impozáns
tejelési er
A szemle
ista vend
után az es
A gazdag
nalmányut
dekidőst t
désék iránt
délataikról
hogy ez a
a magyar
kémk külfö
hétől meg
vezetmi. Hál
intézmények
akiknek szí
faradozása
csak köszö
kárt, Schaff
közgazdas
tesével szíve
végigkísér
szakszerű f
súkre állani.

A gazda

Az Ország
János földm
20-án a föld
ben összes ú
Jelen volta
kár, **Buday B**
Cselekovits F
nics főelőad
dr. **Baróthy I**
Dénes Árpád
dr., **Fáber S**
dr., **Gulácsy**
dr., **Kégl J**
dr., **Magyar**
Némethy Zolt
dr., **Reischl**
Miklós dr.,
Sikács Elen
Tabódy Ida,
dr. a Tanács
Jósa Béla dr.
László, a f
szakoktatási
Mayer Ján
beszédében
termelési sz
pontjából me
Kiemelte, h
hatásköri ell
minisztérium
egyezsé írté
sági oktatás
ügyi minisz
Megállapított
elmélyítése
oldalsága é
megválaszt
s azokhoz all
továbbfejlesz
reformáltassa
Buday Ba
Bizottság 192
tesen ismerte
tűt. Rámutat
hogy a gaz
eszámjét a

tevésséssel bíró finn-eszt gazdák is elismeréssel szemléltek. Elragadtatásuk a telepontjára hágtott az arabs és lippizai törzsménest, amelyben sokáig gyönyörködtek. Este a társaság Győrbe utazott, ahonnan másnap reggel Magyaróvárra indult.

Magyaróváránál **Bittera Miklós** dr. gazdasági akadémiai tanár fogadta a vendégeket és a város áit előzőeken felajánlott autobuszon bekísérte őket a gazdasági akadémia igazgatósági tanácstermébe, ahol **Bánvárt** Sándor igazgató a tanári kar élén és **Sattler** János polgármester várta és ünnepélyes fogadtatás keretében üdvözölték a társaságot. Az akadémia és tanszékeinek bemutatása után a város villásreggelit adott, majd az akadémia gazdaságának megtekintése került sorra, ahol **Kolbái** Károly tanársegéd szolgált szakzerű magyarázatokkal. Az akadémia kiváló szimmentális tehetségét, yorkshire sertésfajta tenyésztését, nemkülönben növényfajta és műtrágyázási kísérleteit nagy érdeklődéssel tanulmányozták a finn-eszt gazdák. Délben az akadémia fényes bankettet adott a vendégek tiszteletére, amely után autobuszon a Frigyes főhercegi uradalom sajtógyárának, majd sertéshizlító telephely megtekintése következett. Itt **Höckel** Ágoston jószágigazgató és **Kuttl** Hugó inléző kalauzoiták és tájékoztatták a nagy érdeklődést tanúsító társaságot. Végül még az uradalom Krisztina majorjában levő allgani tehénészetet tekintették meg, amely imponáns méreteinél, kiváló állományának magas tejeslési eredményeivel méltón kellett elragadtatást. A szemle után a főhercegi uradalom uzsomnára látta vendégül a tanulmányi társaságot, amely aztán az esti gyorsvonattal visszautazott Budapestre. A gazdag és sok tanulságos látványlót nyújtó tanulmányút során a finn-eszt gazdák örvendtek érdeklődést tanúsították a legkülönbözőbb részletkérdések iránt is és a szerzett benyomásaikról, tapasztalataikról sűrűn készítettek jegyzeteket. Bizonyos, hogy ez a tanulmányi út hasznos szolgálatokat tett a magyar mezőgazdaság és mezőgazdasági termékeink külföldi propagandájá ügyének, amely remélhetőleg nem sokára gyakorlati eredményekre is fog vezetni. Hála köszönet illeti mindama tényezőket, intézmények és uradalmak vezetőit és tisztviselőit, akiknek szives előzékenysége, aldozatkészsége és fáradozása biztosította a kirándulás sikerét. Ugyancsak köszönet illeti **Eöner** Jenő dr. kamarai segéditkár, **Schäffer** István dr. tanárt és **Schmidt** Ernő közigazdást, akik **Bédly** Gyula OMGE titkár vezetésével szivesek voltak a társaságot tanulmányútján végigkísérni és nekik mindenirányu tájékoztatással, szakzerű felvilágosításokkal állandóan rendelkezésükre állani.

A gazdasági akadémia reformja.

Az Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács **Mayer** János földművelésügyi miniszter elnöklésével június 20-án a földművelésügyi minisztérium tanácstermében összes ülést tartott.

Jelen voltak: **Tóth** Jenő dr. földművelésügyi államtitkár, **Buday** Barna OMGE igazgató, a tanács elnöke, **Cvetkovits** Ferenc dr. miniszteri osztálytanácsos, a tanács főelőadója, **Berzeviczy** Zsigmond, **Bittera** Miklós dr., **Baróthy** Lajosné, **Benedekti** Samu, **Beszterczey** Gábor, **Bánvárt** Sándor, **Csabai** Kálmán, **Czobor** László, **Dégen** Árpád dr., **Erdélyi** Aladár dr., **Eöttevényi** Olivér dr., **Fábry** Sándor dr., **Grabovszky** Miklós, **Gratz** Ottó dr., **Gulácsy** Sándor, **Hoór** Károly dr., **Hulyra** Ferenc dr., **Kégl** János dr., **Lukácsy** Imre, **Marek** József dr., **Magyar** Kázmér, **Nagy** Sándor, **Németh** Jenő, **Némethy** Zoltán, **Tokaji** Nagy László, **Ormányi** János dr., **Reischl** Richárd, **Schandl** József dr., **Siegescu** Miklós dr., **Szankovics** János, **Szabó** Sándor dr., **Székes** Elemér, **Székelly** Győző dr., **Szél** László dr., **Tabódy** Ida, **Ujhelyi** Andor dr. és **Wellmann** Oszkár dr. a Tanács tagjai, **Suhajda** Tibor, a Tanács titkára, **Jósa** Béla dr., **Pesthy** Béla, **Nyárády** János és **Torday** László, a földművelésügyi minisztérium gazdasági szakoktatási osztálya részéről.

Mayer János földművelésügyi miniszter megnyitó beszédében a gazdasági szakoktatásnak, az ország termelési színvonalának általános emelése szempontjából messze kiható jelentőségére mutatott rá. Kiemelte, hogy a gazdasági szakoktatást érintő hatásköri ellentétek a földművelésügyi és a kultuszminisztérium között megszűntek, amennyiben meg egyezés történt, hogy a 15 éven felüli tanulók gazdasági oktatásáról szóló gondoskodás a földművelésügyi minisztérium kizárólagos hatáskörébe tartozik. Megállapította azt is, hogy a gazdasági ismeretek elmélyítése és a mezőgazdasági tudományok sokoldalúsága és fejlődése szükségessé teszi, hogy a megváltozott körülményeknek figyelembevételével s azokhoz alkalmazkodva a gazdasági akadémia is továbbfejlesztésének s a szükséghez képest megreformáltassanak.

Buday Barna ügyvezető-alelnök a Tanulmányi Bizottság 1927. évi működéséről számolt be, részletesen ismertette a múlt évi munka főbb mozzanatait. Rámutatott, hogy elérkezett az ideje annak, hogy a gazdasági tankötelezettség bevezetésének eszméjét a törvényhozás komoly megfontolás

tárgyává tegye. Megnyugtató, hogy a hatásköri demarkációs vonal meg van vonva a földművelésügyi és a kultusz-kormány között a most már csak azt tartaná szükségesnek, hogy ez a megállapodás a gyakorlatban is érvényesüljön.

Cvetkovits Ferenc dr. főelőadó a Tanács tagjainak tájékoztatása céljából ismertetett azokat a lehetőségeket és módokat, amelyek a gazdasági akadémia reformjának gyakorlati kivitelénél figyelembe jöhetnek. Ezek közül elsősorban és főképpen a gazdasági akadémiai hallgatók gyakorlati kiképzésénél számbajöhető rendszerekre és módokra mutat rá részletesen, megvilágítván, hogy e tekintetben a következők jöhetnek figyelembe: 1. Gazdasági gyakorlatszerzés az akadémiaikon kívül, magángazdaságokban. 2. Gyakorlatszerzés, helyesebben gyakorlati kiképzés a gazdasági akadémiai keretein belül, azok tangazdaságaiban. Az akadémiai keretein kívül szerzendő gyakorlat megszerzésére ugyancsak két módozat jöhet figyelembe, ugymint: 1. gyakorlatszerzés a gazdasági akadémiai tanulmányok megkezdése előtt, vagy 2. az akadémiai tanulmányok megszerzése után. Ezeknek az alapvető kérdéseknek tisztázásával függ össze elsősorban az akadémiai tanulmányi idejének a mai három évben való meghagyása, avagy annak négy évre való fölemelése.

Hulyra Ferenc dr., **Ormányi** János dr., **Erdélyi** Aladár dr., **Gratz** Ottó dr., **Eöttevényi** Olivér dr., **Reischl** Richárd, **Kégl** János dr., **Bánvárt** Sándor és **Buday** Barna hozzászólása után az az általános végső következtetés alakult ki a Tanács ülésén, hogy a gazdasági akadémiaiknak a kor igényeikhez mért reformjára szükség van s e reformnak a következő főbb szempontok figyelembevételével kell megindulnia:

1. A természettudományok, az akadémiai tantervébe több óraszámában való fölvétele s a tananyag kibővítése révén az eddiginél jobban elmélyítendő, minthogy az összes gazdasági szaktudományok a természettudományokon épülnek fel.
2. A hallgatók gyakorlati kiképzésére a mainál nagyobb súlyt kell vetni és gondoskodni kell a hallgatók intenzívebb gyakorlati foglalkoztatásáról.
3. Az elméleti oktatás és gyakorlati kiképzés egyidejűen és párhuzamban haladjon, amiből az következők, hogy
4. a gyakorlati kiképzés az akadémiai keretei között kell, hogy folyjék.
5. Szükséges, hogy a reformeszmék gyakorlati megvalósítása érdekében az akadémiai tanulmányi ideje a mai három évről, négy évre emeltesék fel.

Felhívás előfizetőinkhez.

Július hó 1-ével előfizetést nyitunk lapunkra. Felhívjuk csakis azokat a tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése e hó végéig lejárt, hogy az előfizetési díjat a lapunk 50. számához csatolt postautalványon mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. **Aktk az előfizetési díjat július 10-ig nem küldik be,** azok címére a lap küldését kénytelenek leszünk **beszüntetni.**

Az előfizetési díjat **ugyanazon cím alatt kérjük beküldeni, mint amely címen a lap jár.**

Előfizetési árak:

egy évre	32 pengő
félévre	18 "
negyedévre	10 "

OMGE-tagoknak a tagsági díjon felül:

egy évre	20 pengő
félévre	11 "
negyedévre	6 "

A Kétdőhivatal.

VEGYESEK.

Munkában a malomtröszt.

Május 22-i számunkban megírtuk, hogy hír szerint a fővárosi és vidéki malmok megegyeztek abban, hogy a gabonabevásárlást közös számlára végezzék, így kikapcsolják az egymásközötti versenyt. Ugy látzik, a malomtröszt tényleg megalakult, mert ennek első hatása máris jelentkezik. A fővárosi és a vidéki malomegyesület nemrégim kimondotta, hogy buzánál csak 79 kg-ig fizet bonifikációt az eladónak. Mig tehát tavaly az áru- és értéktözsden sikerült a gazdáknak kivívniuk azt, hogy a tözdeszokványok megváltoztattak olyképen, hogy buzánál 79 kg-on felül 80 kg-ig 1/2% minőségmegtérítést kapjon az eladó, (bár ez sem elég, mert 1% járna), addig a malmok egyszerűen nullifikálják a tözdeszokványokat és mint állam az államban, 6k akarják diktálni a gabonaeladási feltételeket a gazda kárára.

A gazdák válasza erre csak az lehet, hogy **olyan költevelést, amely a buzánál 80 kg-ig nem ad minőség-**

megtérítést, nem ír alá. A kormány teendője pedig az, hogy a kartell-törvény tető alá hozásával, a malomegyesülettel a gazdaközönség megrövidítésére irányuló tevékenységét lehetetlenné tegye.

A malomegyesület vezetői egyuttal tözsdetanácsosok is, de hogyan tartják ezek az állásikkal összehangolhatónak azt, hogy a tözsdetanács határozatával ellenkező megállapodást létesítsenek?

Amíg a dunai államok tözsdéi kiküldöttei megállapodtak abban, hogy a felülfizetéseket 1/10 kg-ig teljesítik, addig nálunk csak 1/20 kg-onként kap a gazda minőségmegtérítést, de 1/10 kg súlytöbbletért nem. Jó volna már a tözsdetanácsban a malomérdeklőség reprezentánsaival a gazdaérdeklőség kiküldötteinek találkozniok, hogy megkérdezzék, vajjon ily esetben az általuk szentnek nevezett tözdeszokványokat mért nem hajlandók respektálni. Miért járja ki magát a tözsdetanács a népszövegségnek a gazdákkal szemben?

(Rg.)

Főintézői kinevezés. — **Karátsonyi** Jenő gróf v. b. t. t. a Máltai Lovagrend rk. követe **Koller** Ferenc uradalmi intézőt, pilisvörösvári és solymári uradalmainak főintézőjévé nevezte ki.

Hevesvármegye tiltakozása az OFB meghosszabbítása ellen. Hevesvármegye törvényhatósági bizottsága június hó 19-én tartotta nyári közgyűlését. A törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület feliratát, amely az Országos Földbirtokrendező Biróság megszűntetését kívánja és az Országos Birtokrendező Biróság tervezett felállításá ellen tiltakozik, felterjeszti a miniszterelnökhöz annak kijelentésével, hogy rendületlen bizalommal viseltetik **Bethlen** István gróf miniszterelnök személye, valamint az egész kormány iránt.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület új székhelye. A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület székhelye a háborúelőtti időben Gyöngyös volt, amely a vármegye gazdaközönsége részére könnyebben volt megközelíthető, mint a vármegye székhelye, Eger. A háboru utáni időkben az egyesület székhelyét Egerbe helyezte át, hogy a központi hatóságokhoz közelebb legyen. Ez az áthelyezés azonban nem bizonyult szerencsésnek, ughy az egyesület folyó évi április hó 26-án megtartott rendes közgyűlésén úgy döntött, hogy az egyesület székhelyét ismét Gyöngyösre helyezze át, ami már meg is történt.

Gazdanagygyűlés Tolnatanásiban. Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara folyó hó 17-én, Tolnatanásiban látogatott gazdanagygyűlést rendezett. **Hoyos** Miksa gróf elnöki megnyitójában a mezőgazdaság válságos helyzetét valóza kijelentette, hogy a megoldás első feltétele, hogy a gazdatársadalom tömörüljék. Tolnatanási és vidéke gazdaközönsége memorandumban foglalta terjesztette panaszait és kívánásait a gazdagyűlés elé és a kamara közbenjárását kérte. A memorandum felolvasását vita követte. **Serbán** Iván dr., az Országos Mezőgazdasági Kamara főtitkára előadásában rámutatott állataink és terményeink külföldi értékesítésének nehézségeire és kormánysegítségben, valamint versenyképes áruk termelésében jelölte meg a kérdés megoldását. **Füth** Tibor báró és **Dencz** Ákos dr. országgyűlési képviselő indítványára a gazdanagygyűlés egyhangu lelkesedéssel üdvözlő tviratort intézett **Bethlen** István gróf miniszterelnökhöz, **Bud** János pénzügyminiszterhez és **Mayer** János földművelésügyi miniszterhez.

Gazdasági előadások Sopron megyében. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület képviselőiben **Raff** Pál titkár e hó 17-én több községet felkeresett, ahol a kisgazdáknak időszerű gazdasági kérdésekről szakelőadást tartott. **Sobor** községben megjelentek az előadáson 30-an a gazdák közül, akik az előadás után azonnal megalakították a helybeli gazdakört. **Egyed** községben az előadás után szintén megalakult a gazdakör. **Rábacsanak** feletti gazdasági kulturával és magas nivón álló állattenyésztéssel bíró kisgazdái is nagy érdeklődést tanúsítottak, élükön a község lelkes vezetőjével, **Németh** Pál esperes-plébánossal, az állattenyésztés ügyköréből merített szakelőadás iránt.

Tanulmányi kirándulás Bükön. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 15-én tanulmányi kirándulást rendezett a vármegye gazdaközönsége részére a Nagycenki Cukorgyárak R.-T. büki gazdaságába. A tanulmányuton 120 gazda jelent meg, akiket Bük vasútállomáson **Farkas** Elemér ev. lelkész, az ottani gazdakör elnöke üdvözölt. Az üdvözlésre **Losonczy** Elemér gazdasági egyesületi elnök válaszolt és örömeinek adott kifejezést, hogy Sopronmegye gazdatársadalma olyan szép számban jött el a gazdasági egyesület hívó szavára, hogy az uradalom mintagazdaságában tapasztalatait gyarapítsa. Ezután a résztvevők fogatokon a magnemesítő telepet tekintették meg, majd **Pichler** Richárd, a Nagycenki Cukorgyárak R.-T. igazgatója szives vendég-szeretete folytán ebédre a Nagycenki Cukorgyár R.-T. látta vendégül a kirándulókat. Innen **Korpamajorba** mentek tovább, hol a havasi mintára berendezett zakaszos legelőgazdaságot tekintették meg, amelyet az uradalom rendezett be importált szimmentális tehenei részére. A résztvevők végül megköszönték

a gazdasági egyesület vezetőségének fáradozását, amelyet a kirándulás gondos megszervezése körül kifejtett. A gazdasági egyesület ezután is köszönetet mond a Nagycenki Cukorgyár R. T. igazgatóságának a gazdák szíves fogadtatásáért, valamint a gazdáknak is, hogy olyan nagyszámban jelentek meg.

Tanulmányi kirándulás Csermajorba. A Sopron-megyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy tanulmányi kirándulást rendez a csermajori m. kir. kisközoktatási iskola tanegységébe, a vármegye gazdái részére. A tanulmányi kirándulást július 3-án tartja meg a gazdasági egyesület, amivel kapcsolatban felkéri a gazdákat, hogy a saját érdekében a tanulmányuton minél számosabban jelenjenek meg és részvételi szándékukat folyó hó 29-ig közöljék írásban a gazdasági egyesület titkári hivatalával. A kirándulás alkalmával a megjelenők a *vünyédi* vasutállomáson fognak találkozni, ahonnan a gazdasági egyesület vezetőségével együtt fognak Csermajor-ba menni.

A Faluszövetség kapuvári kiállítása. A Faluszövetség sopronvármegyei és a kapuvári járás vezetőinek és intézményeinek közreműködésével augusztus hó 11-15-ig Kapuvárott mezőgazdasági, kulturális és ipari kiállítást rendez. A kiállítással kapcsolatban lö- és kocsiversenyt, valamint szautó-, kaszáló- és egyéb mezőgazdasági munkaversenyt tartanak. Bemutatásra kerülnek a kiállítás megnyitása alkalmával különböző népviseletek és népszokások is. A kiállítás előkészítésének munkáját a Faluszövetség részéről Nagy Sándor igazgató és Radóti István titkár irányítják. A helyi rendezőbizottság elnöke Ghiczy Ödön főszolgabíró, akinek munkájában Vámos Ferenc főjegyző és Balázs Gyula dr. aljegyző osztoznak. A kiállítás alkalmával az államasutak Budapestre és Győrbe különvonatot indítanak. A kiállításra utazók az ország bármely részéről 50%-os menetdíjkezdményben részesülnek. A Faluszövetség ezután is felhívja a különböző intézményeket, gazdaköröket és levelezőegységeket, hogy a kapuvári ünnepségeken való részvételi szándékukat a Faluszövetséghez (Budapest, IX., Üllői-ut 1) jelentik be. A kiállításra vonatkozó felvilágosítást a Faluszövetség és a kapuvári rendezőbizottság ad.

Tenyészállatkiállítás és vásár Szécsényben. Nőgrád és Hont vármegyék gazdasági egyesülete folyó évi július hó 8-án, Szécsényben, a vásártéren díjazással egybekötött tenyészállatkiállítást és vásárt rendez. A kiállító kisközoktatási között 26 díjat osztanak ki. A kiállítás elsőrendű anyag (bika, tehén és üsző) kerül bemutatásra, ennél fogva a gazdaközönségnek módjában lesz esetleges szükségletét ott beszerezni. Mindennemű felvilágosítással a Nőgrád- és Hontvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala (Balassagyarmat, Vármegyeház) szolgál.

Szaai komlójelentés. Az utóbbi napokban uralkodott melegebb időjárás a saazi vidéken a komlótelepeken jelentékeny javulást eredményezett, habár a májusi hideg időjárás kártétele teljesen el nem tűnt úgy, hogy a komlóskertek jelenleg igen egyenlően fejlődési állapotot mutatnak. A telepek egyharmada jónak jelezhető, egyharmada közepesnek, míg egyharmada nem heverte ki az időjárás kártételét és ez gyengének minősíthető. Emellett az utóbbi egyharmadrész a földi bolhától is sokat szenved. Általában a komló, más évekhez viszonyítva, visszamaradt. A mélyebbfekvésű helyeken a levéltetű is jelentkezett. 1927-es komlóban az üzlet csekélyebb volt és az irányzat nagyon csendes. 1927-es saazi komlót 1650-1750 cseh koronával jegyzik; tranzitó jugszláv komlót 250-600 cseh koronával, tranzitó lengyel komlót pedig 400-600 cseh koronával.

Országos állatkiállítás Hágában. Hollandia állattenyésztő egyesületei folyó évi július 24., 25. és 26-án Hágában országos állatkiállítást rendeznek. Már eddig több mint 550 szarvasmarhát, 400 lovat, több mint 100 sertést, 150 juhot s 100 kecskét jelentettek be a kiállításra való részvételre. A kiállítás időpontja úgy lett megállapítva, hogy ez az olimpiadot közvetlenül megelőzi, így tehát az olimpiad és a kiállítás megtekintése könnyen összeköthető. Közlebbi felvilágosításokkal a kiállítás vezetősége (Haag, Surinamestraat 24, Hollandia) bárkinek szívesen szolgál.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság nyilvános tárgyalásai. Az Országos Földbirtokrendező Biróság június 21-től 28-ig a következő nyilvános tárgyalásokat tűzte ki: *I. számú tanács:* június 26-án, délután 5 órakor: *Füzesgyarmat* község vagyonváltási ügyével kapcsolatban Öv. Farkas Bertalanné és társaitól megváltott ingatlanok megváltási árának felülvizsgálása. — *Bétes* község megváltási ügyében *Gorove* és *Karfunkel* Mihály birtokosoktól megváltott ingatlanok megváltási árának megállapítása tárgyában hozott bírói ítélet felülvizsgálása. — *Kokad* község megváltási ügyében *Perlesz* Adolf és társaitól vagyonváltási címén megváltott ingatlanok hasznabérének újabb megállapítása ügyében hozott határozat felülvizsgálása. — *Egyházaskönyv* község megváltási ügyében *Haupt* Buchenrede István bárótól megváltott ingatlanok megváltási árának felülvizsgálása. — *Nemesküllös* község vagyonváltási ügyével kapcsolatban ugyancsak *Haupt* Buchenrede István báró birtokaitól megváltott területek árának megállapítása tárgyában hozott bírói ítélet felülvizsgálása. — június 27-én, délután 5 órakor: Öv. *Jakabffy* Zoltánéval vagyon-

váltás címén megváltott és a *dombegyházi* lakosok részére juttatott ingatlanok megváltási árának felülvizsgálata és az ez ügyben beadott fellebbezések lejáratala. — *Ujhely* Kálmán örökösöitől, valamint *Ilyéky* Ilona birtokaitól vagyonváltásként megváltott és a *dombegyházi* lakosok részére juttatott ingatlanok megváltási ára tárgyában beadott fellebbezések tárgyalása. — június 27-én: *Gyöngyöspatak* község földbirtokrendezési ügyével kapcsolatban a gyöngyöspatai Uradalmi Szőlőtelep r.-t.-től vagyonváltás címén megváltott ingatlanok és a közös legelő céljaira juttatott egyéb területek megváltási árát megállapító ítélet felülvizsgálata. — *Dad, Bokod, Császár, Kecskél, Kömlőd, Oroszlány* és *Szék* községek megváltási ügyében *Laczkó* Gusztáv, Öv. *Henczel* Manóné báróné, *Henczel* Pál báró és *Dorogi* Erviné dr.-né birtokaitól vagyonváltás címén megváltott ingatlanok felülvizsgálata. — *II. számú tanács:* június 21-én, délután 5 órakor: *Kis- és Nagyszilke* községek földbirtokrendezési ügyében kijelölendő területek, valamint a csereterületek megállapítása. — június 26-án, délután 5 órakor: *Köszegfalva* község vagyonváltási ügyével kapcsolatban a községben megváltott ingatlanok megváltási árának felülvizsgálata. — *Alsó- és Felsőpetény* községek megváltási ügyében a vagyonváltás címén megváltott ingatlanok árának megállapító ítéletének felülvizsgálata. — *III. számú tanács:* június 26-án délután 5 órakor *Sajtó, Tófej, Pusztaszentlászló* és *Pusztaderics* községek vagyonváltási ügyében a vagyonváltás címén megváltott területek megváltási árának és a csereterületek nagyságának megállapítása tárgyában hozott egyezségek felülvizsgálata. — június 27-én délután 5 órakor: *Szentistván* község megváltási ügyével kapcsolatban az egyik főkapitány vagyonváltásának átvétele. június 28-án délután 5 órakor: *Zaláber, Pakod, Nagytölgy, Hegyhátsík, Baltaud* községek házbeli rendezési ügyében megindított pótjeljárás lefolytatása. — *IV. számú tanács:* június 27-én, délután 5 órakor: *Baja* város földbirtokrendezési ügyével kapcsolatban a *haloccai* érsekség tulajdonából megváltott 25 hold, 1180 négyszögöl terület, továbbá ugyanennek tulajdonáról felvett ingatlanokból kishasznabérétek átalakításának céljaira átvett ingatlanok ellenértékének, illetve évi hasznabérének megállapítása tárgyában hozott elsőfokú bírói ítélet felülvizsgálata. Ugyancsak *Baja* város megváltási ügyében *Tomanics* György hasznabérő által elvetett buza termelési költségeinek megállapítása tárgyában hozott ítélet felülvizsgálata.

Felvetel a gödöllői m. kir. állami baromfitenyésztő szakiskola. A gödöllői m. kir. állami baromfitenyésztő szakiskola szeptember hó 1-én kezdődő tanfolyamára 10 férfi hallgatót vesznek fel. Felvételre jelentkezhetnek: 20 évet betöltött, legalább négy középiskolát végzett növendékek. A kérelem a földművelésügyi miniszterhez emezendő és folyó évi július hó 15-ig nyújtandó be. Mellékelendő: keresztlevel, érkelesi-, iskolai és eddigi a baromfitenyésztés terén kifejtett működési tanúsító bizonyítványok. A szakiskola tanfolyama 12 hónapos s ennek elvégzéséről a növendékek bizonyítványt kapnak. A növendékek internátusszerű ellátásukért havi 50 pengőt fizetnek, ágyneműjükről maguk gondoskodnak.

Helyreigazítások. A „Köztelek” ezévi 46-47. számában a 98. oldalon „Milyen korral hagassuk a selejtes merinó anyákat?” című cikkben a 3. hasáb 21. sorában... A hízalás befejezése után 42-2 kg — helyett — „... a hízalás befejezése után 47-2 olvasandó.

A „Köztelek” ezévi 50. számában az 1067. oldalon „Az ideai hízalási krach” című cikkbe hiba csuszott be. Ugyanis, a szerkesztés csillag alatti megjegyzésének második részét elnézés folytán a cikk végére tördelték.

A „Patria” irod. váll. és nyomdai r.-t. mai számunkhoz mellékelte árjegyzékét a f. gazdaközönség szíves figyelmébe ajánljuk!

Szenbanya 50 évre előnyös feltételek mellett bérbeadó. Közlebbi értesítés: *Párczer Mezőgazdasági Áruforgalmi Iroda, Budapest, V., Honvéd-utca 38. szám.* Telefon: Lipót 968-24.

kertész, virágágyai, melegházi, gazdasági épületekre üvegablakok ifj. Weiss Gyula táblaüvegnagykereskedőnél, Budapest, V. kerület, Vadász-utca 29. szám. 1800

Lapunk mai számához mellékeljük *Hoffheer-Schranz-Clayton-Shuttleworth R. T.* prospektusát, amelyre felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkoztunk nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A Magyar Földhitelintézet
Budapest, V., Bálvány-utca 7. szám

Engedélyez jelzálogkölcsönöket kizárólag földbirtokra, jelenleg 35 éves törlesztésre. A legkisebb felvehető kölcsön 400 dollár (mintegy 2.200 pengő). Részletes értesítőt kívánatra postán küld az intézet.

Jelzálogkölcsönök! Folyószámlahitel! Parcellázások!
Mindennemű pénzügyi tranzakciók!
Schwarz Gusztáv banküzlet
BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 3. sz.
Telefonok: József 448-04, József 448-05, József 448-06
Bárgyvetim: SCHWARZGUSZ BUDAPEST. — 8282

UJ ÉS HASZNÁLT
NSÁK, PONYVA
Kölcsönzés,
gyártás, eladás
NAGEL
Adolf, Budapest, V., Arany János-u. 10.
TELEFON: 23592, 28082. TÁVIRAT: NAGELA

KEMNA J. GÖZEKEGYÁR
BUDAPEST, VI., VILMOS CSASZÁR-UT 51.
TELEFON: TERÉZ 291-21
Budapesten raktáron van:
Uj és használt 27 m. munkaszélességű **KEMNA-tárcsásboronás kultivátor** használt 2 vasú **KEMNA-rigóleke** 79 cm. mélységre.
KEMNA-gözszekekavagó nyomolégvezetékekkel, óránként kb. 15 mm. szálaszeccsre, vagy 50-60 mm. zöldtakarmány teljesítménnyel.
Csakis breszlai törzsgyáramban készült eredeti alkatrészek minden fajta **KEMNA-gyártmányú** géphez.
Elsőrendű gözke-accelsodronyókételek.
Breszlai törzsgyáramban állandóan raktáron vannak: 3/5 vasú HC jegyű és 4/6 vasú HB jegyű leg-erősebb kivitelű, legújabb típusú kombiműt **KEMNA-mély- és sekély-ékek** szab. antibalancszerkezettel és állítható cselekedetekkel.
285, 365 és 5 méteres **KEMNA-tárcsásboronás kultivátorok**, automatikus kiemelőkészülékkel és vetőberendezéssel, vagy anélkül. 7913

FASZÉNY
KÖSZÉN, TŰZIFA
WEISZ és VIDOR Budapest-Józsefvárosi p. u.
Tel. J. 311-31, J. 372-79, J. 414-27.
Kőhanyal-ut. 1844 (Gazs-gyárral szembe)

Mentőszekrény
Hatóságilag kötelező minden gépnél
I. sz. felszerelés nagy faladában 35— P
II. sz. felszerelés közep faladában 24— P
III. sz. felszerelés bádogdobozban 12— P
Forgalmi adómentesen, ingyen csomagolásban.
Felszerelési cikkek külön is kaphatók!
Tartalomjegyzéket küld, utánvétellel szállít:
HAMVAS ERVIN okleveles gyógyszerész
Budapest, V. ker., Csáky-utca 34. sz.
Telefon: Lipót 965-60 8237

Táblaüveg **BIELEK KÁROLY**
táblaüveg-nagykereskedés
Budapest, VIII.,
Tavaszmező-utca 18. sz.
Telefon: József 328-94

Vizitáció-zárda internátusa
nagyobb leányok számára a nevelés befejezését jelenti nyelvtudás és társadalmi műveltség szempontjából is. 7352
Cím: Vizitáció-zárda, Érd (Főjér megye), Kastély.

Patkány-, mezeiegérintő, egérintő

„RATINOL“
Biztos hatású irtószert, gyökere-
resen irt. Más állatra, emberre
ártalmatlan. Napi árban után-
vételt szállítja: **RATINOL**
LABORATORIUM, 1670
Budapest, VII., Murányi-u. 36.

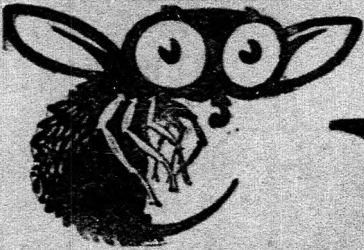
Nád

uradalmi kitermelést vagontételben hiteles is olesó árban
eladó pestmezei állomásról. Hegedűs József fel-
ügyelő, Budapest, V., Béla-utca 8. 1786

Budapest, Pósfaiók 32.

Aratóknak Munkásoknak
1 kilogramm
erős paprika 2 P
1067 bérmentve szállítva
Kotányi paprikaház Budapest, VI., Teréz-körút 7.

FLY-TOX

a legelső és világhírű feregőítő szer, mely az Embervédelmi Kínálattól is kitüntetést nyert.

megöl

legyet, szúnyogot, molyt, poloskát, sváb-
bogarat, hangyát, bolhát, tetűt stb.
Emberre és állatra veszélytelen, de biztos
hatást fejt ki a rovarokra.

Nem mérgező Nem hagy foltot!

Ügyeljen a **FLY-TOX** védjegyre!

Illata kellemes. Hatás garantált!

Háztartás: bin, gazdaságokban, üzemekben
nélkülözhetetlen.

Kb. negyedliteres üveg szájtöltővel... **3.- P**

Bádogatályokban:
kb. 1/2 lit. kb. 1 lit. kb. 2 lit. kb. 5 lit.
5.60 P 10.50 P 19.- P 44.- P

Kézipomatózó igen gazdaságos! **4.- P**

Óvadjunk az utánzatoktól!

Mindenütt kapható

Prospektust kívánatra küld a
magyarországi vendégviselet:
Révész Ernő és Társa
Budapest, V., Nádor uca 30
Telefon: Lipót 993-25

TŐZSDE ÉS KERESKEDELEM.

Termény- és takarmányfelek.

**Gabona- és terményfelek. (A Budapesti Áru- és Érték-
tőzsde hivatalos árjegyzése.)** 1928 június 21. Árak kész
pénzben budapesti paritásban 100 kg-kint. Készárúüzlet
buza, 77 kg-os tiszavideki 34-40-34-60, felső tiszavideki
34-25-34-45, fejelemei 33-95-34-15, egyéb dunántúli
33-95-34-15, pestvidéki 33-95-34-15, bácskai 33-95-34-15,
buza, 79 kg-os tiszavideki 35-10-35-25, felső tiszavideki

34-95-35-10, fejelemei 34-60-34-80, egyéb dunántúli
34-60-34-80, pestvidéki 34-60-34-80, bácskai 34-60-34-80,
rozs, pestvidéki 30-70-30-90, más származású 30-70-30-90,
takarmánytrpa. l. r. 29-50-30-—, középmínőségű 29-—29-20,
zab, elsőrendű 33-70-34-20, középmínőségű 33-—33-40,
tengeri tisztántúli állomásokról 29-85-30-10, egyéb állomá-
sokról 29-—29-20, buzakorpa 24-25-24-50 P. Határidőüzlet,
zárófolyamok: buza, októberre 30-44-30-46, márciusra
32-52-32-54, rozs, októberre 28-10-28-12, márciusra 27-08-
28-—, 6-tengeri, júliusra 28-28-29-30, [uj-tengeri, májusra
25-18-25-20. P.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának
jelentése.) A budapesti gabonaosztály, a készárúpiac az
ő-buzafizlet irányzatú mérésélt forgalomba tartott volt.
A rozs irányzata, kínálat hiányában megszűlt. A takar-
mányfelek piacán az árpa változatlan árákkal üzlet-
telen. A tengeri és zabforgalma csekély. Az irányzat — főleg a
zabé — szilárd. A határidőüzlet-piac irányzata javult, az árak
emelkedtek.

Liszt- és őrleménypiac. Budapest, 1928 június 21. Buda-
pesti lisztárak, promt: dara 54-—, duplanullás 53-—, 0-és
52-20, 1-es 51-40, 2-es 50-20, 4-es 48-40, 5-6-es 45-40, 6-os
41-20, 7-es 34-30, 8-as 28-50; ősi: dara 50-50, duplanullás
49-50, 0-as 48-90, 1-es 48-40, 2-es 47-10, 4-es 45-10, 5-6-s
42-90, 6-os 37-90, 7-es 31-20, 8-as 23-—; vidéki: dupla-
nullás 48-—, 0-as 47-50, 2-es 46-—, 4-es 44-50, 6-os 37-50,
8-as 28-50 pengő métermázsánként.

**Budapesti ábraktakarmánypiac. (A Magyar Mezőgazdák
Szövetkezete gabonaosztályának jelentése.)** 1928 június 22.
Árak g-kint Budapesten: árpakorpa 25-—, buzakonkoly 22-50,
buzakorpa 24-50, buzatakarmányliszt 28-50, gabonamoslék
szárvia 28-50, konkolydara 23-50, kölesháj darálva 14-—,
lennmagpogácsa 32-50, napraforgópogácsa 29-—, repcepogácsa
25-—, répaszelet savanyu 18-—, rozskonkoly 22-50, rozskorpa
24-50, rozstakarmányliszt 28-—, szójababpogácsahisz 36-—,
tökmagpogácsa 32-— pengő.

**Vetőmagyvak. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmag-
osztályának jelentése.)** 1928 június 22. Az ariet, mint más évek-
ben ezidőtájt pang, csupán muhar, köles és pohánka képezte
kereslet tárgyát. Minthogy magfélésegekből elegendő kész-
letek állnak rendelkezésre, ennélfogva az árak megtartották
múlt heti árszintjüket. Árak nyersáruért 100 kg-kint, buda-
pesti paritásban, minőség szerint: bab, fehér 45-—46-—,
bab, tarka 32-—34-—, bab, fűz 48-—50-—, csillagfűz
25-—26-—, csibehur 35-—40-—, cukorcikrok 34-—36-—,
kendermag technikai célokra 40-—42-—, köles, fehér, vetési
célokra 45-—50-—, köles, vörös, vetési célokra 30-—32-—,
köles, szárika, vetési célokra 28-—30-—, lenmag 48-—
50-—, mák, ékezési célokra 90-—95-—, muhar 50-—52-—,
mustár 40-—45-—, pohánka 30-—32-— P.

**Burgonya. (A Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövet-
kezetének jelentése.)** 1928 június 22. Ő-burgonya iránt a keres-
let megszűnt. Wohlmann burgonya vagontételben 6-7
filléres kg-kint áron eseretl gazdát. Ő-burgonyában a fel-
hozatali megnövekedett, ára 14-20 fillér kg-kint vagontételben.

**Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.)** 1928 június 19. Árak métermázsán-
ként pengőben: réti széna I. r. uj 11-—12-—, réti széna
II. r. uj 7-—10-50, réti széna III. r. csomagolásra 4-—6-50,
lucernaszéna 14-50-—16-—, lóhereszéna 12-—14-50, zabos-
bükönyszéna 9-—, lucerna és széna 12-50-13-—, lucerna
és büköny 12-50, zöld árpa 10-—10-50, alomszalma I. r.
5-50-5-80, zsuppszalma 7-— P.

**Külföldi terményfelek. Újvidék, június 21. (Termény-
tőzsde.)** Az irányzat nyugodt. Jegyzések 100 kilonként egyéb
megjelölés hiján prompt feladállomásról: Tengeri bácskai
és szerémségi 272-50-277-50, bácskai fehér 295-300, bán-
nái 273-275 dinár. A többi árucikk változatlan, a forga-
lom buzában 7, tengeriben 12, lisztben 1, korpában 8 va-
gon volt. — (1 dinár = 0-10 P.) — **Pozsony, június 21.**
(Terménytőzsde.) Az irányzat ma kenyérgabonában barát-
ságosabbra fordult, takarmányfelekben nyugodt volt. Jegy-
zések 100 kilogrammonként egyéb megjelölés hiján feladó-
állomásról: 78-80 kg-os buza 228-230, 79 kg-os 225-225,
ujbuza 211-213, 69-70 kg-os rozs 223-225, 67 kg-os
219, zab 190-193, Laplata tengeri 151-153, peluska
240-245, csillagfűz 200, sárgaburgonya 38-39, fehér-
burgonya 34-36, ipari burgonya 32-33 cK. A többi
jegyzés nem változott. — (1 cseh korona = 0-17 P.) —

Wien, június 21. (Terménytőzsde.) Az amerikai és buda-
pesti határidős piacok szilárd irányzata a helyi tőzsdére is
kedvező hatással volt. Ujtermésű árban az árkövetelések
inkább csak taxatív jellegűek. Ujtermésű magyar tiszavideki
buzáért 185, jugoszláv tiszavidekiért 180, bácskai és bánái
buzáért 178 cseh koronát kértek. Magyar tiszavideki buza
az Wien 44-75 osztrák schilling. Rozs változatlan szilárdan
tendált. Tengeriben a kereslet tovább tart; ujtermésű uszó
tengeri 174-175, szállításra 172 cseh korona. Zab irányzata
szintén barátságos és ab Schattau 161 cseh korona. A hiva-
tásos árjegyzések teljesen változatlanok. (1 osztrák schilling =
0-80 P.) — **Chicago, június 21. (Terménytőzsde.)** A buza-
piacra mindvégig jótartott volt az irányzat és a zárlati
jegyzéseket egy árnyalattal a tegnapi zárlat fölött állapítot-
ták meg. A tengeripiacon a kínálati túlsúlya az árfolyamok-
ban átlag 1 1/4 centes áremorzsolódásokat idézett elő. Zárlati
árfolyamok: (Zárójelben a legutóbbi zárófolyamok.)
Buza júliusra 137 1/2 (137 1/2), szeptemberre 139 1/2 (139 1/2),
decemberre 143 (142 1/2). Tengeri júliusra 98 (98 1/2), szeptem-
berre 95 1/2 (95 1/2), decemberre 83 1/2 (84). Zab júliusra
53 1/2 (53 1/2), szeptemberre 45 1/2 (45 1/2), decemberre 47 1/2
(47 1/2). Rozs júliusra 121 (121 1/2), szeptemberre 118 1/2
(118 1/2), decemberre 113 1/2 (113 1/2). (1 dollár = 5-71 P.) —

Buenos Ayres, június 21. (Terménytőzsde.) Buza júliusra
11-20, júliusra 11-40, tengeri júliusra 8-05, júliusra 7-39,
zab júliusra 9-55, lenmag júliusra 15-55, júliusra 15-70,
augusztusra 15-83 pe-o. (1 peso = 2-45 P.) — **Hamburg,**
június 21. (Terménytőzsde.) Belföldi kenyérgabona mint
eddig is, nyugodtan tendált, a kereslet igen csekély
volt. Külföldi árpa és tengeri árpa, kapcsolában a
magasabb követelésekkel, megszűlt. Zabban alig volt
üzlet, a kínálati megnövekedett. Az eladók hajlandók voltak
kisebb áronedemnyekre is. Jegyzések 100 kilonként: Buza
franko Hamburg 284-288, ab Mecklenburg-Holstein 252-
256, rozs franko Hamburg 286-288, ab Mecklenburg-Hol-
stein 272-274, sorárpa belföldi feladállomásról 256-300,

dunai 220-222, kanadai 222-220, zab franko Hamburg
258-272, ab Mecklenburg-Holstein 248-260, tengeri eredet-
űnek megjelölése nélkül, elvámolatlanul, franko Hamburg
200-206 márká (1 márká = 1-37 P.). Külföldi gabona cíl-
jegyzései: I-a Manitoba buza október-novemberre 15-30,
II-a júliusra 14-45, III-a helyben 13-65, Rosafé júliusra 13-10,
Barusso júliusra 13-25, Hardwinter júliusra 14-25, dunai
délországi árpa augusztus-szeptemberre 11-10, uszó Carashy
12-55, Western rozs helyben 13-25, Laplata tengeri júliusra
11-20 hll. (1 hollandi forint = 2-31 P.) — **Liverpool,** június
21. (Terménytőzsde) Buza júliusra 10 1/4, októberre
10 1/4, decemberre 10 7/8, Laplata tengeri június-júliusra
36 1/2, július-augusztusra 35 1/2, augusztus-szeptem-
berre 35-9 shilling. Az irányzat tartott volt (1 shilling = 1-40 P.)

Allatek és állati termékek.

**Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.)** 1928 június 21. Felhajtott
bika I. r. 2, II. r. 60, III. r. 8, 6k6r I. r. 94, II. r. 124,
III. r. 8, tehén I. r. 10, II. r. 145, III. r. 15, bivaly III. r.
15 darab, összesen 480 darab. A vásár irányzata élénk volt,
az árak az összes minőségeknél kg-kint 4-8 fillérel
emelkedtek. Eladatlannal visszamaradt 7 darab. Árjegyzés
előszólyban: bika, magyar II. r. —84—100—, bika tarka
I. r. 1-04-1-14, kivételesen 1-20, II. r. —90—1-02, III. r.
—80—88, 6k6r, magyar I. r. 1-02-1-12, II. r. —78—
1—, III. r. —50—68, 6k6r, tarka I. r. 1—1-20,
kivételesen 1-28, II. r. —74—98, III. r. —54—72,
tehén, tarka I. r. —98-1-16, kivételesen 1-18, II. r. —72
—96, III. r. —52—70, bivaly, magyar —61—84,
növendék (éves) —72-1-04, kiesontozni való —40—50 P.

**Budapesti szarvmarhavásár. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.)** 1928 június 19. Felhajtás 569
darab élő belföldi szopos borjú. A vásár irányzata lanyha volt,
az árak változatlanok maradtak. Jegyzett árak: Élő borjúk:
Belföldi szopós I. rendű 1-18-1-56, kivételesen 1-04, II. rendű
1-20-1-40 P kg-kint.

**Tenyészmárhák és jármosok. (Magyar Mezőgazdák
Állatértékesítő R-T. jelentése.)** 1928 június 22. I. rendű bel-
földi jármosok (tarka) —94-1-00, I. rendű belföldi
jármosok (fehér) —99-1-08, 1 1/2-2 éves tiszák —96-1-15,
1 1/2-2 éves tiszák —92—98, friss fejőstehén fiatal
1-28-1-40 P kg-kint.

**Budapesti sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
sertéstelepekének jelentése.)** 1928 június 22. A csütörtöki ferenc-
városi nyílt és zárt vásárra a felhajtás 2125 darab, ebből
angol 500 darab volt, ebből eladatlannal visszamaradt
angol 197 darab volt. Élénk irányzat mellett a következő
árakat jegyezték: Prima urasági 1-60-1-02, prima szedett
1-56-1-60, közép 1-48-1-54, könnyű, jobb 1-30-1-36, könnyű
súlyú 1-26-1-36, öreg urasági 1-50-1-52, öreg szedett 1-36-
1-42, angol sorkamálac 1-36-1-64, hus 1-90-2-40, zsír 1-85-
1-38, szalonna 1-70-1-74, hasított félsertés 1-90-2-— P. A
beáhlítani való soványsertés 1-30-1-40 P. A penteki vásárra
a felhajtás kb. 716 darab zsír sertés és 157 darab hus-
sertés volt. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete bizományi
hizlalkára sertéseket elfogad és olesó éleleget biztosít.

**Wieni vágómarhavásár. (A Magyar Mezőgazdák Állat-
értékesítő R-T. jelentése.)** A folyó hó 18-1, hetfői fővásár fel-
hajtása: belföldi 448, magyarországi 1032, csehszlovákiai
160, jugoszlávial 272, románial 1231, összesen 3143 db volt.
Az irányzat lanyha volt, az árak 5-10 garással olesóbbodtak,
a bika ára változatlan. **Jegyzések:** okör, extrém 1-85-1-90,
I. r. 1-55-1-65, II. r. 1-20-1-30, III. r. 1-10-1-20, bika, extrém
1-40-1-45, I. r. 1-30-1-40, II. r. 1-20-1-30, III. r. 1-10-1-20,
kiesontozni való —70—80, tehén, extrém 1-30-1-40,
I. r. 1-20-1-30, II. r. 1—1-10, III. r. —90-1— schilling.
Csütörtöki pótvásár felhajtása: 200 darab, irányzat és árak
változatlanok.

**Wieni sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő
R-T. jelentése.)** A folyó hó 19-1, keddi fővásár felhajtása:
belföldi hussertés 11, zsirsertés 10, magyarországi zsirsertés
324, lengyelországi hussertés 14,050, zsirsertés 80, romániai
hussertés 1118, zsirsertés 2213, jugoszlávial hussertés 344,
zsirsertés 1976, németországi hussertés 100, összesen hus-
sertés 15,623 darab, zsirsertés 4603 darab. Irányzat hus-
sertésben közepes, zsirsertésben lanyha volt. Prima zsir-
sertés 2—2-05, kivételesen 2-10, öreg sertés 1-75-1-85,
szedett sertés 1-50-2-05, kivételesen 2-10, kereszteszt sertés
1-80-2-05, kivételesen 2-10, hussertés 1-60-2-15 schilling.
Csütörtöki pótvásár felhajtása 2689 darab (1509 darab zsir-
sertés), irányzat lanyha.

**Csehországi állatarak. (Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő
R-T. jelentése.)** A f. hó 18-1 fővásár felhajtása 859 darab
marha. Az irányzat változatlan. Sertésfelhajtás 5659 darab
(676 darab zsirsertés). Irányzat zsirsertésben lanyha, hus-
sertésben közepes. Okör I. r. 7—8-25, II. r. 5-50-6-50, te-
hén I. r. 5-50-7-50, II. r. 4-50-5-50, bika I. r. 5-60-6-80, nö-
vendék I. r. 5-75-7—, II. r. 5—5-60, zsirsertés 10-50-10-80,
kivételesen 11—, hussertés 8-80-9-30, kivételesen 9-50
cseh korona.

**Tej és tejtermékek. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.)** A vásárcsarnokokban 1928 június
10-16-ig jegyzett árak pengőben. Tejes tej literje —32—
—41, lefölözött tej literje —14—16, habtejszín literje
3-20-4—, tejtél merő 1-00-2—, centrif. vaj kg-ja kicsiny-
ben 6-20-7—, nagyban 4-80-6—, szedett vaj kg-ja kicsiny-
ben 4-20-5—, tehénuro kg-ja 1—1-40, juttató kg-ja
3—3-80, grói sajt kg-ja 4-80-5—, trappista sajt kg-ja
3-20-4—, emmentáli sajt kg-ja 5—6—.

**Tejpiac. (A Budapesti Központi Állatános Tejcsarnok R-T.
jelentése.)** 1928 június 22. Árusított főhajtásokban a kar natój
fogyszói ára változatlanul 41 fillér.

**Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásár-
igazgatóságának jelentése.)** A vásár csarnokokban 1928 június
10-16-ig jegyzett árak pengőben: Csirke, élő, darabja 1-20-
4—, 1-1/2, élő, darabja 3—6—, pulyka, élő, darabja 6—
7—, fiatal élő ruca darabja 3—4-50, hizott leölt ruca
kg-ja 2-40-3—, hizott leölt lud kg-ja 2-40-3—, hizott
leölt pulyka kg-ja 2-4—3—, libamáj kg-ja 5—12—, ludzsír
kg-ja 2-80-4—, tojás drb-ja 0-08-0-12.

Gyapja. A külföldi gyapjupiac helyzete az utolsó két
hétbehez hasonlóan üzlettelen. A gyárosok nem vásárolnak,
mert kezdetét vette a nyári kampány. A belföldi gyapjupiac
a tartózkodás jegyében alakul, kétések nem igen történnék,
mert úgy az eladók, mint a vevők várakozással tekintenek

a július 15-én meginduló gyapjuakció elő. Névrleges gyapju-
árak: uradalmi árú 2-80-3-10, finom minőségű uradalmi
árúért 3-40-3-50 pengőért kérek.
Nyersbőr. 1928 június 22. A budapesti nyersbőrpiac
az elmúlt hét óta a borjubőr ára 10 fillérrel drágult. Árak:
marhabőr (magyar) 1-46-1-52, marhabőr (tarka) 1-62-1-70,
borjubőr (hosszu lábbal) 2-70-2-80 pengő kilogrammonként.
A rövid lábás borjubőrért 15 fillérrel többet fizetnek.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárgaz-
dóságának jelentése.) A vásárcsarnokokban 1928 június
10-16-ig jegyzett árak pengőben. Sárga répa kg-ja 1-2-
petrezselyem kg-ja -80-1-60, zeller újd., darabja -03-
-10, karalábé darabja -4-12, karfiol kg-ja -60-3-
vöröshagyma cs-ja -4-8, fokhagyma cs-ja -28-30,
fejeskáposzta kg-ja -80-1-60, kelkáposzta kg-ja -20-
1-10, fejesaláta darabja -03-10, torma kg-ja 1-
2-20, burgonya, korai, kicsinyben kg-kint -30-36, nagy-
ban q-kint 16-40-40-40, burgonya, közönséges, kicsiny-
ben -12-24, nagyban q-kint 13-17, kifliburgonya,
kicsinyben -30-40, nagyban q-kint 20-26, cham-
pignonba kg-ja 2-50-4-10, retek (Jánosnap) kg-ja -8-
-20, ugorka kg-ja -80-1-80, zöldpaprika drbja -10-40,
tök kg-ja 0-70-1-50, zöldbab, külföldi, kg-ja -60-2-
hazai kg-ja 1-60-5-10, zöldborsó, hüvelyes kg-ja -20-
-40, spárga kg-ja -30-2-10, sóska kg-ja -30-60,
spenót kg-ja -24-50, alma, kg-ja 2-4-4-10, cse-
resznye kg-ja -40-1-60, meggy kg-ja -60-1-40, kerti
nemeseper kg-ja -50-1-40, egres kg-ja -60-90 P.

Budapesti vadpiac. (Budapest székesfőváros vásárgaz-
dóságának jelentése.) A vásárcsarnokokban 1928 június 10-16-ig
jegyzett árak pengőben: 62, egészben kg-ja 4- P.

Budapesti halpiac. (Budapest székesfőváros vásárgaz-
dóságának jelentése.) A vásárcsarnokokban 1928 június 10-16-ig
jegyzett árak kg-kint pengőben: ponty, élő, nagyság szerint
kicsinyben, 2-40-3-60, nagyban 1-60-2-80, ponty jegelt,
nagyság szerint kicsinyben 1-30-2-40, nagyban -50-1-30,
harscsa, élő, kicsinyben nagyság szerint 3-6-40, harscsa,
jegelt kicsinyben nagyság szerint 2-80-5-60, nagyban
1-80-3- P.

Borpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete borérté-
keltő osztályának jelentése.) 1928 június 21. A borpiac hely-
zete utolsó jelentésünk óta változatlan. A borárak a követ-
kezők: Kadarka bor 4-4-50, zöld-fűher kommercárú
4-50-5-10, finomabb árú 5-50 pengő. Édeskés, magastokú
uradalmi lételekért 6-6-50 pengőt fizetnek Maligand és
hektoliter-fokunkint, ab termelőállomás. A kilátások egyelőre
változatlanul kedvezőek.

Szész és szeszitalok. 1928 június 22. A szeszüzlethez
a forgalom élénk és az összes szeszkatégoriák árai válto-
zatlanul jegyezettek. A detailsforgalomban is élénk volt a
kereslet finomított és denaturált szeszben, változatlan árszab.
Gyümölcspalánkafélékben a kínálat valamivel élénkebb volt
és törköly 4-60-4-80, szilvöröm 5-50-5-75, borpálinka 6-40-
6-70 P-ig kell el ab termelő állomás 10,000 literfokunkint + 2%
forgalmi adó.

Cukor. (M. T. I. jelentése.) London, 1928 június 21. (Cukor-
tőzsdezárlat.) „B” típusú fehér-cukor londoni szabadraktár-
ból decemбере 14/5/4-14/6-14/5/4 shilling per cwt. Az
irányzat tartott.

Fapiac. A küszöbön álló állami beruházások nagyobb
vásárlásokra indították a fakereskedelmet. Az erdélyi és
szlovenszki fenyőfák változatlanok, a tisztamenti fűrészek
árakát felemelték. Vagontelepek vételénél építőáru 78-
léc 72-2, zárlec 74-2, gyalutáru 94-104-104, III. oszt.
lucanyag 94-104, IV. oszt. áru 68-104, asztalosáru 110-
pengőhulló lucfenyőanyag 120-128- P köbméterenkint
a fűrésztelep állomásán vagonba rakva. Tüzifa az erdélyi
és szlovenszki termelők árkonvenciója folytán további
szilárdulást mutat. Erdélyi tüzifa ab Nyírábrány 230-240,
ab Lökösháza 242-240, ab Biharkeresztés 237-240, ab Kőtegyán
237-240, ab Battonya 250- P vagononként. Szlo-
venszki tüzifa ab Bánréve 1364-1364, ab Hidasnémeti 1328-
ab Komárom 1552-1552, ab Sátoraljaújhegy 1293-1293, ab Szob
1641-1641, ab Záhony 1222-1222, ab Drégelypalánka 1541-1541,
ab Somogykőút 1528-1528- cK vagononként. A keményfák
gyenge kereslet mellett változatlanok.

Országos állatvásárok. (1928. június 25-30 július 2-ig)
Június 25. Mohács, Mosonszentjános, Barcs, Csorna, Nova,
Körmend, Nagyvács, Kiskomárom, Zalaszántó, Tisza-
cségy, Hajduböszörmény, Dunapataj, Mándok, Mezőkövesd,
Sajószentpéter, Pásztó, Szob, Balassagyarmat, Tolcsva, Bá-
nokszentgyörgy, Mozsóg, Komárom, Igál, Ricsé, Szászvár,
Ujszász, Vác, Zákány. Június 26. Ráckozár, Nagyhasány,
Kölesd, Gesztely, Karmacs. Június 27. Szabadszentkirály,
Erdősokonya, Nagyberki, Ajka, Karád, Dombóvár, Rum,
Körösladány, Tiszakarád, Nagykónyi, Olaszliszka, Tallya.
Június 28. Kishér, Sajóskál, Vép, Lajoskomárom, Nagyková-
cs, Nemeshegy. Június 29. Tápiószőlő. Június 30. Berkesd, Kutas,
Szentpéterúr, Szekszárd, Battonya, Mindszent, Kistelek (ser-
tésvásár). Július 1. Kistelek, Szabadszállás, Pilis, Sopron (jó-
sár), két nap. Július 2. Villány, Sásd, Vajszló, Pécs, Bodajk,
Káloz, Sárosd, Halászi, Somogyárd, Ozora, Szekszárd, Vá-
sárosmiske, Jászkarajenő, Sümeg, Hajdusóhószló, Tiszaszent-
imre, Gödöllő, Hajós, Nyírbahta, Rétság, Sátoraljaújhegy,
Hosszuperesztég, Únd marhavásár, Dévaványa (két nap).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. T. Szurdokpüspöki. Ha a bíróság úgy ítél, hogy Ön-
nek egy darab koca disznót kell kiadni, vagy megteríteni,
akkor azt lehet érteni, hogy olyant kell kiadni, aminő Ön-
né van, vagy szokott lenni, tehát egy állaphocát. Egy ilyen
állagkoca tenyésztésében korban 70-80, esetleg 100 kg súlyú
és 1 1/2 éves korú lehet, amelynek az értéke
per kg 1 pengő-1 pengő 20-30 fillér szokott lenni vidé-
ken, tehát körülbelül 100-160 pengő mostanában. Ha hasas
koca nem lett kimondva, akkor nem is kell az „egy darab
koca disznó” alatt hasas kocát érteni. Hogy az ilyennek az
értéke magasabb, az természetes. Egy állag „kocadiszno” tar-
tási díjában napi 3 kg szemes tengerit vagy pedig annak
az árát (per 100 kg 30 pengővel számítva) nem igen lehet

számítani, mert az kissé sok, lévén az már nem tartási,
hanem hízlatási takarmányadag. Megjegyzem, hogy az egész
dolgot nem magasabb tenyésztéskü angol fajtájú kocára,
hanem a közönséges mangalicára vagy keresztelt faj-
tára érlettem.

N. J. Makó. Gazdasági ismereteinek kibővítése és fejte-
zése céljából legmegelőbbek a földművesiskolák (Békés-
csaba, Karcag, Kecskemét, Jászberény, Pápa, Hódmezővá-
rsárhely, Nagykovács, Szekszárd, Somogyzentimre, Csermajor
u. p. Vitnyéd). A tanév október elején kezdődik a szeptem-
ber idejű megszakításokkal két évig tartó. A felvételi, kérelmek
a földművelési miniszterhez címezve, a földművesiskolák igazga-
tóságához adandók be. Fővételi feltételek: a) betöltött 17 év
b) erős, egészséges testalkat, orvosi bizonyítvánnyal igazolva,
c) a négy elemi iskola elvégzésének igazolása. Az egyes
iskolákban a kiváló előmeneteli tanulók részére több ingyene-
s hely van rendszeresítve, amelyek elnyerése szintén
kérve nyelhető.

B. K. Nagyroszti. A Budapesti Áru- és Kértéktőzsde
szokványainak 17. §-a szerint szokványbuzza a 76 kg os buza,
az említett szerkesztői üzenet is így értendő.

N. Cs. Gy. Ballószeg. A konkolyagnak a szőszös bük-
kőnyből való kiválasztására leginkább alkalmas egy-két hen-
gerre feszített ferdén futó vételek gumiszalag. A tisztítás
itt abban rejlik, hogy a gömbölyű bükőnymagvak gördülé-
kenységükkel fogva a lejtes és a mozgás irányának eredő-
jében egy parabolikus görbén leszaladva különválnak az
erdős és szőzletes konkolymagvaktól, amelyeket a gumi-
szalag egyenesen magával visz.

Fekete Festvérek magtisztító telepén (IX., Soroksári ut 44)
végzett tisztítási kísérleteim eredménye szerint ezzel a géppel
egyszeri felöntéssel 10%-nál jóval nagyobb konkolymagtarta-
lomtól is lehet a bükőnymagot tökéletesen megtisztítani:
csupán arra kell ügyelni, hogy a mag annál vékonyabban
folyjon a gumiszalagra, minél nagyobb a konkolytartalom.

Caigatör már nem végez olyan tökéletes munkát. A Stahel
és Lenner-féle nagy hőmentes caigatörrel végzett kísér-
leteim szerint egy mintegy 15% konkolymagot tartalmazó
bükőnymagban még háromszori felöntés után is visszahagyott
mintegy 1-5% konkolyt.

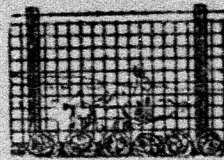
Konkolymentesítésre alkalmas az u. n. Dossor-féle angol
gép is (elárulatója: Bell et Bieberted, Leith), amely hasonló
elven alapszik mint a szalagép.

Megemlítem végül még, hogy ilyen gépekkel rendelkező
cégek, mint p. o. a Magyar Agrár- és Járulékbank (IX.,
Soroksári ut 102) és Mayer Henrik és Társa cég (V., Balaton-
u. 16) magtisztító telepei bértisztításokat is vállalnak és értesé-
lésem szerint 1 métermáza konkolyos bükőnymagot
2-3 pengőért megtisztítanak.

B. G. dr. Makó. Az újabb időben Németországban,
Angliában és intézetünkben végzett kutatások szerint jó-
sók kis mennyiségben adagolva, az állati szervezet anyag-
cserejére igen előnyös hatást fejtenek ki. Weihenstephani
intézetben végzett vizsgálatok szerint bizonyos mennyiségű
jódsó adagolása előnyös hatást fejt ki a tejelválasztásra.
Intézetünkben pedig azt tapasztaltuk, hogy jódkálium-
szénsavas méz vombos kocákkal etetve, a malacok fejlődé-
sénél igen előnyös hatást váltott ki. Legújabbban Helsing-
forsban végeztek vizsgálatokat arra nézve, miként hat a jó-
d a fogazásra. Az ott kapott eredményeket jelenleg több
hazai tehénüzletben ellenőriztük. Miatán a jód adagolása
gyakorlati gazdára nézve igen körülményes, legelőszéribb-
nek mutatkozott ezt a szénsavas mézhez kevert etetni.
Jódatartalmú szénsavas méz beszerzése tárgyában forduljon
Zwehner Jacques mezőgazdasági irodájához, (Budapest, V.,
Nádor-utca 28. szám).

Hungária-drótfonat

Kitűnő

Kerítés

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!

Haidekker Sándor r.-l., Budapest, VIII., Olló-ut 48/5.

Hirneves Szent Egydy-i GŐZEKEKÖTELEKET

legelsőrendű minőségben raktárról

azonnal szállít a gyár képviselője:

Magyar Béla

Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 30.

Telefon: T. 244-47

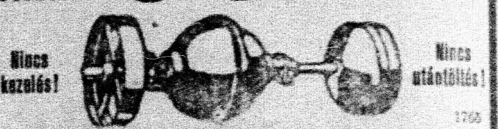
Telefon: T. 244-47

TEJET

évi kötésre veszünk. **VITAMIN Tejipari Vállalat,**
Budapest, VIII., Kálvária-utca 23. Telefon: J. 323-40

Hütünk és jeget gyártunk
az Audiffren-Singrün-rendszerű szab.

rotációs **A=S** hűtőautomatával

Nincs
kezelés!
Nincs
utántöltés!
és a hűtőtechnika legújabb vívmányával
a szab. forgódugattyús „ROTA” hűtőgéppel
GELLÉRT IGNÁC ÉS TÁRSA R.-T.
VI., Podmaniczky-utca 41. Telefon: T. 212-91

Alapított év 1903

Szivalnyók
bármely célra és üzemre.
= Tüzifecskenők =
Győző Béla és Társa
KÉRJEN
ÁRJEGYZÉKET!
Budapest, Báro Acél-u.3.
@Vigaszínház mellett @
Telefon: Terecz 242-77.
ÁLLANDÓ NAGY KÉSZLET!

Erdélyből szállított uradalmak részére
elsőrendű fehér és tarka
jármosökröket
vslamint
bivalyokat és tinókat
jutányos árban.
BLUM LÁZAR

Glu) (Kolozsvár), Calea Motilor, volt Monostori-ut 33.

Legelősebb gyári áron
uj cikkeket
hozunk forgalomba

Zsákokat minden nagy-
ságban, gabona,
liszt stb. részére

Szalmazsák
Ponyvaszöveteket (vizhatlan)
Rolettaszávolyokat
Matraczsávolyokat
Szőnyegvédő, lenvászon-futókat

Szőnyeg- és Butorszövetgyárak R.-T.
ezelőtt

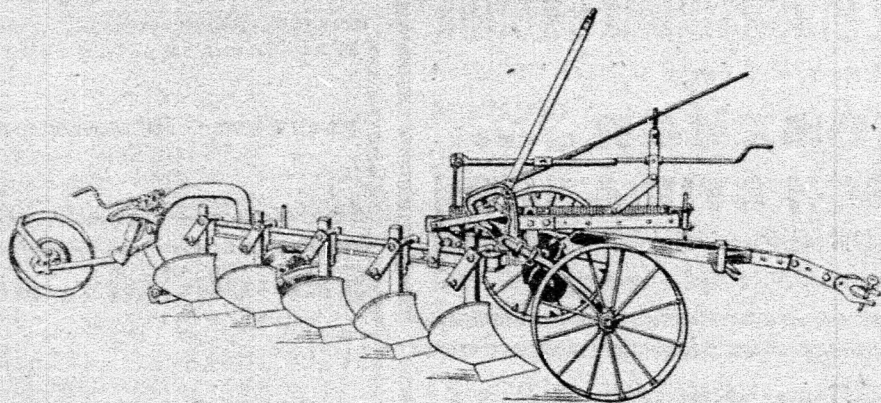
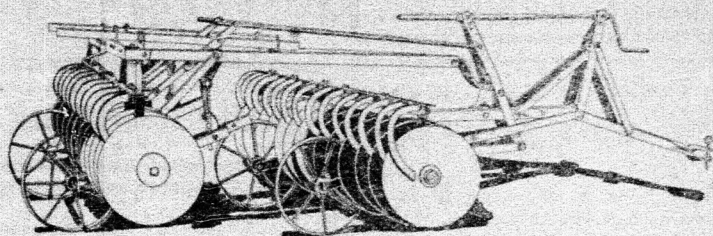
HAAS FÜLÖP ÉS FIAI

Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Budapest, IV., Károly király-ut 26.
Sopron, Várkerület 123.
Szombathely, Erzsébet királyné-utca 24.

Fontos! hogy tarlóját aratás után **azonnal** megforgassa!

E célra ajánlunk:
Fogatos- és traktorvontatásu

tárcsás-boronákat.

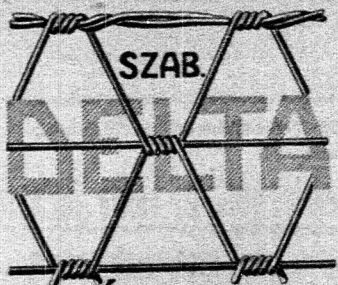
Fogatos és traktor

**tarlőhántó-ekéket,
kultivátorokat.**

Kérjen ábrás ajánlatot!

Bächer—Melichartól

Budapest, V., Vilmos császár-ut 60.

DRÖTFONAT
A LEGJÓBB KERÍTÉSANYAG.
KOLLERICH PÁLESFIAI
BUDAPEST, IV. FERENC-JÓZSEF RAKP. 21.

VIRÁGCSÉREPEKET
minden nagyságban és mennyiségben szállít:
TÓTH JÓZSEF agyagipari anyagraktár
Budapest, VII., Izabella-utca 11. sz.

A magyar kir. kiz. szabadalmazott
HENNEFELD-féle
jégszekrények
Jégnélküli hűtőszekrények
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 5. Tel.: 114-29
Belső műkölapokkal burkolva, nem rozsdásodnak,
nem oxidálódnak, 60% jégmegtakarítás!
Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Farkas és Társa R.-T.
lakatosárú- és vaszerkesztőgyár
Budapest, VI., Lehel-utca 8.
Telefon: Lipót 908-62

Kovácsolt-, idomvas-, magtár-,
istálló-, pince- és tetőablakok,
rácsoz kapuk, rácsoz kerítések raktárról
azonnal szállíthatók. 1501

**Rézgálic, rézkénpor
kénpor, raffia**

valamint az összes bel- és külföldi
SZÓLÓ- ÉS
GYÜMÖLCSVÉDELMI SZEREK

legelősbban kaphatók
FÖLDES GYŐZŐ

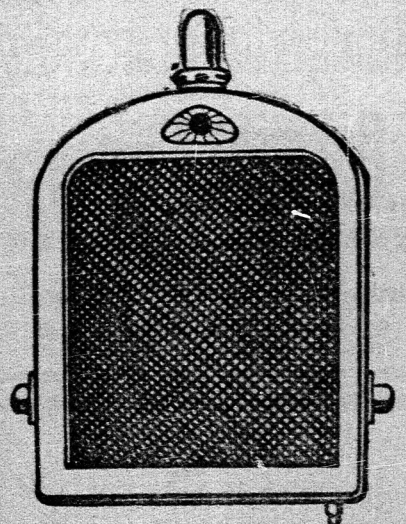

mag- és termény-
kereskedelmi rész-
vénytársaságnál
Budapest, V., Zrinyi-utca 14.

Telefon: 141-10 és 141-46
Sürgőnycim: Földesur Budapest

Mangalica tenyészkanoh és tenyészkocák

kaphatók. Csobajai Gyula, Csobaj, Szabolcs megye,
vasútállomás Tarcsl. A tenyészet, mely a Mangalica-
tenyésztők Országos Egyesületének tagja. 1922-ben I. kan-
díjat, I. kocadíjat. 1923-ban Nagydíjat (Champion). 1924-ben
I. díjat, I. kocadíjat. 1925-ben I. díjat, I. kocadíjat.
1926-ban I. és II. kocadíjat. 1927-ben I. kocadíjat. 1928-ban
I. díjat, I. kocadíjat nyert a tenyészállatkiállítás. 1929

Traktor- és autóhűtők

szállítását és javítását gyorsan és
legjobb kivitelben legelősbban vál-
lalja a legelő és legnagyobb hazai
hűtőgyár 1338

„IKARUS”
HŰTŐ- ÉS FÉMÁRU R.-T.
BUDAPEST, VI., ORSZÁGBIRÓ-UTCA 26/b
TELEFONSZÁM: LIPÓT 978-93

URADALMAK FIGYELMÉBE!

A közelő aratási idény alkalmából ajánlunk:
Elsőrendű 1707
téli vágásu, sózott perzselt 3 oldalas

SZALONNÁT

a mindenkori legelősbban napiáron,
kedvező fizetési feltételek mellett
Felhívásra készeéggel szolgál árajánlattal a

Békéscsabai Áruforgalmi R.-T., Békéscsaba
Telefon: 89, 90 és 225 Sürgőnycim: Áruforgalmi

Olcsó jutafonal

szőlőkötözéshez 8309
zsák, ponyva és kötéláru
Schillinger Miksa cégnél
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Gabonaszákot

Vizmentes ponyvát
legelősebb gyári árban szállít
ifj. LÁSZLÓ GYULA
juta- és kenderforgalmi r.-t. 1908
Budapest, V. ker., Nádor-utca 20. sz.

Tölgyrönköt

(szálfát) teljes vagonrakományokban, minden mennyiségben, tölgyerdőt tiz haldon felüli complexumokban állandóan vásárol **Bozóky Emil fakeskedő, Budapest, VI., Teréz-körút 3.** Telefon: Teréz 271-24 1719

Kertészeti üzlet, érték- és jövedelemszámítást

Írták: Mahács Mátyas és Liszka Jenő. Ára: 10 pengő.
E mű segítségével bárki előzetesen összehálthatja a kertészkedéshez szükséges költségeket és tájékozódást szerezhet a várható jövedelemtől. Ha pedig el akarja adni kertjét, gyümölcsösét, úgy saját maga állapíthatja meg a helyes eladási árat
"Patria" R.-T. könyvszátlya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szalonna- és sertézsírszükségletét

legjuttányosabban fedezheti 1718
Friedmann Mór J. cégnél
Budapest, VII., Révay-utca 22. sz.
Telefon: Teréz 237-45 és Lipót 978-78
Alapítva: 1895. Sörgőzeim: Manfréd, Budapest

Tudnivalók az állatforgalmi szavatosságról

Az 1923. évi X. törvények alapján írta:
Dr. HUTYRA FERENC főiskolai tanár
A törvény és az azt kiegészítő miniszteri rendelet teljes szövegével 2. kiadás
Ára az összeg előzetes beküldése mellett 2 P 20 f
"Patria" R.-T. könyvszátlya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Bármilyen traktort becserelek

szíveségből
"Cormick"-traktorra
ZNAKOVSKY ZOLTÁN
okl. gépészmérnök 1516
Budapest, VII., Garay-utca 3., fsz. 3.
Gyártmány, állapot, tartozékok és ár megjelölését kérem!

Budapesti Vásárcsarnoki

Értékesítő Szövetkezet
"Hatósági Közvetítő"
Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
Elvállal: mindennemű élelmiciknek hatósági felügyeletmelletti értékesítését.
Áruk küldendők:
"Hatósági Közvetítő", Budapest, Központi Vásárcsarnok.
Iroda: Központi Vásárcsarnok, Kisperron.
Sürgőnycim: "Haköz".
Telefon: Aut. 852-81. 1724

Autó- és szántómotor FŐTENGELYEK és HENGEREK CSISZOLÁSA

és minden e szakmába vágó alkatrészek készítése
DEDICS TESTVÉREK
Budapest, VIII., Óriás-utca 15.
Telefon: A. 393-48
Alapítva 1903

Cseplési mázsakönyvek

vállalatunk nyomtatványosztályában szerkeszthetők be. "Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Létszámfeletti tisztavérű nagy yorkshirei tenyész emsesüldők és kanok
azonkívül 8 drb. 1 1/2 éves teljesen kifejlesztett **tenyészkan** jutányos áron eladó.
DEUTSCH GYULA örökösei
champion-díjjal többszörösen kitüntetett tenyészletében
Pázmánd (Fejér megye) 1748

Uj baromfitenyésztési művek!

Fehér Leghorn és Vörös Rhode Island tenyészítése Pengő 1-50
Írták: Winkler János és Nyírő Károly
A modern csirkefarm Képekkel és tervekkel és melléklettel. Írta: Szönyey Lórántné 4-
Baromfitenyésztés Uj átdolgozott és bővített 2. kiadás. Sok új ábrával. Írta: Winkler János. Füzve 10- 18-
A tyukok tojáshozamának fokozása Számos ábrával. Írta: Bakoss László 1-20
Baromfitenyésztés 2. átdolgozott kiadás. Írták: Krenedits Ödön és dr. Bernátsky Jenő 4-20
Kaphatók a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Háztartási, urasági, vendéglői, intézeti tűzhelyek és konyhafelszerelési cikkek

LADOS LAJOS
Takarék-tűzhely-gyár R.-T.
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: VII., Kerepesi-ut 52. Telefon: József 321-34
Városi üzlet és raktár: IV., Váci-utca 40. szám (Árny-utca sarok)
Telefon: József 453-52.

Minden tehenészet szerezze be a Tehenészeti naplót!

Tehenészeti napló állandó nyomtatványa a tejlaktáció ellenőrző körzeteknek és egyszerűsített nélkülözhetetlen minden tehenészetben, mert az egyes tehenekre vonatkozó okvetlenül szükséges adatokat tartja nyilván.
A Tehenészeti napló rovatát feltüntetik a tehenét nevének, számát, fajtáját, születésének idejét, elősúlyát, borjazásának idejét stb.-t. A tehenre, valamint a borjura vonatkozó összes adatokat tartalmazza a kimutatás.
A Tehenészeti napló kül- és belsőből áll, ára darabonként 15 fillér, megrendelhető a "Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaságnál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Bernáth-féle Inggabát

9"-, 10"-, 12"-, 15"- P 1420
Férfiing
2 gallérral 4-90, 5-50, 6-98 P
Selyemingek
egy anyagból 9-80 P
Alsónadrág
1-50, 2"-, 2-80, 3-60 P
Harisnyák
48 f, 68 f, 98 f, 1-50, 1-90 P
BUDAPEST
Vilmos Császár ut 78
Figyelem! A Bernáth-féle Inggabát egyedül előkészítő helye Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. Most a legújabbban anyaggyártással készültünk. Mielőtt idebe a legjobb a legköltségteljes nyári viselést. Megrendeléseket utánvét mellett eszközölünk. Pontos kiszolgálás.

Mag-Termény-Lisztüzlet
bevezetett, bejegyzett budapesti cég, tőzsdetag, üzlete kiterjesztéséhez
pénzes társaság
keres, komoly tőkével. 1728
Megkeresések: Dr. Rendek Károly ügyvédhez, Budapest, VII., Grassalkovich-utca 5., intézendők.

Szőlőkötözésre

speciálisan preparált Ia és II gúnalant - mely a vengyék nem sűrű - gazdaságosabb a raffinált, gyári áron szőlő
SCHLESINGER ÉS TÁRSA R.-T.
ZSÁK- ÉS PONYVAGYÁR
BUDAPEST, V., PERCEL MŰR-UTCA 2. 1906
Sörgőny: Sackhándler Telefon: 2152*, 12985

Szövetkezetek és nagybirtokosok figyelmébe!

18%-os, vízben oldható, a hazai terményekkel teljesen egyenértékű
superfoszfátot
100 kg.-os zsákokban, jutekkel együtt vagononként 1030 pengőért, szállít nagyobb létszámokban külföldi cég. Prima bankgarancia mellett az ellenértékes hitelnek évi 6% kamattal. Nagyobb létszámú rendelésekre kedvezményt adhatunk. Részletezett ajánlatot küldünk. Megkeresések: "A. R. Mol Lane" jelleg alatt Bloeker J. hírcsövegáruház, Budapest, VI., Andrássy ut 2. sz.

Ujdonság!

A legelőkérdés és annak fontossága
Írta: **Dr. Plukovich József**
Pest vármegyei tb. főszolgabírája
Ára 3 pengő
Ez a rendkívül becses mű azt az utat igyekszik megkeresni, amelyen a nagyjelentőségű kérdés a szükséges orvoslást megtalálhatja és az annyira fontos legelőkérdésnek javulását kedvezőbb körülmények közé ohaítja hozni.
"Patria" r.-t. könyvszátlya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Az állat drága, vigyázzunk rája

és használjunk állandóan nyers
Lysoform-ot.
mely minden fertőzéstől betegségtől megóv!
"A fertőtlenítés a gazdaságban"
című nagyon tanulságos füzetünket minden érdeklődőnek díjmentesen beküldi a 8569
Dr. KELETI és MURÁNYI
vagyászati gyár r.-t., Ujpest.

40 év óta a legmegbízhatóbb rozsdagálló anyag

EGYEDÜLI GYÁRTÓI:
LUTZ EDE ÉS TSA.
LAKK-ÉS FESTÉKGYÁR R.T.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4.

20-as Fowler gözeke

két billenő ekével, 2 lajtával, 1 lakókocsival, felszereléssel, **luxus kondícióban eladó**
Eszényi József szepespusztai gazdaságában, Debrecen mellett. Levélcím: **Budapest, VI., Andrássy-ut 98. szám.** 1768

Yorkshirei tenyészkocák

teljesképesre vizsgált állatok kb. 90 kg. súlyban forrasztott bórpadalmunkban kilogrammonként 2 40 pengőért kaphatók
A hízottsertéskiallítás első díjjal kitüntetve.
HAZAI MEZŐGAZDASÁGI R.-T.
Budapest, VI., Andrássy-ut 98. 1140
Telefonszám: 141-47 Sörgöncim: Többtermelő

KORAI RÓZSABURGONYÁBÓL kérek ajánlatot.
Megtehető vetőmagot **TÉLI ÚJBURGONYA** termeléséhez szállítathok.

Kérjen árajánlatot! 1770
Schönwald Lipót, Budapest, IX., Lónyay-u. 46.
Sörgöncim: Kartschönwald Budapest. Telefon: Automata 874-42

Eladó gazdasági felszerelések

Bérletünk megszűnése folytán eladók:
teljes cséplőgarnitúrák
lokomobilok, továbbá **20 HP Fowler** gőzekegarnitúrák és egyéb gazdasági gépek. Megtekinthetők Budapesten. Bővebb felvilágosítás:
GRÜNWALD TESTVÉREK és SCHIFFER
1067 cégnevel, **BUDAPEST, V., RUDOLF-TÉR 6.**
d. e. 9-2-ig nyerhető. — Távbeszélő: T. 266-08. sz.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

PALA

CSAK AZ „Eternit” VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MŰVEK MÁTSCHER LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 33. C.YAR. NYERGES-ÚJFALU.

Ujdonság!

A nyomásos gazdálkodás Fűzesabonyban

Irtá: Dr. Váczy Mihály okleveles mezőgazda.
Reichenbach Béla egyetemi tanár előszavával.

Ez a munka a magyar nyomásos gazdálkodásra vonatkozólag értékes monográfia, mely úzertanilag is szolgálhat néhány érdekes és hasznos adalékkal és hasonló gazdasági viszonyok közötti gazdálkodók számára rendkívül hasznos utbaigazítást nyújt.

Számos képpel és melléklettel. Ára 6.— pengő.

„Patria” r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Tenyészkosok kanok és kocák

többszörösen díjazott tenyészetemből **eladók.**
Gábor József gazdasága, Tiszacséce, Hajdu megye. 1355

SZŐLŐKARÓT, tűzfát, talpfát,

vagy bármilyen más faanyagot az ország bármely részében azonnal szállítanak vagontelekben, előnyös árban

LÓWY SÁNDOR és JÓZSEF Intermálék és fakereskedők
Budapest, V., Személynek-utca 27. Telefon: Lipót 593-17

Most jelent meg!

Mezőgazdasági traktorok szerkezete és kezelése

Irták:
Erdei János és Göllner János
gazd. akadémiai tanárok

Tartalma főbb fejezetekben: A traktorok ismertetése. Karburátoros, izzófejű motorok. Diesel-rendszerű motorok. A kocsiszerkezet. A traktor működése. Mezőgazdasági traktorok műszaki adatai. Traktorok munkabírása és a traktormunka költsége

Ára 10 pengő

„Patria” R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Keresek asjt rőszemre 1701

400-500 m. holdas

prima bérlettel 1928. évi átvételre. Csekk előzetes utalással, búzát, tengerit, répát földtermő birtok érdekel kelle és jó gazdasági épületekkel, urúakkal, állomáshoz közel

Metz Sándor, Budapest, VIII., Salétrom-u. 8. II. em.

Vetőgépjavitó, átalakító és vasipari vállalat

SCHIFF SÁNDOR

a MÁV gépjár vezetőegységének volt üzemvezetője
V., Visegrádi-u. 58. Budapest V., Ügydők-u. 24.

Veszek, javítok, átalakítok régi kombinált vető- és mindenféle gazdasági gépeket felelőség mellett a helyszínen is. Lokomobil-átalakítások magánjárókká, magánjárók átalakítása uti hengerre, gőzekekőtelek, vetőgéppalkatrészek legolcsóbban stb.

Árajánlat, megtekintés díjtalan! 1752
14 soros kombinált vetőgépet bármilyen állapotban veszek

Nincs többé kifakult, repedezett lószerszám ott, ahol a „LUKRECIA” lószerszámfestő és impregnáló használják

Jobb cégeknél is kapható!

Azonnal hozasson Takintatos ur „LUKRECIA”-t, milliókat takarít meg

Esős időben nélkülözhetetlen!
Ismertető ingyen és bérmentve 8291

Gyártja és szállítja: Vad és Takács vegyi- és olajipartelepe,
Budapest, VII., Bácskai-u. 9. Telefon: József 422-19

A bekövetkező időnyre mér. ekelt áron ajánljuk az erejeli **SACK**-gyártmányu

dupla tárcsásboronákat

és mindenféle **tarlóhántókat** traktor után való használatra.

Mindezek raktárunkban megtekinthetők.

PROPPER SAMU R.-T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 52. szám.

Gazdak figyelme!
Férfi és női angol lovagló-
osizmák, vízhatlan gazda-
sági osizmák, vadász-
cipők a legjobb kivitelben, a
legolcsóbb árban megrendelhetők!

Stefanits János
segnei 1692
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 85. sz.

Cséplőgéptulajdonosok rendeljék meg a
STERN-féle dobkosár-betétlécet!
680 kg. tiszta buzaszem
volt az eredmény, midőn egy 550 ke-
reszthől álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosár-
ral el lett csépelve, betétsines géppel, szakértő bizottság előtt
utáncsépelettünk 7743

Kérdezőkódásra ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:
BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI.,
Jókai-utca 5. sz.

ZONGORÁT, pianinót
legolcsóbban (a Magyar Királyi
Zeneművészeti Főiskola szállítójától)
REMÉNYI MIHÁLYTÓL vehet
Budapest, Király-utca 58. 1733 Fizetési kedvezmény!

SZALONNA
téli vágású perzselt, eladó kis vagy nagy
tételben a Kiskunhalasi Gazdasági
Egyesületben. 1663

RUMELY OIL PULL TRACTOR
LA PORTE IND.

Olcsóbb bármely traktornál,
mert teljesítménye nagyobb és gazdaságosabb,
fenntartási költsége
kedvezőbb, életkora és
üzembiztonsága hason-
líthatatlanul előnyösebb.

Ha gondtól, károsodástól, csalódástól mentesen,
idejében akarja ingatlanait beművelni, vegyen
OIL-PULL traktort
amely a futóhomoktól a legkötöttebb, meredek talajokig
igényeit tökéletesen ki fogja elégíteni.

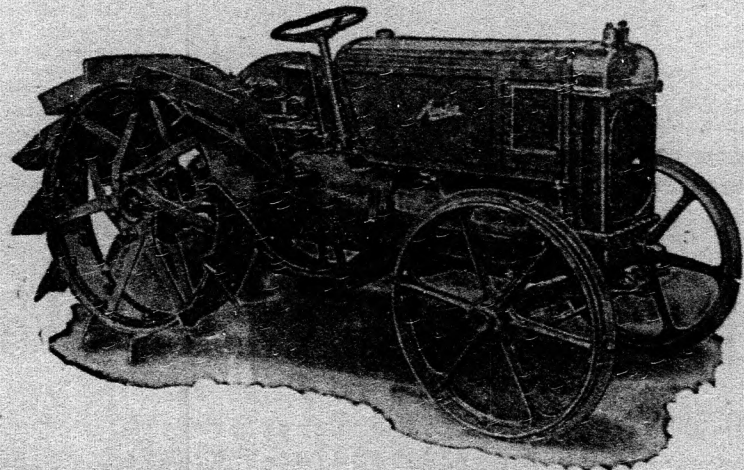
Leszállított árakon kedvező részletfizetési módokat mellett szállítja a vezérképviselet:
MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI R.-T.
Telefonszám: 292-29 BUDAPEST, V., BALATON-UTCA 12. Távirati cím: Mezőipar

ZSOLDOS magántanfolyam Budapest, VII., Dohány-utca nyolcvannegy. József 424-47
Előkészít polgári és közép-
iskolai magánvizsgákra. érettségire.

Drágábbat vehet, de jobbat nem,
mint a világhírű, 8 év óta legjobban bevált

Austin
traktor

Kitünő angol konstrukció! — Legelsőrendű anyag! — Petróleum-
vagy benzinüzem! — A legkisebb fogyasztás! — Hosszu élettartam!
Felszánt 8 coll mélyen óránként! magyar holdat 6 kilogramm
petróleumfogyasztás mellett! — Ára 7904 pengő (K 98,800.000)

Kedvező fizetési feltételek!

Kérje 21. sz. árlapunkat!

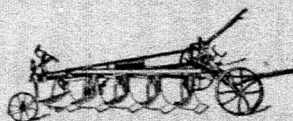
A PÖHL-TRAKTOR képvisellete:

SATURNUS Műszaki és Gépkereskedelmi R.-T.,
Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. szám.

Nem: „Amint vetsz, úgy aratsz!“ **Hanem:** „Amint szántasz, úgy aratsz!“

Eberhardt-eké vezető világmárka!

Speciális tarlóhántó- és keverőszántó-ekék

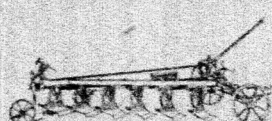
„RAPID III“
ötvasu tarlóhántó-
eke, 100 cm. vágási
szélességgel.

FORDSON
traktorhoz.

Átalakítható
négyvasuvá.

Sulya
teljes felszereléssel
476 kg.

Szántási mélysége
10–20 cm.

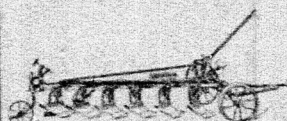
„SICCA“
hatvasu tarlóhántó-
eke, 120 cm. vágási
szélességgel.

Kis CASE
Kis CORMICK
Kis HART-PARR
Kis HOFHERR
MÁVAG
RAUPEN-STOCK
SCHLICK-HANOMAG
W-D
traktorokhoz.

Átalakítható 5-, eset-
leg 4-vasuvá.

Sulya teljes felsze-
reléssel 550 kg.

Szántási mélysége
10–20 cm.

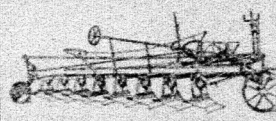
„SEXTAR“
hatvasu tarlóhántó-
eke, 144 cm. vágási
szélességgel.

30 HP BATES
32 HP CASE
30 HP CORMICK
35 HP HART-PARR
32 HP HOFHERR
25 HP OIL-PULL
32 HP PÖHL
30 HP WALLIS
traktorokhoz.

Átalakítható 5-, eset-
leg 4-vasuvá.

Sulya teljes felsze-
reléssel 610 kg.

Szántási mélysége
10–20 cm.

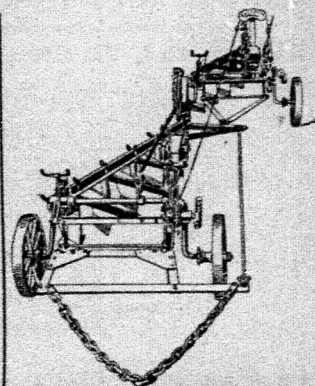
„OCTAVIAN“
nyolcvanasu tarló-
hántó-eké, 192 cm.
vágási szélességgel.

30 HP BATES
32 HP CASE
30 HP CORMICK
38 HP GÉM
36 HP HART-PARR
32 HP HOFHERR
35 HP OIL-PULL
30 HP WALLIS
traktorokhoz.

Átalakítható 7-, eset-
leg 6-vasuvá.

Sulya
teljes felszereléssel
920 kg.

Szántási mélysége
10–20 cm.

2 „RAPID III“
összekapcsolva mint
tizvasu tarló-
hántó-eké.

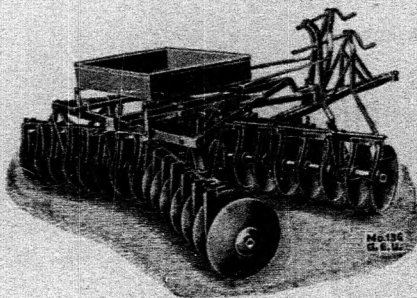
38 HP GÉM
36 HP HART-PARR
35 HP OIL-PULL
traktorokhoz.

Sulya
teljes felszereléssel
1065 kg.

Szántási mélysége
10–20 cm.

50 HP traktorok-
hoz 11- és 12-vasu
tarlóhántó-ekéket
szállítunk!

Minden ekét és tárcsásboronát garancia mellett szállítunk!

„ROTUNDA“ TÁRCSÁSBORONA
A LEGMODERNEBB ÉS LEGTÖKÉLETESÉBB KONSTRUKCIÓ,
mert az elülső sorban levő páratlan tárcsamennyiséggel szemben a hátsó
sorban páros, a hátsó sorban levő páratlan tárcsamennyiséggel szemben
pedig az elülső sorban páros mennyiségű tárcsa van elhelyezve úgy, hogy
közepütt megmunkálatlan sáv nem marad,

8 tárcsa 7 tárcsa
7 tárcsa 8 tárcsa

egy második orsó alkalmazása által a hátsó tárcsásor az elülsőtől függet-
lenül is oly szög alatt állítható, ahogyan a munka éppen megkívánja,

külön készülék segítségével az egyenletes munkamélység pontosan
szabályozható,

zsírozása TECALEMIT-szivattyúval történik, tehát egyszerű és gyors.

Védjegy

A legkisebb traktortól a legnagyobbig a legmegfelelőbb tárcsásboronát szállítjuk 210 cm.-től 340 cm. munkaszélességig!

Magyarországi vezérképviselőt:

ZENTAI SOMA ÉS TÁRSA GÉPKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TELEFON: TERÉZ 299-75

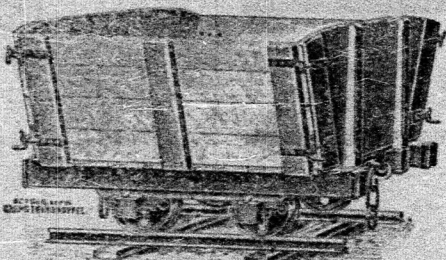
Budapest, VI. kerület, Teréz-körút 26. szám.

SÖRGÖNYCIM: EBEBEKE

GAZDAGON SZORTIROZOTT ALKATRÉSZRAKTÁR

LEGJOBB MINŐSÉGU tőzefekál-komposzttrágyát
 azonnal szállít és nyári, valamint őszi szállításra előjegyzéseket elfogad:
A Magyar Városok Gazdasági Központja R.-T.
 Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40. Telefonszám: József 398-21

ORENSTEIN ÉS KOPPEL MAGYAR R.-T.
 keskenyvágányú vasutak gyára
 Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 53. szám

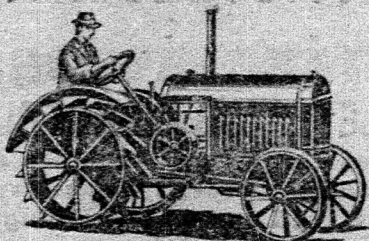

RÉPASZÁLLÍTÓKOCSIK
 hordozható vágányok és alkatrészek gazdasági vasutak részére
Motormozdonyok
 Vételre 1722 Bérbe

Becserélünk Fordson

és más gyártmányú használt traktorokat kedvező feltételek mellett eredeti

CORMICK
 20 és 30 HP petróleum traktorokra.

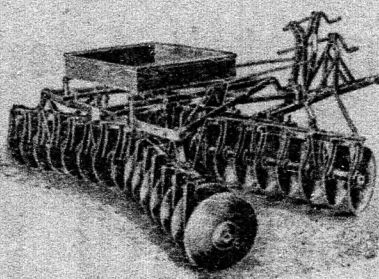

Eredeti gyári árak. Kedvező fizetési feltételek.

ICZKOVITS GÉPÁRUHÁZ
 BÉKÉSCSABA, Andrásy-ut 48.

Érdeklődők közöljék a becserélendő traktor gyári számát, üzemképességét és mily árat igényelnek a használt traktorért.

A CORMICK-traktor a traktorok királya!

A kuszobón álló tarlóhántáshoz amerikai rendszerű **traktor-tárcsásboronákat**

szállít, bármily mennyiségben raktárról, garancia mellett, jutányos áron

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLC

VISZONTELADÓKNAK KEDVEZMÉNY!

Sajtoltópor Sajtoltó-folyadék **Bayer**
 Legkiválóbb minőségű készítmény!

Gyártja 1889 óta: **Gebr. Bayer Augsburg**

Magyarországi vezérképviselőt és lerakat: **KÁDÁR GYULA**
 gyógyszerárúnyagkereskedés Budapest, VI., Király-u. 70. Telefonszám: Teréz 159-78

AMILCAR
 RIS AUTOMOBILOR

Eddigi márkák között a legolcsóbb!
 Masszív és magas építésük következtében dőlőutakra is kiválóan alkalmas, kis adólóerejű, takarékos üzemfogyasztású AMILCAR gyártmányú kis kocsik már kaphatók előnyös fizetési feltételek mellett a vezérképviselőtől: **TÓTH MÁTYÁS**
 Budapest, Eskü-tér 5. szám
 TELEFONOK: Aut. 830-31, Aut. 830-34

A sikeres műhészkedés feltételei, módja és eszközei. Irla: Hójas Endre. Ára: 20 pengő. „Patria” R.-T. könyvcsatlálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Kései vetőmagvak:

fehér- és vérköles, hajdinamag, muharmag, óriás tökmag, tarlórépamag, mustármag, csibehur, kaphatók:

Földes Győző Mag- és Terménykereskedelmi R.-T.

Budapest, V. ker., Zrinyi-utca 14. sz.

Telefonszám: 141-10 és 141-86
 Sürgőnycim: Földesur Budapest

Uj biborherét, uj mákot
 megfelelő előleggel közvetlenül termelőktől legmagasabb áron vásárolunk!

MARABU

MAGYAR RADIÁTORGYÁR R.-T., Budapest

SZEB

Cementipari gépek és formák, teljes berendezések cementárúgyárak és műkögyárak részére. Építkezési gépek, keverők, falvonók. SZÁNTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára, Budapest

Kazánok és radiátorok központi fűtésekhöz. Gőzfűző-, gőzmosó- és fertőtlenítő-berendezések. Oranier, lchor és Marabu folytonégő kályhák.

X., Gyömrői-ut 76-78. József 350-88 Telefon: József 350-34

A RAUPENSTOCK a valóban egyetemes traktor!

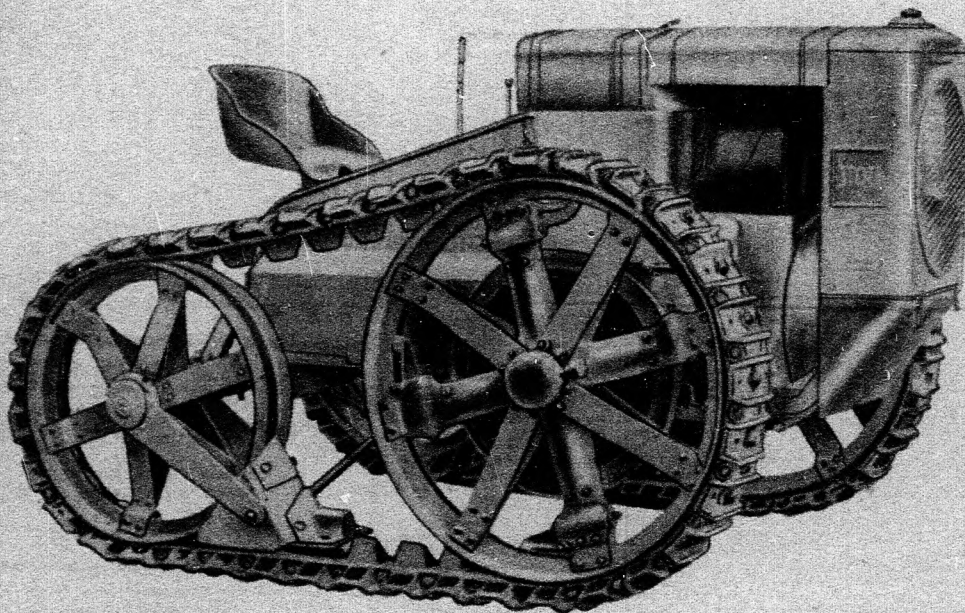
Homok, láp,
átázott föld
nem akadály

MINDENÜTT
SZÁNT

Mindenütt
mindent
vontat

28-31 lóerős
kéthengeres
motor

Kapaszkodó
nélkül
szántón és uton

Szántásban
1600 kg.
vonóerő

Nincs
láncvezető
görgő

A pormentesen
elzárt lánc-
csap kopása
minimális

A gyalogló
mélyebb
nyomot hagy

A berlini STOCK-GYÁR a kontinens legnagyobb és legrégebb szántógépgyára

Magyarországi vezérképviselőt:

Gazdaságberendező és Motoreke R.-T.

BUDAPEST, VI., ORSZÁGBIRÓ-UTCA 33. SZÁM

TELEFON: L. 909-53 ÉS 54

1731

SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS

Kisbírósági ár: Minden az egyeztető helyettesítés...

KISHIRDETÉSEK

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a...

Díjtalan állásajánlás!

Az éven át óra fennálló Magyar Gazdasági és Erdészeti Országos Egyesület (Budapest, IX. Utca-ut 25.)...

GŐZEKE- és motorkezelésben egyaránt jártas, többévi uradalmi gyakorlattal rendelkező...

INTÉZŐ keresztyény, nős, gyermektelen, teljesen megbízható, sokoldalú, idegennyelv...

GAZDASZTI, ispáni, intézői állást keres 41 éves, nős, 20 évi kúlis-belső gyakorlattal...

BÍRÓNÉN főző háztartású, 22 éves, ajánlkozik magányos urhoz, vagy főbirtokoshoz...

ERDŐŐRNEK, vadőrnek, bármely haszonra elegendő, 5 gimnaziummal, nős, fiatal erő...

JÓLÉFŐ, magyar, német, magyarországi állampolgár, 25 éves, gazdasági munkások ajánlkozik...

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

GAZDASZTIKER FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, köznevelési munkában, valamint irodalmi teendőkben...

ÁLLAST KERESŐK

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

OKL. GAZDASZTIKER

100 HOLDAS szőlőtelep 5-10 illó, felmondatlan állásban lévő vezetője, 37 éves, keresztyény, nő, nős, német, okleveles...

FÜLDNÖVESESKOLÁT

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

GAZDASSZONI

GAZDASSZONI, kúlisáronál állást keres, a külsejében gazdasági teendőiben, francia főszobán teljesen jártas, fiatal, intelligens nő, főúri háztartású bizonyítványokkal rendelkező...

SZAKÁCSNÉ

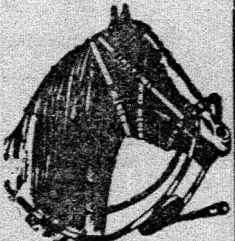
SZAKÁCSNÉ ajánlkozik, szomfalu és magyar fűszerek, országos házhoz, Fehér Józsefnek, Budapest, Békessy-utca 28., I. II.

HALASI

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

GAZDASZTIKER

FÜLDNÖVESESKOLÁT végzett, 33 éves, nős, keresztyény, 1 gyermekkel, ispáni, kúlisári, okleveles, vadőri állást keres...

Boszorszámok, nyereg- és istállószerek FREUND A. ÉS FIA

ELSŐRENGU német nemesített hágokepek kanok és bégatott kockák eladók. Dr. Witthen, Budapest, Toldy Ferenc-utca 13. vagy Huszartényesúti köz. Egyesület, Budapest, Köztelék. 7192

HALASI Kereskedelmi Bank Rt. Kiskunhalas, közöni bérbeadásra lezáruló folyótan járműveket, tünközt és egyéb magyar fajta lovaságot, valamint gazdasági felszereléseket elad.

MANGALICATENYÉSZKÖR 16 hónapra, június 1-1928 között megkezdte működését az országos Károlyi, Danastelén. 7253

Számfeletti cornall és törzkönyvesi yorkshire kocák, továbbá 3 darab yorkshire kan eladók, a Táplógyógyel uradalomban, Táplógyógyel. 7245

TEHENEK, sertések, valamint esodörök és bikák ivartalanítását Dr. László Samu Budapest, 1892 V., Lipót-körút 7. szám

Nagy oklevéllel kitüntetve a XXXI. és XXXII. Orsz. Tenyészállatállításon

ALLATOK A HUSZARTÉNYESEK Országos Egyesülete: Budapest, IX. Köztelék 8.) mindazon, akik győrelmesen és kitűnő takarmányértékkel a kiállításra jelentkeztek...

FELELTÁRSÁGA kiadó október 1-ére 4-500 darab francia fűrészes nyírfa, nagyobb uradalomban. Bányászati és erdészeti Károlyi Emléki, Szilvásháza, Vasvári m. 7208

ÁLLANDÓAN díjazott, törzkönyvezett, bünggyedő, szőke mangalicatenyészkanok kaphatók: Fried Ignác, farscsikai gazdaságban, u. p. Biharvára. 7193

ELADÓ szimmentali tenyész-bikák a bajor kir. hercegi uradalomban, Sárvár. 7225

Dr. SZASZ ALFRÉD M.-TAMAR

LEPFENE-SERTESORBÁNC, porlaku és ojtásra kész folyékony SERCEGŐSÖZG-továbbá 7576

BIPOLÁRIS SZEPTIKEMIA-ÉS EREDETI BAROMFIKOLERA-ELLENES OJTÓANYAGAIT

EGÉRTYPHUS-TENYÉSZETÉTEK egerek mezei egerek (pocok) patkányok irtására

Kizárólagosan BUDAPEST, VII., Erzsébet királyné-utja 15. sz. alatti bakteriológiai és oltóanyagtermelő Intézetben egyedül maga termeli

Telefon: József 371-29 Sürgőnyim: SZÁSZAL BUDAPEST

Kitüntetve számos első és második díjjal Kohn Samu és József volt régi cég tagja Kohn József

szűke megkezdte működését az országos Károlyi, Danastelén. 7253

szállít eladandó bonnyádi hasas-és borjas-teheneket, tenyészbikákat és járműveket. Iroda: Budapest, VII., Mettenbiller-utca 35. 1606

VEGYESEK GŐZEKET, motorokat, cséplőgépeket, gyárjavítókat, Lovas, Nográdvöröcs. 7114

300 darab hazai fűrészes anyabikák: részben, felsejtartásra helyre kerek október 1-re. Megkeresés: két Almosdi Tivadar, Algyó, Nagyal gazdaság, Csengőrd megye. 7159

MALONBRÉLETHEZ, vidéki autólavárasztó vállalatok magányos nő, leneteljes szakmabírtával jártas, legálább megkeresés: pengével. E hó 17-24-ig személyesen tárgyal. Arany Bárány utca 25. Budapest, IX., Mester-u. 2.

SZÉKÉRI Elvállalok a következő tanév egy tanult. Előrendű urali ellátást, szocieteljes, gondos, Alaudó pedagógiai felügyeletet, oktatást biztosítok. Komló 55. tan. Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 6. 7199

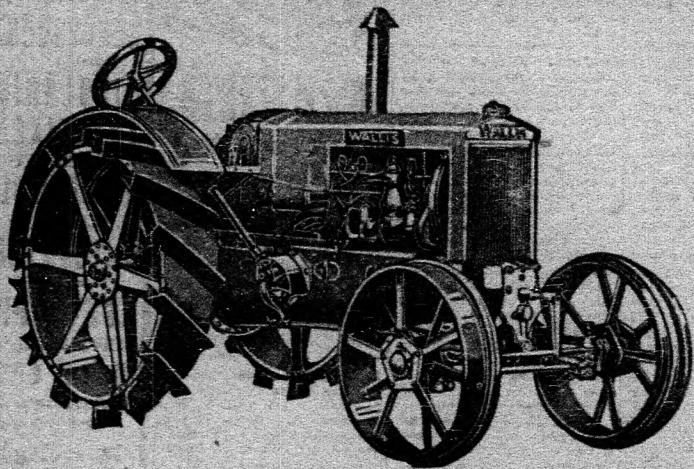
ELCSEBÉLNEM egész új Masch-Harris 10 oltos traktor után való tárcsaboronát, egy újvántaroló traktorokéért. Dr. Tóty László földbirtokos, Klekuntfőgyháza. 7204

300-400 DARAB merinó fűrészes birkák: részben, felsejtartásra helyre kerek október 1-re. Harmath Mihály felcsúti, u. p. Gamás, Somogy m. 7293

ANORTIZÁCIÓS KÜLSŐKÖR harmadévi üléstervezés. E hó 7-9-ig mellett földbirtokra legyőrebben lebonyolítanak költségvetésügyi Műhelynek részvételével. Rakocsi térség. Székesegyház térség: telek-könyvi kivonat és kataszteri birtok. 7258

A világhírű MASSEY-HARRIS-féle

WALLIS-TRAKTOR

a modern géptechnika tökéletes mesterműve.

Világmarika!

Egyesíti magában a tökéletes traktor legfőbb feltételeit:

**Nagy vonóerő,
hosszu élettartam,
olcsó, megbízható üzem**
ezek alapozták meg évtizedeken át hírnevét.

A WALLIS szerkezeti alapelve,
a traktortechnikában az új fejlődés iránya:
erős motor alkalmazása mellett kisebb holt súly.

A legmesszebbmenő garanciákkal szállítja:

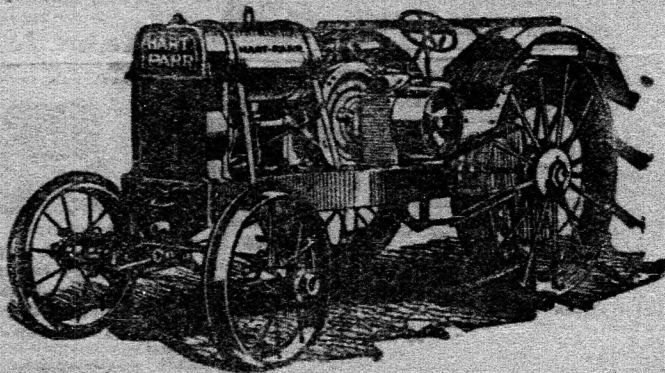
Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság

Központ: V., Vilmos császár-ut 32.

BUDAPEST

Nyugati fiók: VI., Vilmos császár-ut 63.

HART-PARR

a legerősebb, legjobb és legolcsóbb traktor,
mert: üzemköltsége minimális,
élettartama évtizedekre terjed,
kezelése bámulatosan egyszerű és
minden talajon nagyszerűen dolgozik.

== Kívánságra — vételi kötelezettség nélkül — bárhol bemutatót tartunk. ==

Ahány HART-PARR traktor, annyi elismerő nyilatkozat.

Ajánlattal és ábrás prospektussal készséggel szolgál!

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.

Budapest, V. kerület, Váci-ut 80. szám.

KÉRJE 54. SZÁMÚ ÁRJEGYZÉKÜNKET!

Használt traktorokat cserébe veszünk.

Gőzekekőteleket

szavatolt legmagasabb minőségű szállítással
eredeti gyári árszinten azonnal szállítok

Toepffer Róbert

Budapest, I., Mezőhy-a. 6. Telefon: József 385-05

Evi kötés mellett

vajat és uradalmi tejet

éltvezz legmagasabb napi áron Szarus Tej-
üzem R.-T., Budapest, VIII., Karpfocstela-a. 13.
Telefon: József 458-62 1026

50 évesek a
FREUND NYERGEK
A. és Fia LŐSZERSZÁMOK

Alapítva 1848-ban

1755

(LÁSD AZ ELŐZŐ OLDALI HIRDETÉSÜNKET)

Mezőgazdák

„Zuhatag” kutja

Kedvező fizetési feltételek!

25%-kal olcsóbb árak!

Sok ezer darab évtizedek óta üzemben

Kizárólag szállítja a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

Cseplési mázsahüvelyek

vállalatunk nyomtatványosz-
tályában szereshetők be.
"Patria" Irodalmi Vállalat és
Nyomdai Részvénytársaság,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

KNUTH K.

MÉRNÖK ÉS GYÁROS

BUDAPEST, VII., Garay-utca 10. TELEFON: J. 310-75

Vizvezetékek

Központi fűtések

XVI.

Élettartam
8-12 év

A „KÖZTELEK”

Kicséríthető
hengerbetétek
Beépített
regulátor1925. július 5.
1925. október 1.
1926. február 14.
1926. május 23.1926. július 11.
1926. október 7.
1927. február 24.
1927. május 29.
1927. július 3.1927. július 24.
1927. október 6.
1928. február 26.
1928. április 8.számaiban tettük közzé vevőink folytatólagos teljes névsorát; ezen névsor megjelenése óta **UJABB**

100 drb „McCormick” traktor

eladásáról számolhatunk be a következő névsor szerint:

Gróf Andrássy Mihály földbirtokos	Szigetvár	1 darab 20 HP
Gróf Apponyi Rezső földbirtokos	Nagytormáspuszta	1 darab 30 HP
Széchenyi Baghy Gyula földbirtokos	Pusztakengyel	1 darab 30 HP
Dr. Berzsenyi Jenő földbirtokos	Keszthely-Zsódeny	1 darab 20 HP
Bezuk István jószágkormányzó	Mászlony	1 darab 30 HP 3. utánrendelés
Blahó Flórián gazdálkodó	Besenyszög	1 darab 20 HP
Borsy Mihály géptulajdonos	Karcag	1 darab 20 HP
Ifj. dr. Braun Ferenc nagybérlő	Tarnaszentmiklós	1 darab 20 HP
Csicsely György gazdálkodó	Bekéscsaba	1 darab 20 HP
Csillag Béla és Márton földbirtokosok	Varsány	1 darab 20 HP
domonyi Domony Miksa földbirtokos	Domony	1 darab 30 HP
Dóra Szilárd földbirtokos	Dunapentele	1 darab 20 HP
Dupcsák Alajos gazdálkodó	Gyöngyöshalmaj	1 darab 20 HP
Ehrenreich Lajos gazdálkodó	Nyíregyháza	1 darab 20 HP
Elek Ferenc és dr. Elek István	Zichyújfalu	1 darab 30 HP
pazonyi Elek László földbirtokos	Demecser	1 darab 20 HP
Engel és Rottman földbirtokosok	Telektanya	1 darab 30 HP
Id. Faltum Jeromos gazdálkodó	Kunbaja	1 darab 20 HP
Fekete József és László géptulajdonosok	Ujkécske	1 darab 30 HP
Fiedler János Lenipari Részvénytársaság	Komárom	1 darab 20 HP
Folkmann Péter és Jakab gazdálkodók	Csávoly	1 darab 20 HP
Fülöp Lajos és Frenkel Ernő földbirtokosok	Pócspetri	1 darab 20 HP
Fülöp Már földbirtokos	Nyírkárász	1 darab 20 HP
Gara Alajos nagybérlő	Tác	1 darab 20 HP
csáki Geiszt Gyula földbirtokos	Kiscsákó	1 darab 20 HP 2. utánrendelés
Goldstein Sándor és Társai	Tiszaeszlár	1 darab 20 HP
Gosztonyi Aladár földbirtokos	Pusztakerekudvar	1 darab 20 HP
Dr. Hadházy Zsigmond főispán, földbirtokos	Debrecen	1 darab 20 HP
Gróf Hadik János	Seregélyes	1 darab 30 HP
Halász Péter földbirtokos	Tatárszentgyörgy	1 darab 30 HP
Özv. Halbröhr Adolfné földbirtokos	Hajduszentgyörgy	1 darab 20 HP
Halmos Imre földbirtokos	Martonpuszta	1 darab 30 HP
Báró Harkányi János uradalma	Abony	1 darab 20 HP 5. utánrendelés
Báró Harkányi János uradalma	Budapest	1 darab 20 HP 6. utánrendelés
Báró Harkányi János uradalma	Taktaharkány	3 darab 20 HP 9. utánrendelés
Harsányi Sándor földbirtokos	Szikszó	1 darab 20 HP 2. utánrendelés
Báró Haupt-Buchenrode István földbirtokos	Sorokújfalu	1 darab 20 HP
Heipt János és Bakos Gyula gazdálkodók	Nemesnádudvar	1 darab 20 HP
Holczér László földbirtokos	Pákozd	1 darab 30 HP
Hufnagel József gazdálkodó	Vértessacska	1 darab 20 HP
Özv. Jeszenszky Ferencné földbirtokos	Bükkösd	1 darab 20 HP
Gróf Károlyi József földbirtokos	Zsuzsánnamajor	1 darab 20 HP 4. utánrendelés
Kellemen Lajos gazdálkodó	Turkeve	1 darab 20 HP
Kendli János földbirtokos	Kübekháza	1 darab 20 HP
Klenota Ferenc géptulajdonos	Karcag	1 darab 20 HP

Tessék fordítani!

Kohn Géza földbirtokos	Nyirkürász	1 darab 20 HP
Körös-Tisza-Marosi Ármontesítő és Belvízszabályozó Társulat	Szentés	1 darab 30 HP
Kozmáry László földbirtokos	Kupa	1 darab 20 HP
Lázár Benő földbirtokos	Felsőgalla	1 darab 20 HP
Léderer Testvérek földbirtokosok	Pusztatenyő	2 darab 20 HP
Lékó B. László gazdálkodó	Jakóhalma	1 darab 30 HP
Lengyel József nagybérlő	Rádfapuszta	1 darab 20 HP
Lipcsey Márton földbirtokos, huszárezredes	Déaványa	1 darab 20 HP
Liszky Dezső földbirtokos	Nyiregyháza	1 darab 20 HP
Magyar Cukoripar Részvénytársaság uradalma	Szerencs	3 darab 30 HP 5. utánrendelés
Magyar Cukoripar Részvénytársaság uradalma	Kartal	4 darab 30 HP 12. utánrendelés
Mezőgazdasági Ipar Részvénytársaság	Budapest-Kaposvár	4 darab 20 HP 5. utánrendelés és 2 darab 30 HP 7. utánrendelés
Miklós István gazdálkodó	Kunagota	1 darab 20 HP
Bárá Molnár Viktor földbirtokos	Nyiregyháza	1 darab 30 HP
Munk András földbirtokos	Alsószolca	1 darab 20 HP
Munk György földbirtokos	Alsószolca	1 darab 20 HP 2. utánrendelés
Özv. gróf Nádasdy Tamásné uradalma	Bakonyháza	1 darab 30 HP 4. utánrendelés
Natly Tamás és Társai gazdálkodók	Ujszentiván	1 darab 20 HP
Osiheimer Péter gazdálkodó	Csávoly	1 darab 30 HP
Gróf Pálffy Anna uradalma	Uri	1 darab 30 HP 3. utánrendelés
Herceg Pálffy Miklós	Nagyhőrcsök	1 darab 30 HP 4. utánrendelés
Pannonhalmi Szent Benedek-Rend uradalma	Lázi	1 darab 30 HP 4. utánrendelés
Papp Sándor földbirtokos	Nádudvar	1 darab 30 HP
Gróf Pappanheim-féle uradalmak	Izszakszentgyörgy	1 darab 20 HP 2. utánrendelés
Dr. Radák Henrik földbirtokos	Tiszacsépe	1 darab 30 HP
Róth Ernő m. kir. kormányfőtanácsos	Tiszakürt	1 darab 30 HP
Gróf Serényi László földbirtokos	Girincs	1 darab 20 HP és 1 darab 30 HP
Dr. Stern Árpád nagybérlő	Adorjánpuszta	1 darab 30 HP
Szalachy Béla földbirtokos	Sződ	1 darab 20 HP
Gróf Szapáry Frigyes uradalma	Tószeg	1 darab 30 HP
Gróf Széchenyi György földbirtokos	Kálóz	2 darab 30 HP
Vitéz Szentkirályi Gyula földbirtokos	Zalaapáti	1 darab 20 HP
Szold Manó uradalmi	Mezőlak	1 darab 30 HP
Dr. Szóke Gyula földbirtokos, ügyvéd	Budapest-Polgárdi	1 darab 20 HP
Bárá Tornyay Rezső uradalmi	Selyp	1 darab 30 HP 3. utánrendelés
Vásárhelyi Ernő és István uradalma	Adánd	1 darab 30 HP
Veszprémi Püspökség uradalma	Kéripusztá	1 darab 30 HP 3. utánrendelés
Bárá Weiss Manfred-féle uradalmak	Derekegyháza	1 darab 30 HP 3. utánrendelés
Wolfinger Alajos földbirtokos, nagybérlő	Nagyszénás	1 darab 30 HP 2. utánrendelés
Zana András és Demeter gazdálkodók	Tiszasüly	1 darab 20 HP 2. utánrendelés

4 esztendő óta 926 darab „McCormick“-traktor, ugyanannyi eke és tárcsásborona van hazánkban üzemben; eladásainkról mindenkor pontos névjegyzéket közlünk. Minden név egy-egy referencia és elismerő-levél!

Aki „McCormick“-traktort vesz, az csak egyszer investál és leltári vagyoneértéket nyer!

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Váci-ut 98.

Levél cím: BUDAPEST 56. FÜGŐBÉRLŐ
Telefon: L. 909-51, 909-59, 963-42 és 920-63
Sárgó címe: „DÉBERT BUDAPEST“

Alapítva: 1893.